

stri regni, licet auus habeat descendentes vel ascendentes legitimos, relicta eis sua legitima potest residuum relinquere dicto nepoti, naturali, vel nato ex naturali, sicut posset relinquere extraneo & sicut posset relinquere filio naturali, ut supra dictum est: imò quod magis est, teneo pro constanti quòd extantibus solis ascendentibus legitimis posset auus relinquere omnia sua bona prædicto nepoti naturali, vel nato ex filio naturali, & hoc attendit *l. 10 Tauri in fi.* vide allegatos in numero præcedenti ibi, adde tamen, qui idem tenent. nam si potest relinquere filio in quo cõsiderabatur magis vitium, & ratio impeditiva: ergo à fortiori potest relinquere nepoti: & hoc apertè fundatur ex *text. in d. l. fin. Cod. de natu. lib.* iuncta ratione & *comm. sen.* Et confirmantur ex his ea quæ dicuntur in *l. 40. num. 61. quæst. 7. principali.* vbi concludit quod eo casu quo filia excluditur in successione maioratus, ita etiam filius masculus descendens ex ea, & vide omnino quæ dicuntur infra *ista l. num. 17.* vbi quæritur, An & quando nepos natus ex filio spurio & damnabili coitu, possit institui ab auo. Itè adde quod omnia quæ supra dicta sunt in filiis vel descendentibus naturalibus, habent etiam locum è contra in parentibus & ascendentibus & naturalibus tantum respectu eorum: nam in eodem iure & parte qua succedunt filij vel nepotes naturales patri vel auo ab intestato vel ex testamento, in eadem & eodè modo succedunt parentes naturales eis: vide *Gomes Arias*, hic *nu. 7.* *Paleotum de nothis spuris q; filiis c. 41. n. 3.* ad *fi.* *text. est singul.* in iure qui istam regulam & doctrinam ponit in *Authen. quibus mod. natu. effi. sui §. de nepotibus colla. 7.* cuius verba sunt in quibus enim casibus naturales filios vocauimus ad successionem, in his quoque & ipsi decentem naturalibus patribus deuotionem præstent, eadèque mensura sicut parentes prospiciunt naturalibus filiis secundum nostram legem, & ipsi parentibus cõpensent siue in successione, seu alimentis, sicut superius sanximus. & ad hoc illum textum notat & dicit *singul. Bart.* illum etiam textum dicit optimum ad hoc *Ang. in §. præferuntur Inst. ad Tert. fin. colum. post medium. text. in d. Authen. licet in fin. Cod. de natu. libe. ibi, hi ergo & parentibus parem præstent si opus sit pietatem: text. in §. 1. Inst. de seru. cogn. in versic. hos enim liberos cuius verba sunt hos enim liberos non solùm suorum parentum successionem, sed etiam alterum in alterius successionem mutuum vocabimus. & istam conclusionem tenet *Azo.* licet ista nõ alleget in sua summa. *C. de natu. libe. 2. col. n. 5.* & idem hodie apertè disponit *lex 8. in fin. tit. 13. 6. part.* Confirmatur etiam, quia sicut inter parentes & filios legitimos reciproca est successio: & alimentorum causa ut in *leg. nam etsi parentibus. de inoffic. textus in leg. scripto. unde libe. in leg. si quis à liber. §. virum & §. parens. Digestis de libe. agnoscen. gloss. nota. & commun. opinio. in lege qui se patris, in verbo facultates. Cod. unde liberi ita debet esse inter parentes & filios naturales tantum.**

9 Et quia supra visum est qualiter filij naturales succedant patri auo vel ascendenti ex eius linea nunc opere pretium est videre qualiter

succedant matri & ascendentibus ex eius linea. In quo articulo resolutiue dico quod benè succedunt matri ab intestato: *textus est in l. prima §. primo ff. ad Tertul. textus in l. si qua illustris versicu. fin. Codice ad Orphi. text. in l. fina. eodem titu.* quod verum est, & procedit etiam si tales filij sint spurij & vulgo quæsi: *text. est in dicta l. prima. §. 1. ff. ad Tertul.* cuius verba sunt. *sed & vulgo quæsi admittuntur ad matris legitimam hereditatem. textus in l. hac parte. ff. unde cognati. textus in l. si spuris. eod. titu. textus in §. nouissime. Instit. de senatusconsult. Orphitia.* cuius verba sunt, *nonissime sciendum est, etiam illos liberos qui vulgo quæsi sunt ad matris hereditatem ex hoc senatusconsulto admitti.* Item & secundò hoc est verum & procedit extantibus legitimis, quia tales filij naturales siue spurij, vel vulgo quæsi succedunt pariter eis ab intestato: *textus est in dicta l. si qua illustris. Cod. ad Orphi. versic. fina.* cuius verba sunt, *Sin autem concubina littera conditionis constituta filium vel filiam, ex licita consuetudine ad hominem liberum habita procreauerit etiam num legitimis liberis ad materna venire bona.* & idem disponit *lex penult. titu. 13. 6. part.* quod tamen debet intelligi & limitari nisi talis mater sit illustris persona: quia tunc tales filij spurij seu vulgo concepti non possunt ei succedere ab intestato, nec ex testamento, nec ex aliqua donatione, vel contractu inter viuos: *Contrarium tenet Tellus hic, numero 2. & Mariencus in l. septima. titu. octauo. lib. quinto, Recopilat. gloss. 6. numero 2. Paleotus de nothis cap. 41. numero 3. Azenedus in dicta lege septima, numero 23. & vide Spinum de testament. gloss. 16. numero 71. Gregorium in l. 11. titulo 13. part. 6. verbo cum legitimo, quod verum censeo, nam authentica si qua illustris. Cod. ad Orphitiam, & l. 11. titu. 3. part. 6. id tantum prohibent ut legitimis extantibus spurij matri illustri non succedant: cæterum legitimis deficientibus spurios succedere non vetat, vide etiam idem tenentem *Velazquez in l. 9. gloss. 3. num. 3.* secus tamen est si tales filij essent naturales tantum: quia tunc benè succederent ei sicut alteri matri: *text. est in d. l. si qua illustris Cod. ad Orph. & idem disponit d. l. pen. tit. 13. 6. part.* Et ratio per quam tales filij naturales possunt succedere matri & nõ patri est, quia pater est incertus mater verò est certissima: & liquidè potest probari quod ex ea nati sunt unde meritò ei succedunt istam rationem probat *text. in l. quia semper ff. de in ius vocand. cuius verba sunt, quia semper certa est mater etiã si vulgo cõceper. text. in l. part. C. de rei ven. text. in l. si. C. de lib. caus. text. in l. par. ff. de usur. text. in l. si quis cõ totu. §. si ancillã. ff. de excep. rei iud. text. in l. idè Pomp. scribit si frumentu. §. idem scrib. si equam ff. de rei vend. text. in §. 2. Inst. de ingenuis: & utrobique doct.* Hodie verò attendit ista nostra *l. Tauri*, tales filij naturales, vel spurij, vel vulgo cõcepti, nullo modo succedunt matri ab intestato, nec ex testam. extantibus filiis legitimis: sed tantu poterit eis mater inter viuos, vel in vltima voluntate relinquere quintam partem bonorum quam potest relinquere extraneo, vel pro anima. Vide *Azenedum in l. 7. tit. 8. lib. 5. Recop. n. 4.**

Non

10 Non extantibus verò filiis legitimis vel descendensibus, benè succedunt ei tales filij naturales vel spurij in totum ab intestato & ex testam. etiamsi mater habeat patrem, vel matrem vel alios ascendentes legitimos: Vide quæ diximus in numero præcedenti, *ibi*. Quod tamen debet intelligi. Idem tenet *Couarr. de sponsal. cap. octavo. §. 4. in fin. Velazquez hic gloss. 5. per totum Mariencum in l. 7. titu. 8. gloss. 6. numero 1. & in l. 1. titu. 8. lib. 5. gloss. etiam. 6. Tellum hic, numero 66. cum aliis quos ipsi allegant; & ita expressè disponit ista lex 9. Tauri, in 2. parte: quam tamen intelligerem, præterquam si mater esset illustris, vt in *diēt. l. si qua illustris. Codice ad Orphi.* quia in hoc, ius commune remanet incorrectum: & confirmatur hoc, quia lex noua generaliter loquens, non debet extendi ad casum specialem, per aliam legem determinatum: sed intelligitur & distinguitur per legem specialem. istam regulam & doctrinam ponit *gl. ordin. iunct. textus in l. sciendum. ff. qui satisdar. cogant in gloss. prima. & ibi Bart. Paul. & commun. docto. Baldus in l. si quaramus prope finem. ff. de testament. & ibi, Paul. Imo. Aret. & commun. docto. tenet etiam Alexand. in l. hac consultissima. penn. colum. & ibi Ias. 4. column. Imo. in cap. secundo de testament. §. colum. facit. text. in l. non est nouum. ff. de legib. tex. in l. nam & posteriores. cod. tit. bonus text. in l. 2. §. fin. ff. de noxa. facit etiam tex. in l. de emancipatis. versi. exceptis. Cod. de legit. hered. iuncta Authent. itaque. & ibi gloss. ordin. & commun. opin. Cod. commun. de success. vbi habetur quod de iure Codicis per d. ver. exceptis. frater consanguineus ex parte patris succedit fratri defuncto in bonis habitis à patre, frater verò vterinus succedit in bonis habitis à matre, & postea d. Authent. itaque unde sumitur. dicit simpliciter & indistinctè, quod fratres vtrinque coniuncti præferantur: sed quando concurrunt consanguinei & vterini, pariter admittuntur, & tamen dicit ibi gloss. commun. ap. quod debent admitti cum distinctione, de qua in d. §. excepti.**

11 Dubium tamen singulare & necessarium est, an in casu quo filij naturales possunt succedere patri ab intestato, scilicet in duabus vnciis hereditatis suæ, non extantibus descendensibus vel ascendensibus legitimis, si forte pater decedat cum testamento in quo filios naturales præteriuuit, nullam partem hereditatis eis relinquendo, an possint tanquam præteriti, vel sine causa exheredati, rumpere testamentum patris, vel aliquo remedio agere ad consequendas dictas duas vncias? & certè videtur quod sic, quia regula no. & vera est, quod in casibus in quibus filio debetur aliqua legitima vel portio ab intestato, si in testamento sub illa non relinquatur, potest rumpere testamentum, & remedio competenti contra eum agere: tex. est & ibi gloss. ordi. & communis theoricæ doctorum in l. cum quaritur. Cod. de inoff. testa. de quo latius dixi in suo loco. Sed istis filiis naturalibus debetur successio, hoc est portio duarum vnciarum: ergo pro eis possunt agere si reperiuntur præteriti in testamento patris. Sed his non obstantibus teneo contrarium: imò quod tales filij naturales præteriti, sint exclusi, nec sibi

competat aliquod remedium contra testamentum patris, quia nulla lege cauetur, nec necessitatur pater aliquid eis relinquere, quia licet possint succedere secundum vel præter voluntatem patris, non tamen contra eius voluntatem, nec eis debetur à iure aliqua legitima: vide *Couarr. de sponsalib. 2. part. cap. 8. §. 4. numero 16. Ioannem Lupum hic, numero 6. & 7. Velazquez de Auendaño hic, gloss. 4. numero 1. Azueudum in leg. 7. tit. 8. lib. 5. Recop. n. 19. Gregorium in l. 8. & fin. in fin. tit. 13. Par. 6. Perez in l. 22. gloss. fin. tit. 3. lib. 1. ordin. colum. 168. & in expresso istam senten. & commun. tenet gloss. sing. & vnica in leg. 1. ff. de bon. poss. contra tab. in verbo naturales. quam ibi reputat sing. & vnica Dinus & Alberti. & no. & commen. Bart. & commu. doct. illam etiam ad hoc not. & commendat *Bart. in l. Gallus. §. etiam. 2. col. de libe. & posth. & ibi doct. & illam gloss. dicit singu. Bald. in l. 1. Cod. quorum bono. n. 1. eam etiam ad hoc not. Bald. in leg. fin. Cod. de natur. libe. 1. col. 1. num. idem Bald. in l. fin. Cod. unde legitimi. 3. colum. num. 8. Bald. in cap. 1. de constit. fin. col. in princ. idem Bald. in cap. innotuit. de elect. 2. col. num. 8. illam gloss. dicit singu. Imol. in leg. ex facto. de vulga. & pupill. §. col. prope fin. illam etiam ad hoc commendat & dicit ordinariam Paul. in leg. si qua illustris. Cod. ad Orphi. n. 4. Corneus in leg. humanitatis. 3. column. in med. Cod. de impuber. & alius illam etiam dicit singu. Iaso. in leg. Gallus. §. quidam rectè 6. colum. numero 22. ff. de lib. & posthum. idem Ias. in l. 1. Cod. de contra tabul. 3. colum. numero 3. Segura in reperi. l. cohæredi. §. eum filia de vulg. 11. col. & licet prædicta gloss. pro singul. à doctoribus allegetur, tamen similis est gloss. & expressa in §. autem naturales. Insti. de inoffic. testament. quam ad hoc notat & commen. Salicet. in leg. si qua illust. Cod. ad Orphi. 1. colum. num. 2. Istam etiam conclusio. tenet *Bart. in Authen. quib. mod. natu. effi. sui. §. si quis igitur. colla. 7. in fin. numero 8. Ang. in §. fin. 2. colum. in medio. pro qua commun. sentent. facit text. expressus leg. fin. Cod. de natu. libe. ibi vt necessitas relinquendi. quem ad hoc not. & considerat Bald. ibi num. 1. Pro qua commu. sentent. & con. ego allego & considero expressam l. part. l. 8. versi. pen. tit. 13. 6. partis.***

Item adde, quod in casibus in quibus tales filij naturales vel spurij, seu vulgò concepti, possunt succedere patri ab intestato, quos supra dixi, in eisdem si mater decedat cum testamento, & tales filij non sint instituti in sua legitima, vel iuste exheredati, possunt rumpere & subuertere testamentum matris, sicut si effens legitimi: Idem tenet *Couarr. lib. 4. Variarum cap. 21. Azueudus in leg. 7. tit. 7. lib. 5. Recop. num. 19. Velazquez de Auendaño in l. 9. gloss. 4. num. 1. text. est no. in l. si suspecta. versic. de inofficioso. ff. de inoffic. testa. cuius verba sunt, de inofficioso testamento matris, spurij quoque filij dicere possunt: & ad hoc not. ibi gloss. ord. Odo. fred. Alber. Bald. Ang. Paul. de Castr. & com. scribentes & per illum text. ita tenet etiam gloss. ord. in l. si qua illustris C. ad Orph. in gloss. si. in prin. & ibi docto. gloss. in §. tam autem naturales. Insti. de inoffic. testa. in gloss. 1. & ibi doct. & idem voluit Bald. per illum text. l. fin. 2. col.*

num. 3. Cod. fam. hercisc. ubi dicit, quod quantum ad matrem, naturales habent iura legitimorum. Ex quibus inferitur notabilis & necessaria declaratio ad istam leg. 9. Tauri, ut sicut tales filij naturales vel spurij succedent matri ab intestato & ex testamento, ita etiam succedant contra testamentum, quando sunt præteriti vel exhæredati: idem tenet Rojas in epitome successionum, cap. 14. num. 7. pag. 78. imò procederet ista conclusio etiam si talis mater habeat ascendentes legitimos, ex eo quod tali casu per istam leg. 9. Tauri, isti filij naturales siue spurij sunt ei hæredes ab intestato: nec obstat superior proxima conclusio, quæ habet quod licet filius naturalis succedat patri in duabus, vnciis, ex testamento, & ab intestato, non tamen contra testamentum, quia respondeo quod in nostro casu reperitur expressè decisum in matre, quod possit rumpere, non verò in patre, vel aliter & subtiliter, quia filius, respectu patris vocatur in parte, & portione; respectu vero matris vocatur simpliciter & absolute in omnibus bonis tanquam legitimus hæres, & eget decisione Regia.

13 Item adde quod omnia suprâ dicta procedunt & debent intelligi, quando talis filius naturalis siue spurius non est natus ex damnabili coitu, vide hac de re latè Couar. in 4. 2. parte cap. 8. §. num. 16. secus tamen alias si esset natus ex damnabili coitu, ut adulterino, nefario, incestuoso: quia tunc nullo modo succedit patri, nec matri, ex testamento, nec ab intestato: nec donatione aliquid talis filius ex damnato coitu habere à patre, nec à matre potest, ita Gregorius Lopez in l. 10. tit. 3. par. 6. glossa, verbo, la donacion, Sotus lib. 4. de iustitia & iure, a 1. 1. pag. 1187. verb. quod autem vsque in fin. ubi & leges partitarum & ordinamenti allegans considerat l. 9. Tauri, eamque declarat, quod & fortius videtur probari ex l. 4. tit. 3. par. 6. & vide latius per Azevedum in l. 7. tit. 8. lib. 5. Recopil. num. 27. ubi alios allegat: & infra num. 36. circa finem, & quomodo in nefario, incestuoso, adulterino, & in habito ex Christiano & Mahometana, & à domina ex proprio seruo, & à famulo ex filia seu consanguinea domini, tradit latè Velazquez de Auendaño in d. l. 9. Tauri gloss. à num. 6. vsque ad ultimum.

Et ut fundamentaliter intelligatur dico quod proprie adulterinus dicitur, qui esset natus ex muliere coniugata: Nefarius dicitur ille, qui est natus ex linea descendenti: Incestuosus verò dicitur, qui est natus ex linea transversali in gradu prohibito: text. est in leg. si adulterium cum incestu. ff. de adulter. text. in authent. de incestis nuptiis. in principio, collat. 2. & ibi gloss. ordi. & communiter doctor. text. in authent. incestas. & in authen. ex complexu. Cod. de incestis nuptiis. text. in leg. quin etiam. ff. de ritu nuptiarum. text. in §. ergo. Institut. de nuptiis. licet quando vnum ponatur pro alio. Et tandem ille dicitur natus ex damnabili coitu, quando esset natus ex tali accessu, qui venit puniendus aliqua lege communi vel regia: ut natus ex stupro commisso cum virgine vel vidua non retenta pro

concubina: imò generaliter, quando esset natus ex patre vel matre, inter quos de iure prohibitum est matrimonium, vel coitus reperitur prohibitus: nam in his omnibus casibus, talis filius non potest succedere ab intestato: text. est Capitatus & expressus in authent. quib. mod. natu. effi. sui, §. penult. collat. 7. cuius verba sunt, Primum quidem omnis qui ex complexibus (non enim hoc vocamus nuptias) aut nefariis, aut incestis, aut damnatis processerit, iste nec naturalis nominatur, nec alendus est à parentibus, nec habebit quoddam ad præsentem legem participium. & ibi gloss. ordin Bartol. Angel. & commun. docto. text. in authent. quibus mod. natu. effi. legi. §. penult. colla. 6. text. in authent. ex complexu. Cod. de incest. nupt. text. in authent. licet. in fin. Cod. de natur. liber. facit etiam text. in leg. non facile in si. ff. de gradibus. text. in §. sunt & alia. Institut. de nuptiis & ibi gloss. & commun. docto. & licet prædicta iura tantum videantur loqui in patre & eius linea, tamen idem est in matre: ita tenet gloss. nota. & ord. in l. si qua illustris. Cod. ad Orphi. & ibi Cinus, Jacob. Bart. Bald. Sali. & commun. docto. gloss. in authent. ex complexu. Cod. de incest. nupt. gloss. in §. nouissime. Institut. ad Orphi. tenet etiam Specul. in titul. de success. ab intesta. ver. sed nunquid spurij. num. 22. & in versic. sed agnati. num. 32. & istam dici. comm. opin. Corneus. in leg. si qua illustris. Cod. ad Orphi. 2. colum. Summa Syluest. in parte, filij 4. colum. Cinus in authen. itaque. Cod. commun. de success. 2. colum. Albe. ibi. 2. colum. Din. in tract. de success. ab intest. 3. colum. Rolandin. in tracta. de success. ab intest. 9. colum. numero 28. Ant. de Rose. in tract. de success. ab intest. 5. colum. n. 24. Mattha. Matthesillanus in tracta. de success. ab intest. 4. colum. Nico. de Vbal. in tract. de success. ab intesta. 12. column. numero 44. licet Hosti. in Summa, qui filij sint legi. §. an utrumque 3. column. teneat contrarium: imò quod tales filij succedant matri: & idem tenet And. de Jfer. in cap. 1. §. naturales. si de feu. fue. contro. inter domi. & agna. Ant. in cap. per venerabilem. qui filij sunt legitimi. qui dicunt quod imò tales filij succedunt matri. Sed superior est verior & commun. opinio. Ex quibus infero quod idem est quando esset natus ex sacerdote, vel religioso, vel ex aliqua moniali, vel religiosa: quia talis filius nullo modo succedit, quia talis coitus est punibilis, vel saltem reprobatus: ista est gloss. notabilis & ordi. in Authen. quib. mod. natu. effi. sui. §. pen. in verbo, participium. colum. 7. & ibi commu. doct. gloss. in l. vulg. concepti. ff. de statu. homi. & tenet Bart. in l. fin. de his qui. ut indig. 1. col. num. 2. gloss. in cap. per venerabilem. qui filij sunt leg. in verb. adulterinis. & ibi Abb. num. 32. idem Abb. in c. cum haberet. de eo qui duxit in matre. quam pol. per adult. pen. col. num. 11 & ibi prapo. fin. col. Summa Syluest. in parte filij. 5. colum. num. 7. Dinus in tract. de success. ab intesta. 3. colum. num. 10. & 11. Nico. de Vbal. in tracta. de success. ab intesta. 3. column. num. 9. vide Azevedum in l. 7. titulo 8. lib. 5. Recop. num. 5. ad fin. Mariençum in leg. 6. glos. 3. n. 1. & 2. tit. 8. lib. 5. Recopil. & Gregori. in l. 1. tit. 15. & in l. 4. & fin. titulo fin. p. 4. & Paulum Grilandum de hereticis in tit. de pœnis omnifariam coitus, per totum.

Hodie tamen in nostro regno filius dicitur natus ex damnabili & reprobato coitu, vt non possit succedere quando mater per eum incurteret in pœnam mortis: ita disponit ista l. 9. *Tauri*, in fin. quæ est benè notanda. Ex qua lege infero, quòd filius natus ex muliere coniugata, non patri nec matri succedere. Secundò infero, quòd si esset natus ex stupro commissio cum virgine, vel vidua, licet non sit retenta in domo pro concubina, benè poterit succedere ràm patri quàm matri, ex testamento, & ab intestato: cum ex tali accessu non imponatur pœna mortis. Tertio infero, quòd si esset natus ex consanguinea, etiam infra quartum gradum, similiter posse succedere matri ex testamento, & ab intestato, non extantibus legitimis: quia non incurrit pœnam mortis: contra hunc filium ex incestu natum matri non succedere arbitrantur, *Gregorius in leg. penult. tit. 13. p. 6. gloss. 9. verb. hodie per legem. Ricus de success. ab intest. cap. 26. numero 27. Matiençus in leg. 7. tit. 8. lib. 5. Recop. gloss. 11. num. 1. & 2. Azueudus ibid. num. 44. Velazquez de Auendaño hic gloss. 2. num. 4. Tellus Fernandez hic num. 6. ibid. Velazquez in gloss. 8. num. 8. hic. patri verò non posset succedere ab intestato, cum non sit talis mulier cum qua iuste pater poterat contrahere matrimonium sine dispensatione: vt in leg. 11. infra his legib. *Tauri*, ex Testamento verò posse succedere patri sicut quilibet extraneus, non extantibus legitimis. Quarto infero, quòd si esset natus ex patre vxorato, & matre soluta de iure communi posset succedere matri ex testamento, & ab intestato: quia talis coitus non erat damnabilis: vt in l. 1. C. de adult. Hanc eandem sententiam sequitur, *Matiençus in l. 7. glossa 11. titulo octauo libro quinto Recopilat. & eandem videtur sequi Palacios Rubens in leg. 9. Tauri. numero 17. & vide Baldum in leg. eam quam. Cod. de fideicommissis numero 25. versicul. & secus quod in istis, licet confundi videtur ex l. 10. & 11. *Tauri*, solum enim permittitur naturali relinquere: sed hic non est naturalis, cum tempore quo conceptus est vel natus pater non poterat cum eius matre contrahere: est ergo spurius, cui nihil relinqui potest præter quintum, & videas *Rojas in epitome success. cap. 10. num. 38. Aymonem Creuetam, consil. 166. numero 2. vbi post multos concludit natum ex coniugato, & soluta natum dici ex damnato coitu. Videas etiam Azueudum in dicta l. 7. Recop. numero 39. Velazquez in l. nona. numero 4. glossa 2. Couarruias in quarto, 2. par. cap. 8. §. 5. num. 16. imò licet hodie sit punibilis talis accessus per leges regias, quando mulier retinetur pro publica concubina coniugati, tamen poterit eis filius succedere, cum non imponatur pœna mortis: patri verò non posset succedere ab intestato, cum illo tempore non poterat cum ea contrahere, nec poterat esse eius concubina, nec hodie attenda l. 11. *Tauri*, ex testamento verò poterit patri succedere sicut quilibet extraneus, non extantibus legitimis, cum non sit natus ex damnabili coitu, per nostram, l. *Tauri*, idem tenet *Soto lib. 4. de iustitia & iure, quæst. 5. articulo 1. pag. 287. column. 2. versic. itaque omnia sua bona potest illi pater dare, & Palacios Rubens in l. 9. numero 27. his legibus****

Tauri, contrarium tamen & sic quod etiam ex testamento succedere non possint supposito, quòd propriè sumpto vocabulo spurij dicuntur omnes illi quos parentes tempore generationis etiam vtriusque patris consensu accedente matrimonium contrahere non possunt, tenet, *Couarruias in 4. de sponsal. 2. par. capite 8. numero tertio. folio 129. column. 4. Perez in l. 1. sit. 2. lib. 5. Recopilationis column. 98. Iul. Clar. lib. 3. sentent. §. testamentum quæst. 3. numero tertio, pagina 20. Menchaca libro tertio controuers. illustrium cap. 102. numero septimo, pagina 32. columna 1. in fin. cum sequentibus. Gregorius Lopez per text. ibi in l. 10. titulo 13. part. 6. gloss. verbo heredar, *Dueñas in regul. 366. limitatione 7. Molina libro secundo capite 11. numero 27. fol. 328. columna prima in fine cum principio sequentis, Velazquez de Auendaño hic gloss. 2. numero 4. folio 22. & vide qua diximus supra numero proximo. & in expresse, quòd talis filius non dicatur natus ex damnabili coitu, tenet *Salicet. licet eius litera sit corrupta, in Authent. ex complexu de incest. nupt. numero 2. idem Salicet. in l. si qua illustis, Cod. ad Orphi. 1. column. numero 3. licet similiter, litera sit corrupta: quia ibi abundat, non Corne. ibi. 2. column. in prin. Ang. de Aet. in §. nouissime. Instit. ad Orphi. 2. column in medio. versic. ad vnum aduertat. Joan. de Pla. in §. 1. eiusdem titu. 1. column. post princ. versic. & nati ex soluta & viro coniugato. Socin. valde no. id. consil. 48. 2. col. versic. his autem non obstantibus.***

Item aduertendum, quòd si talis filius sit natus ex sacerdote, vel religioso, vel moniali, vel religiosa professa, indistinctè non poterit succedere patri nec matri, ex testamento, nec ab intestato, licet per talem accessum mater non incurrat pœnam mortis, & quod non possit succedere patri, disponit expresse, l. 2. titu. 3. lib. 5. ordin. vbi cauetur quod vt euitetur accessus inter clericos & eorum concubinas, prohibetur ne talis filius succedat patri ex testamento, vel ab intestato, vel aliquo contractu inter viuos: oneroso vel lucratiuo: idem etiam disponit, lex 22. titu. 3. lib. 1. ordin. Contrarium tenet, *Perez, verbo, no aya, in d. l. 2. verbo, contrarium tamen, & Gregorius in l. 3. verbo, los de la madre, titulo 21. p. 4. sed opinionem hanc securè probat Tellus numero 34. verbo. ex ultimis verbis. docens in hac l. expresse probari filium matri non succedere. Quam sententiam probat etiam, *Couarruias in quarto 2. par. cap. 8. §. 5. numero 17. asserens ita practicari, & Gregorium reprehendens. Item quod non possit succedere matri, disponit expresse nostra lex 9. *Tauri* in fin. quod probat isto modo, nam ipsa loquitur circa successionem filiorum ex parte matris, & in fine dicitur: quod si filij sint nati ex ea & ex clerico vel religioso, quod seruetur illud quòd continetur quòd tales filij patri non succedant: ergo ista l. *Tauri*, apertè vult quòd similiter succedant matri.**

Dubium tamen est circa materiam si per l. vel statutum possit disponi, quod talis filius natus ex damnabili coitu, possit indistinctè succedere patri & similiter matri? & breuiter videtur quòd non 1. quia per hoc inuitarentur parentes ad delinquendum, argumento, text. in ratione sui in l. fin. Cod. de naturalibus liberis, in versicul.

versicul. filijs. cuius verba sunt, filiis enim naturalibus relinqui constitutiones quantum voluerint, ideo prohibuerunt: quia vitium paternum refranandum esse existimarunt. Confirmatur per text. in l. si vnus, §. pacta que turpem causam, ff. de pactis, vbi habetur, quod pactum per quod fit remissio delicti futuri non valet, nè detur occasio delinquendi: & ibi notat, Alber. Bald. Angel. Pau. & commun. opin. docto. facit text. notabilis & expressus in l. conuenire ff. de pactis dotalibus, & ibi not. Bald. Salic. & commun. docto. textus in l. prima, §. hac autem actio. ff. si quis testamento liber esse iussus fuerit. quem ibi not. & commendat Bartol. textus vnicus, in l. fina §. illud. ff. de his que in fraudem credito. text. in l. i. §. illud. ff. depositi. text. in l. contractus quidam, §. i. ff. de reg. iur. ibi excepto eo quod Celsus putat non valere si conuenerit ne dolus prestetur. text. in l. nec pratorio. ff. eodem titu. præterea talis esset causa peccati, & ideo non est permittenda, vt in cap. fin. extra de pres. in cap. cum infirmitas, de penitentiis & remissionibus. Ex quo infero, quod non potest quis per contractum nec vltimam voluntatem alicui remittere dolum futurum in aliqua re vel causa committendum, nè inuitetur ad delinquendum, licet dolum præteritum iam commissum remittere possit: ita probat, textus not. in l. quidam decedens, de admin. tuto. & ibi tenet gloss. ordin. Bart. & commun. opin. textus in l. si quis rationes, ff. de libe. legat. tenet Bar. vbi reputat notabile in l. Aurelio, §. Caius, de libe. legat. 2. colum. numero 8. & ibi commun. docto. Bald. in l. cum necessitatem. Cod. de fideicom. Imo. & moderni. in l. si seruus vetitus, ff. de lega. primo. Ias. vbi valde commendat in l. actione. fin. colum. Cod. de transact. & ita disponit expressè. l. 29 tit. 11. §. par. Secundò inferitur, quod non valet pactum per quod quis promittit non reuocare donationem præteriti in gratitudinis futuræ: & in specie ita tenet, Barto. in l. fin. ff. de pactis, & ibi Bal. Paul. & Iaso. Specu. in titu. de dona. §. i. versic. quid si factum sit. Bald. in l. fina. Cod. de bonis liber. numero 4. Et an valet talis remissio cum iuramento vide latè Rom. & modern. in l. stipula. hoc modo concepta. de verbor. obligat. & omninò Ias. Decium. Iaco. de sanct. Georg. & Curium in dicta l. fina. C. de pactis. Tertio infero, quod licet pater possit remittere filio ingratitudinem præteritam, vt non exhæredetur, tamen non potest remittere ingratitudinem futuram: ita, Bart. in dicta l. fina. Cod. de pact. 1. lect. nu. 3. & ibi Ang. 1. colum. Pau. fin. col. in princ. & commun. doct. facit text. cum gloss. in l. quidam cum filium. versic. quare de verbor. obligat. Quarto infero, quod licet princeps possit remittere delictum iam commissum & præteritum, tamè non potest concedere veniam delicti futuri: & in specie ita determinat. Iac. But. in l. rescripta. C. de preci impe. offe. & notabiliter ibi. Bal. 2. col. nu. 4. Pau. Iaso. & comm. docto. idem Paul. in l. si. C. si contra ius vel uti pu. 2. col. Salic. in l. castitati. 1. col. post princ. C. de adul. & istam con. scilicet quod non possit talis lex vel statutum valere. tenet nota. Hostiens. in Summa, qui filij sint legitimi, §. qualiter. pen. col. versic. quid si Imperator. Cardinalis. in cap. per venerabilem, eodem titu. fina. colum. & questio. vbi allegat alios solennes doctores ita consuluisse,

tenet etiam, Barto. in l. 3. ff. de test am. 2.

& dicit ita tenuisse solennes viros quos ipse refert: tenet etiam ibi, Bald. Imo. & alij docto. Ancha. in cap. 2. de testam. pen. colum. num. 28. Sed his non obstantibus teneo, quod princeps non possit per rescriptum concedere alicui particulari, vt filius eius postea nasciturus ex damnabili coitu sibi succedat per prædicta: sed condendo legem generalem & communem bene potest disponere quod filij nati ex damnabili coitu possint succedere parentibus, licet per statutum hoc non possit fieri ex defectu potestatis statuentium: & ita confirmatur hodie nostra, l. 9. Tauri, quæ admittit omnes natos ex damnabili coitu præterquam eo casu quo mater incurtat pœnam mortis: nec obstat ratio superior, quia respondeo quod lex communis non dispensat aliquid in pœna nec in delicto, sed tantum principaliter circa successionem bonorum: nam aliàs sequeretur quod non posset disponere hoc circa filios naturales tantum propter peccatum euitandum. Confirmatur etiam, quia videmus quod ius canonicum defert eis alimenta, vt in cap. cum haberet & infra dicitur: ergo lex ciuilis hæreditatem totam vel partem eis deferre potest. Rursus confirmatur, quia prædicta lex nihil principaliter disponit in fauorem parentum delinquentium, sed tantum in fauorem filiorum qui non peccauerunt: & in expresso ita tenet, Bald. in l. cunctos populos, Cod. de Summa Trinit. & fide cathol. pen. colum. versic. secundo quero de effectu maxime. 10. colum. versic. non obstat si dicatur. Bal. in l. 1. Cod. de iure aureorum annulo. 1. colum. n. 3. & ibi Salic. Bald. in c. canonum statuta. de constir. pen. col. num. 22. Paul. in l. fin. Cod. si contra ius vel uti pu. 2. col. n. 22. vbi limitat hoc, non extantibus legitimis: extantibus verò legitimis non posset: & ita possunt intelligi & reduci ad concordiam opiniones superiores contrariæ.

Iuxta prædicta tamen necessariò & vtiliter ¹⁷ quero, an nepos natus de filio spurio, nefario, incestuoso, vel natus ex damnabili coitu, possit institui ab auo, vel quouis alio titu. habere bona sua non extantibus filiis vel descendentibus legitimis? in quo articulo verè & resolutiuè dico sic, quod si talis filius natus ex damnabili coitu, iam est mortuus, tunc nepos ex eo optimè potest institui ab auo: ita probat, text. no. in l. si. Cod. de natu. libe. vbi habetur, quod licet pater non possit omnia bona sua relinquere filio suo naturali, tamen bene potest ea relinquere nepoti ex eo: ergo idem dicamus in nostro casu vt possit. Si verò filius natus ex damnabili coitu non est mortuus, sed viuus, & expressè constat quod auus bona sua reliquit tali nepoti, contemplatione ipsius nepotis non patris, vt quia dicit quod nihil patri acquiratur, & tunc talis institutio valet: quia nihil patri acquiritur, etiam vsusfructus: argumento, text. not. in Authent. excipitur C. de bonis qua liber. Si verò filius natus ex damnabili coitu viuus, & nepos instituitur ab auo. contemplatione ipsius filij incapacis, & talis institutio non valet, sicut quando ipsum filium instituisset: quia ille per se est incapax, similiter est incapax mediante persona alterius: argumento text. in l. 1. Cod. de natu. libe. in versic. sine

itaque. *ibi. siue per interpositam personam: argu-
mento text. in l. sed si plures, §. in arrogato. ff. de
vulga. & pup. text. in l. aditio. versi ff. de acqui-
rend. heredi. textus in l. liber homo. ff. de acqui-
rend. rerum dom. text. cum materia in l. cum anti-
quis. Cod. de iure delib. text. in l. quod conditionis,
ff. de donat. causa mort. text. in l. nec per se. Cod.
de hered. instit. text. in l. non minus, ff. eodem tit.
textus in l. non licet. ff. de contrahen. empr. tex-
in l. 1. versi. fina. Cod. de contract. iudic. textus in
l. pupillus, §. sed et si per interpositum. ff. de auctor.
tut. textus in l. Labeo. in fine. ff. de usua. textus
in l. 2. §. 1. ff. de admin. rerum ad ciui. perti. cuius
verba sunt, quod quis suo nomine exercere prohi-
betur, id neque per subiectam personam agere de-
bet: si verò sumus in casu dubio, quia non po-
test constare cuius contemplatione talis nepos
sit institutus, tunc censetur institutus contem-
platione ipsius nepotis: vnde valebit insti-
tutio, & licite bona sibi retinebit, & hoc
modo sit in potestate sui patris, modo non
primo argumento textus cum ratione in di-
ctal. final. Cod. de natur. libe. quia nemo præ-
sumitur delinquere nec eligere sibi viam per
quam dispositio infirmitur, vt in l. si miles qui
destinauerat. ff. de milit. testa. 2. argument. textus
in l. fina. in princ. ff. de his qui vt indig. vbi dici-
tur, quod sola ratio paternæ affectionis vel
coniunctionis non inducit suspicionem taciti
fideicommissi. 4. per textus in l. cognouimus de
heredi. vbi filius hæreticus non potest succe-
dere patri nec matri, sed nepos catholicus sic.
Ex quo infertur, quod si nepos ex filia insti-
tuatur valet institutio cum filia non debet
quæri propter defectum patriæ potestatis. Ex
quo etiam no. infero, quod si clericus vel qui-
libet alius habet filium spurium & incapax,
natum ex damnabili coitu, qui quidem filius
habet vxorem, potest pater vxorem eius hære-
dem instituere, & eis ex bonis suis relinquere
quicquid velit: vide Rojas in epitome succes.
cap. 10. num. 37. pagina 105. & Diegum Perez
in l. 2. titu. 3. lib. 1. ordinament. column. 163. ver-
bo, tertia cautela. & idem est è contra: si habeat
filiam nuptam, potest pater maritum eius in-
stituere: ex quibus dixi & iudicavi in quæstio-
ne de facto, cum essem assessor iudicis recusa-
ri: quod cum tractaretur matrimonium inter fi-
lium spurium clerici ex vna parte, & filiam le-
gitimam alterius ex alia: conuentum fuit inter
eos, quod pater clericus certa bona expressè
& simpliciter donaret patri vel matri ipsius
sponsæ vel vxoris spurij, vel ipsimet sponsæ
vel vxori: certè dixi & iudicavi quod vale-
ret talis donatio, & non confiscaretur per su-
prà dicta. & ista con. clarè procedit respectu
proprietatis cuius est capax nepos: sed dubium
est si talis nepos sit in potestate patris incap-
cis, cui applicabitur ille vsusfructus: & breui-
ter dico quod remanebit penes ipsum nepo-
tem cum patri non possit acquiri: quia eo ipso
videtur velle auus quod, vsusfructus non quæ-
ratur patri & sic filio incapaci, sed remaneat
penes nepotem: sicut si expressè diceret argu-
mento dict. Authent. excipitur. confirmatur hoc,
quia cum patri non possit acquiri prædictus
vsusfructus, ergo acquiritur ei cui potest &
sic ipsi nepoti: & talis præsumitur esse inten-*

tio disponentis, & sic aui testatoris: argumen-
to, text. no. in l. proinde. §. fin. ff. de stip. seruo:
vbi relictum vel promissum seruo communi, si
non potest quæri vtrique domino, acquiri-
tur tantum ei qui potest: textus in l. si commu-
nis seruus meus & tuus. eod. tit. Et in effectu
istam con. & reso. tenet Bartol. in l. Gallus, §.
quid si is ff. de liber. & posthum. 2. & 3. colum. vbi
plene tractat, licet si non declarat, & ibi not.
Paul. de Castro. 2. & 3. colum. numero 6. Areti. 1.
colum. versi. extra gloss. qui latè loquitur. Ale-
xand. qui dicit magis commun. opin. 2. colum. n. 7.
Jaso. qui dicit hanc esse magis commun. opin. 4. co-
lum. num. 18. tenet etiam Ange. in l. fina. Cod. de
nat. libe. & ibi not. & melius quam alibi Salic.
5. qu. per 2. col. Bar. not. com. 118. Contrariam ta-
mè sententiã tenet, Spec. in tit. de succe. ab inte-
sta. §. 1. ver. quod si habens filium spurium. imò
quod nullo modo valeat institutio si talis ne-
pos sit in potestate sui patris & incapax:
quia ille qui est incapax per se, similiter est in-
capax mediante persona alterius, vt suprà pro-
ximio folio dixi & allegavi. Si verò talis ne-
pos sit emancipatus vel aliàs sui iuris, valeat
institutio: quia sibi totum potest acquiri: & in
specie pro hac sententia facit text. not. & ex-
pressus, quem ipse allegat, in l. quæritur. ff. de bo-
nis liber. vbi si filius patroni iuste exheredatur
à liberto nepos ex eo similiter excluditur à bo-
nor. possess. contra tabu. si est in potestate sui
patris: quam legem dicit ibi Alberi. bonam
& famolam ad plures quæstiones. Sed his non
obstantibus teneo superiorem sententiam &
com. 1. non obstat ei, textus in l. quæritur: de
bon. liber. quia ille procedit de iure antiquo,
secundum quod omne illud quod quærebat
filius, acquirebatur patri: & non poterat aliquo
modo remanere penes filium in proprietate
nec vsufructu, etiam de expressa vel tacita vo-
luntate dantis vel relinquentis. Hodie verò de
iure nouo C. proprietates quæritur filio, & est
capax eius, & ratione patriæ potestatis patris
quæritur vsusfructus, præterea testator vel re-
linquens potest velle, vt vsusfructus non quæ-
ratur patri sed remaneat penes ipsum filium, vt
in d. Authent. excipitur. ergo in nostro quando
per legem non potest quæri vsusfructus patri,
remaneat penes filium saltem de tacita volun-
tate testatoris: & ita resoluit & declarat, Paulus
de Cast. dicta l. Gallus, §. quod si is 3. colum. & est
de mente aliorum.

Item adde, quod necessarium quotidianum
dubium est, si sit aliquis modus tutus tam de 18
iure quàm in foro conscientie per quem pos-
sit pater vel mater ultra alimenta aliquid re-
linquere filio spurio, nato ex damnabili coitu?
& resolutiue dico quod plures modos ponit
magistraliter Bartol. in l. si. ff. de his quibus vt
indig. 1. colum. numero 6. cum sequenti, idem Bar-
tol. in l. si is qui duos. ff. de libe. lega. Bald. in l. fin.
column. 2. Cod. pro socio. Bartol. & docto. in l. 2. de
hered. instit. Albe. in l. humanitatis, Cod. de na-
tur. liber. not. & melius quàm alibi Ludonicus
de Sardis de ferraria, in libello suo de naturalibus
liberis, in vltima charta. l. 1. & not. Cepola. in
cautelis suis, cautela 38. vbi ponit duodecim mo-
dos. Iacob. de S. Georg. in l. cum taciturn. ff. de pro-
ba. 2. column. vsque ad finem. Sed nullus eorum
est

est bene tutus in iustitia & conscientia præter unum scilicet, quando pater vel mater simpliciter instituit amicum suum capacem, non grauando eum expressè nec tacitè restituere filio incapaci, nam tunc si ille amicus hæres institutus vellet restituere hæreditatem vel partem ipsi filio spurio & incapaci rectè potest: & iuste filius retinebit, quia postquam amicus hæres adiuit hæreditatem, iam vnita sunt bona & effecta sunt patrimonium eius: vnde si post aliquid dederit filio incapaci, non dicitur succedere vel habere à patre, sed ab hærede instituto, cui non est prohibitum succedere: argumento, *textus iunct. gloss. ord. in l. §. veteres, ff. de acquirend. possess. textus in l. sed si plures, §. filio impuberi, ff. de vulga. & pupill. textus in l. eis qui in prouincia, §. finali, ff. si certum peti. textus in l. 1. §. præterea, ff. de separatione bonorum. text. in l. fin. in fine. Cod. de inofficio. testament. text. melior de iure. in §. 1. Instit. de hæredum quali. & different.*

Secundò in expresso, quòd talis filius incapax iuste possit habere à prædicto hærede instituto probat text. valde no. *in l. qui Titij testamentum ff. de his quibus ut indign. vbi licet ille qui accusauit testamentum Titij de falso, non possit ei succedere: tamen non prohibetur postea succedere eius hæredi, quia non dicitur principaliter succedere Titio: & ab hoc no. ibi Albe. & doct. ad idem est, textus in l. post legatum: §. qui accusauit in princ. eo. titu. textus in l. 3. Cod. de peti. hæred. textus in l. cum autem, §. finali. ver. ponamus, ff. de adili. edict. & in specie istam con. tenet Specu. Instit. de succe. ab intesta. §. 1. versi. sed quid si pater instituit extraneum. numero 30. Bartol. in d. l. finali. ff. de his qui. ut indign. 2. colum. in medio. licet ibi dicat quod iste modus habet aliquid fraudis: istam etiam con. tenet, Bartol. vbi no. loquitur in l. si is qui ex bonis de vulga. & pupill. 1. colum. 2. quest. princi. & ibi notat Imo. 2. column. & commun. doct. Albe. in Authenti. licet prope. si. Cod. de na. libe. Salicet. in leg. 2. fin. questio. eod. titu. istam etiam conclus. tenet Capol. in dict. cautela. 38. fin. colum. in fine. Ludouicus de Sardis in dict. libello suo de natu. libe. in fine, vbi dicit quod est communis cautela & melior cæteris. Sed adde quod mihi est dubium an pater sit tutus amicum instituendo ex ista causa: similiter etiam optimus modus relinquendi filio spurio, & omnino incapaci est, quando instituitur hæres à patre vel matre sub conditione, si legitimeretur: quia tunc secuta conditione & legitimatione obtenta, consequetur hæreditatem: ita probat, textus no. in l. tempus ff. de heredit. instit. per quem ita tenet ibi Ang. & Ioann. de Imola. Bald. in l. Gallus, §. instituens, de liber. & posthum. secunda column. quarto not. & ibi Imola. prima column. ultimo not. Aretin. Alexan. & Socin. prima column. in princip. Iaso. secunda column. numero 5. Pau. in §. quid sit in secunda column. eiusdem. leg. Aretin. in l. si filius fa. ff. de testament.*

Et ista est magis comm. opi. à qua non est recedendum, licet Bald. subtiliter, in l. eam quam. Cod. de fideicom. 1. col. num. 48. expressè teneat contrarium, imo quod talis institutio etiam sub conditione legitimationis non

valeat: quia text. in d. l. in tempus, & eius regula procedit quando incapacitas tantum est ex parte instituti, vt in deportato: secus verò si est etiam in causa efficienti, & sic ex parte hæredis & ex parte restantis, vt in spurio: quia tunc valet, argumento, *text. in l. si minor, ff. de expor. & in l. si. ver. filiis. C. de natur. libe.* Confirmatur etiam, quia conditio legitimationis censetur impossibilis, cum pendeat à voluntate principis, argumento, *textus in l. apud Iulianum, §. si. ff. de lega. 1. & in l. continuus, §. cum quis. ff. de verbo. oblig. impossibilis.* ergo reiicienda de vltimis voluntatibus, vt in l. 1. ff. de con. instit. & in l. obtinuit. de conditio. & demonstr. si reiicitur, ergo remanet pura institutio, & non valet, & illud dictum Bald. & sequitur & dicit singulare Paul. in l. si filius familias ff. de testament. in fin. & tenet & sequitur Ang. in §. hæres. 1. colum. Instit. de hæred. insti. sed his non obstantibus tene. sen. comm. & ad contrarietatem Bald. responde subtiliter, vt per Socin. in d. l. Gallus, §. instituens.

Secundò non obstat huic con. sen. si dicas, quod conditio legitimationis censetur impossibilis cum à voluntate pendeat principis: vt in l. apud Iulianum, alias incipit. idem Iulianus. §. fin. ff. de lega. 1. textus in l. continuus, §. cum quis. de verb. oblig. si impossibilis ergo reiiciatur, vt in l. cum simil. ff. de condi. instit. si reiicitur, ergo institutio eius non valet, quia faciliter respondeo 1. modo, quod illa iura procedunt, nisi faciliter soleat princeps concedere, quia tunc non censetur impossibilis: ita tenent & limitant moderni in dict. iuribus vel aliter, & subtilius, quòd illa iura debent intelligi præterquam si talis conditio requiratur pro substantia & validitate actus, vt est conditio legitimationis, quia tunc non debet reiici, quia aliàs totus actus vitiaretur, & in specie ita tenet & respondet. Bald. in l. 1. C. de insti. & substi. pen. co. 6. q. qua sententia & con. facit, text. sing. in l. quidam relegatus, ff. de rebus dubiis, vbi habetur quod si testator qui erat relegatus, in testamento suo cauit quod ille qui in vita testatoris impetrauerit ab Imperatore restitutionem eius, & testator decedat antequam ei gratias egerit habeat certos aureos, quòd talis dispositio valet & est seruanda: & in terminis ad hoc notat & ponderat Socin. ibi. Ex qua cõmun. senten. & con. notabiliter infertur, quod talis filius spurio & incapax, & natus ex damnabili coitu, institutus sub cõditione, si legitimeretur, poterit interim pendente conditione agnoscere bono. pos. secundum tabu. & petere se mitti in posse. bonorum. non ad hoc vt consequatur dominium & plenum ius hæredis, sed vt consequatur administrationem bonorum & eorum possessionem sicut curator bonis datus: & hoc argumento, *text. capitalis in l. 2. §. si sub conditione. ff. de secundum tab. text. in l. hi. demum & in l. si sub conditione. eod. tit. text. iuncta. gloss. & commun. opin. in l. si quis instituatur heres, ff. de hæred. insti. & in expresso istam conclusionem per prædicta iura tenet originaliter Iaco. de Aret. in l. libertas testamento. ff. de manu. testament. & ibi Alber. qui reputat subtile & notabile. idem Alber. in l. si his qui ex bonis. 1. colum. ff. de vulg. & pu. Bald. in d. l. si quis instituatur. 1. colu. in si. ff. de*

de here. inst. & ibi Ang. Pau. & si. col. in fi. idem Bald. in l. Gallus, §. instituens, ff. de libe. & posthum. 2. colum. 4. not. & ibi Aret. 2. col. in prin. Alex. 1. colum. in fi. Iaso. ibi 2. colum. in princip. num. 5. idem Bald. in l. fin. finalib. verbis. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. vbi dicit quod multoties ita consuluit Ang. in l. in tempus. 2. colum. ff. de here. insti. Platea in l. 1. Cod. de delatoribus, lib. 10. in finalib. verbis. contrarium tamen tenet not. Ioan. de Imol. in l. in tempus. ff. de here. insti. 2. colum. in prin. imo quod nullo modo concedatur sibi administratio bonorum: quia esset facere fraudem legi, quæ vult quod filius spurius & incapax non se immisceat bonis paternis, vnde, *textus in dicta l. 2. §. si sub conditione de secundum tab.* & iura superius allegata procedunt & debent intelligi in hærede habili, & capaci bonorum qui est institutus sub conditione: secus verò est in filio vel hærede incapaci, quia iure non reperitur cautum, quod hac via indirecta possit habere: & idem reperio quod in expresso tenet, *Ludo. de Sardinis in dict. libello de natu libe. in fin. & Capol. in dict. cantela. 38. fin. col. in prin. Iacob. de Sanct. Georg. in lege cum tacitum Digestit de proba. si. col. in fi. & ista sententia & con. videtur mihi vetior de iure, pro qua primo facit textus in regu. cum quid vna via. de reg. iur. in 6. textus in lege nec per se. Cod. de here. insti. textus in l. contra legem. cum l. sequenti ff. de legit. textus in l. sed. Iulianus, ff. ad Mace. facit text. no in capit. auaritia. de elec. in 6. vbi habetur, quod electus qui nondum est confirmatus, qui non potest interim administrare bona beneficij, non potest illa administrare quæsito aliquo colore, faciendo se constitui procuratorem, œconomum, vel administratorem: & eam probat Cumanus, in d. l. si quis instituat de hered. insti. & ex nostris Gregor. in l. 19. titulo 3. part. 6. & ultra hic allegata est textus expressus pro hac parte, in lege non est ambigendum, verbo, utcumque, ff. de bonorum possess. vt sic caueas ab his qui contrariam sententiam tenuerunt, quos hic allegaui, quibus etiam ex nostris accedit, *Palacios Rubens in repet. Rubrica. §. 29. numero 4. Tertio facit text. in l. scire oportet. §. 1. ff. de tut. & curat. da. ab his. vbi si mater instituit filios hæredes sub conditione, si absoluti fuerint à patria potestate, & talis conditio sit verificata & efficiantur hæredes, non potest pater curator eorum esse: neque creari: ne quod vna via prohibetur, alia concedatur: per quam legem dicit ibi Albe. post Oldra. & antiquos, quod filius spurius non potest esse executor patris. Quarto facit text. in l. cum hi. §. transactiones, vers. sicut lis. ff. de transact. vbi habetur quod sicut transactio super alimentis non valet inconsulto prætore, ita neque transactio litis motæ super eis. Quinto facit textus not. in l. 1. in fi. Cod. de priuilegiis scholarium, lib. 12. vbi habetur quod ille qui prohibitus est certum officium assumere, non potest aliquo quæsito colore illud exercere: & ibi notat, *Bart. Platea & commun. doct. facit etiam text. in l. si. C. si mancip. ita vaneat ne prostiatur.* vbi ancilla quæ non potest prostituui, non potest in caupona quæsito colore retineri. Sexto facit, *text. in l. quod conditionis. ff. de***

Ant. Gomez ad Leg. Tauri.

*donat. causa mort. vbi ille qui non potest capere à patre, non potest ab alio capere causa conditionis implendæ. Septimò facit, text. in l. 2. §. 1. ff. de administ. rerum ad eui. perti. vbi decurio qui non potest conducere neque colere prædia publica, non potest conducere, vel ea colere per alium. Octauò facit, text. singularis, in l. quaritur. ff. de bonis liber. vbi habetur quod filio ex hæredato & excluso à bonorum possessione contra tabulas & successione paterna, excluduntur etiam nepotes, ex eo tempore quo sunt in potestate patris, ne filius ex hæredatus & suo nomine exclusus admittatur ex persona nepotum: & in casu suo illam l. dicit ibi famosam Albe. & notant & commendant alij doctores antiqui: & facit etiam, *text. in l. qui seruitutem, & in l. quod si pater. cod. tit. in l. qui contra. ff. de iure patro.**

Item adde quod licet pater non possit instituere talem filium spurium & incapax, vel ei aliquid relinquere, tamen benè poterit eum substituere pupillariter alij filio impuberi legitimo: licet ex iudicio, dispositione, & testamento patris capiat: ita probat *text. sing. in iure, in lege si is qui ex bonis, ff. de vulg. & pup. cuius ratio est quia hoc casu verè in bonis pupilli succedit, non verò in bonis patris: & licet ille text. loquatur eo casu, quo substituitur filius naturalis vel spurius qui ex testamento & bonis patris in aliquo est capax: tamen expressè dicit text. quod bona pupilli in solidum capiet virtute substitutionis, ergo idem dicamus in nostro casu, quod licet talis filius sit omninò incapax, possit succedere fratri impuberi virtute substitutionis, & in specie argumento illius text. ita tenet *gloss. singul. & unica in Authen. qui mo. na. effi. sui parographo pen. in verbo. participium. in fin. colla. 7.* licet in fine videatur variare: quam ibi ad hoc notat & commendat Bart. in fi. illam etiam gloss. ad hoc dicit *sing. Bald. in l. eam quam. pen. colum. num. 54. Cod. de fideicom. istam etiam con. tenet Bart. in d. l. si is qui ex bonis, in prin. de vulg. & pu. & ibi Bald. valde no. 2. colum. 1. quest. Paul. in princ. qui dicit illam gloss. non esse alibi. Tenet Spec. in tit. de succe. ab intesta. ver. quid si pater eum sustituat. num. 28. tenet etiam no. Sali. in l. 2. C. de natu. liber. quod tamen intellige isto modo, nam talis filius spurius & incapax tantum per substitutionem pupillarem consequetur & habebit tantum bona ipsius fratris pupilli, non verò bona paterna: quia iudicio patris illa haberet, & ne quod vna via prohibitum est, alio concedatur, secus verò esset si frater esset maior vel quilibet alius, & instituat fratrem spurium & incapax hæredem, quia benè poterit facere, & consequetur omnia bona: etiam quæ ipsi testatori peruenerunt à patre: quia tunc immediate dicitur succedere ipsi fratri vel extraneo testatori, & proprio iudicio & testamento eius: non verò ipsi patri, cum iam sit in persona testatoris vnicum & effectum vnum patrimonium: ita expressè Barto. in d. l. si quis ex bonis 2. q. de vulg. & pu. & no. & subtiliter ibi. Bald. 2. colum. 1. q. Paul. 2. colum. in prin. num. 9. Similiter etiam infertur quod in tali substitutione pupillari in qua filius spurius & incapax**

H 85

sit pupillariter substitutus filio legitimo impuberi, non continetur tacita substitutio vulgaris: unde legitimo filio impubere repudiante, non admitteretur spurius ad aliqua bona patris, virtute substitutionis vulgaris tacitæ, cum per eam succedatur patri testatori, & non impuberi ita probat, *text. in d. l. si is qui bonis, de vulg. & pup. & ibi notat & tenet Bald. in fin. verbis Ang. Iaso. 2. col. 3. no. tenet etiam gl. ord. in d. Auth. qui. mo. na. effi. sui. §. si. colla. 7. in verbo participium in fine, & ibi Bar. infertur etiam eadem ratione quod idem erit in substitutione fideicommissaria, quia virtute eius non poterit succedere talis filius spurius & incapax, cum per eam succedatur patri testatori, & non grauato: vt in l. cohæredi §. cum filia. de vulg. cum similibus: imò hoc casu applicabitur fisco vt infra dicetur. Ex quibus etiam deducitur quod ex necessitate & ratione & secundum subiectam materiam potest permitti & fieri diuisio bonorum, licet semel fuerint vnita in aliqua persona: & ita nota. *Paul. in d. l. si is qui ex bonis. in pr. numero 2. Iaso 2 col. 2. nota. num. 8. Alex. col. num. 3.* Adde tamen quod omnia ista procedunt & sunt vera de iure communi, sed attento nostro iure regio pater non posset pupillariter substituere prædictum filium spurium & incapacem, non possit ab intestato nec ex testamento succedere consanguineis ipsius patris: ita determinat, l. 2. tit. 3. lib. 5. ordi. & l. 2. tit. 3. li. 1. ord. ergo nullo modo poterit succedere filio legitimo testatoris, per substitutionem pupillarem. Nepos tamen clerici ex filio spurio benè potest ab auo institui, vt latè tradit, *Matiencus in l. 6. tit. 8. libro 5. Recop. gloss. 8. numero 24. & 25. & vide infra in numero 42. ibi, & non transmatur ad heredes.* Nota autem dictam legem v. tit. 3. lib. 5. ordi. in filiis clericorum solum loqui & ad alios non extendi ex traditis à *Matienco in l. 6. tit. 8. lib. 5. Recopil. gl. 4. num. 8.* unde ea quæ generaliter dicuntur in filiis clericorum & religiosorum planè procedunt: nam in aliis spuriis incorrecta est, in l. si is cui ex bonis secundum *Costam in cap. si pater. verbo, omnia, n. 14.**

21

ms. Præterea circa nostram materiam quæro, si pater de facto instituit talem filium spurium, natum ex damnabili coitu vel quouis alio titulo ei aliquid reliquit, cui applicabitur talis hæreditas vel relictum, an fisco vel hæredibus scriptis vel venientibus ab intestato? in quo articulo resolutiuè dico sic, quod si pater instituit vel illud reliquit tali filio palam & aperte, tunc si pater alios hæredes instituit eis applicabitur: si verò nullos alios hæredes instituit, tunc ipso iure testamentum est nullum, & succedent venientes ab intestato. Cuius ratio est, quia non sunt incapaces vel indigni aliqua culpa sua, & succedit regula iuris, quod quando aliquid aufertur tanquam ab indigno culpa sua vel delicto, tunc applicatur fisco, aliàs verò si est incapax vel indignus, non ex suo delicto vel culpa sed alterius non applicatur fisco: sed hæredibus institutis vel venientibus ab intestato: & istam regulam probat, *text. in l. aufertur. ff. de iure fisci iuncta gl. ordin. & commun. opin.* vbi si quis erat

institutus hæres tanquam filius testatoris qui in veritate erat partus suppositus, aufertur ab eo hæreditas quasi indigno, & applicatur legitimis venientibus ab intestato: per illum text. istam regulam & doctrinam ponit ibi, *Bar. & doctores antiqui. idem Bar. in lege 3. cod. tit. idem Bar. in l. Lucius §. in testamento. eo. tit. idem Bar. in l. hæreditas, C. de his quib. vt indignis, & ibi Bald. Paul. Salicet. & communiter docto. Aret. & communiter moderni in dict. l. si is qui ex bonis, ff. de vulg. & pupil.* ita ergo dicamus in proposito, quod si iste filius incapax natus ex damnabili coitu sit institutus palam: cum non sit indignus sua culpa vel delicto, sed propter vitium patris, quod hæreditas sibi relicta applicatur aliis cohæredibus institutis vel venientibus ab intestato. Secundo & in specie pro ista sententia & conclusione facit *text. in l. non intelligitur. §. si quis palam. ff. de iure fisci.* vbi quando hæreditas relinquatur indigno vel incapaci palam, non applicatur fisco: nec imponitur aliqua pœna: & ibi notat *Bart. & commun. doct. & in expresse quod in nostro casu hæreditas, non applicetur fisco sed hæredibus institutis, vel venientibus ab intestato, tenet, Bart. in lege fin. ff. de his quibus vt indig. secunda col. num. 8. idem Barto. in l. hæreditas. Cod. de his qui. vt indign. 1. col. num. 1. & ibi Salic. 2. col. n. 6. Paul. de Cast. 2. col. nu. 4. Alex. 2. col. num. 3. qui dicit hanc esse commun. opin. Iaso. 2. column. numero 5. Corneus 3. colum. prope finem. tenet etiam Bald. & Imo. in l. 3. ff. de testam. tenet etiam gl. ordin. in l. Lucius Titius. §. in testamento. ff. de legat. 1. in gloss. fin. & ibi Bart. Pau. & Imo. commun. doct. Bart. in consi. suis consi. 119. docto. de Segura in l. 3. §. fin. ff. de lib. & posth. 10. fol. 1. col. si verò pater instituit aliquem capacem hæredem, & eum rogauit palam restituere filio spurio & incapaci, & talis hæres nullam accommodauit fidem, tunc non applicatur fisco, sed remanet penes eum: quia non reliquit: ita probat, *text. in l. 3. §. si quis palam. ff. de iure fisci.* cuius verba sunt, *diuus Adrianus rescripsit, in eo quod cuiusque fidei palam commissum est, non esse existimandum fidem suam in fraudem legis accommodasse, & ibi commun. docto. antiqui: probat etiam text. in l. in tacitis, ff. de legat. 1. text. etiam in l. Lucius, §. in testamento. eodem titu. & vtrouque docto. & tenet expresse Bald. in l. eam quam Cod. de fideicommiss. 6. col. n. 21.* quod tamen intellige, si talis hæres grauatus non restituit, secus tamen si bona restituit tali incapaci: quia tunc benè aufertur ab eo & applicatur fisco, *textus est singularis & vnicus in iure. in l. si postulante. §. fina. ff. ad Trebell. quem ad hoc notant & commendant ibi docto. & ad hoc dicit vnicum Bald. in l. eam quam Cod. de fideicommiss. 6. column. numero 21. illum etiam reputat singularem Paul. in l. Lucius, §. in testam. ff. de legatis 1.* si verò pater incapacem instituit hæredem, & eum tacitè vel secrete grauauit hæreditatem totam vel partem prædicto filio spurio, & incapaci restituere, tunc benè aufertur ab eo illa hæreditas vel relictum & applicatur fisco: ex eo quod filius est incapax, & hæres qui accommodauit tacitam fidem commisit delictum: unde apud nullum eorum debet*

debet remanere, sed fisco applicari: *text. est in lege prima. ff. de iure fisci. textus in l. 3. §. cum ex causa. text. in l. pen. & quasi per totum. e. r. text. in l. ex facto. §. Julia. versi. respon. ff. de vulg. & pup. text. in l. beneficio legis falcidia. ff. ad leg. Falcid. textus in l. 3. Cod. ad legem Falcid. textus in l. cum quidam. §. diuus Pius, versi. in tacito. ff. de usuris, cuius verba sunt, in tacito fideicommissio omne emolumentum heredi auferendum, & fisco praestandum diuus Pius rescripsit, & idem disponit l. 13. in fin. titu. 7. 6. par. quod tamen notabiliter extende, vt procedat etiam si testator fecit duo vel plura testamenta, & tantum in 1. haeres accommodauit tacitam fidem, nam licet postea testator alia fecit testamenta, in quibus idem haeres est scriptus & institutus, & in eis non accommodauit tacitam fidem, adhuc haereditas applicatur fisco: licet primum testamentum per secundum sit reuocatum, quia videtur durate in eadem secreta voluntate, quo ad tacitum fideicommissum: ita probat, *text. in l. cum tacitum. ff. de proba. quem ad hoc summe notat & commendat ibi Bald. & commun. doct.**

22 Item adde quod si haeres vniuersaliter institutus tantum accommodauit tacitam fidem de restituenda aliqua re, vel parte haereditatis, illa tantum debet applicari fisco, & non tota haereditas vniuersalis: ita probat, *text. nota. in l. haeres qui tacitam. ff. de his qui vt indig. & ibi ad hoc notat Bart. & commun. doct. antiqui. text. in l. ex facto. §. Iulianus, ff. de vulg. & pup. & ibi notat Alex. & alij modern. & ex hoc aperte venit reprobanda sententia Baldi, in l. 3. C. ad leg. fal. pe. 9. vbi tenet, quod imò haeres qui accommodauit tacitam fidem in sola vna re vel numero, priuatur tota haereditate vniuersali, & applicatur fisco: per textum ibi: quia certe eius opinio est falsa per iura supra dicta: neque obstat text. in quo se fundat Bald. in dicta l. tertia. quia debet intelligi necessarid, quando haeres accommodauit tacitam fidem de restituendo totam haereditatem: & ita respondet, *Alexand. in dict. l. ex facto. §. Iulianus. ff. de vulg. & pupil. in fine. & ibi Iason. 2. col. n. 4.**

23 Item adde quod haeres qui accommodauit tacitam fidem priuatur haereditate, nedum quando iam restituit praedicto spurio & incapaci, sed etiam si nunquam restituisset, sed penes se habeat: ita probat, *text. in l. 3. C. ad l. Fal. iuncta gloss. vbi dicit text. quod si haeres administrauit tacitum fideicommissum debet fisco applicari: & dicit gl. quod administrasse dicitur quando iam soluit ei cui iussus erat, vel quando consensit defuncto vt eum tacite rogaret: & ad hoc in terminis notat & dicit menti tenendum Salic. ibi.*

24 Praeterea iuxta materiam necessariò quaerendum est, qualiter possit constare & probari de isto tacito fideicommissio: & breuiter dico quod sequentibus modis. Primo modo si reperiatur instrumentum priuatum quo haeres promisit & fidem accommodauit de restituendo, *textus in l. 3. versi. & ferè. ff. de iure fisci. text. in §. tacite eiusdem. l. cuius verba sunt, tacite autem fideicommissa frequenter sic deteguntur si proferatur chirographum quo se canisset is cuius fides eligitur, quod ad eum ex bonis defuncti perue-*
Ant. Gomez ad Leg. Tauri,

nerit restitutum: *textus in l. in tacit. ff. de l. i. & ibi tenet & notat Bart. Alber. & Ang.* Secundo modo de tacito fideicommissio constante potest, si probetur quod talis haeres pacto vel pollicitatione, & à fortiori solenni stipulatione promisit illud restituere filio incapaci. *text. est nota. in l. fraudem. ff. de his qui vt indig. cuius verba sunt, in fraudem iuris fidem accommodat, qui vel id quod relinquitur, vel aliud tacite promittit restitutum se persona qua legibus ex testamento capere prohibentur, sine chirographum eo nomine dederit, sine nuda repromiserit pollicitatione: & ibi gloss. or. Bart. & commun. doct.* Tertio modo constare potest, quando talis haeres in instrumento publico secreta & occulte facto, puta coram notario valde amico & testibus domesticis promisit restituere, & accommodauit tacitam fidem: quia isto casu eadem est ratio: & confirmatur, quia clam dicitur quid factum, quando ita fit quod verisimiliter non potest venire in notitiam aduersarij: argumento, *textus in l. prohibere. §. fina. ff. quod vi aut clam. & quasi per totum. in l. clam. possidere. ff. de acquir. possess. & in expresso ex hoc fundamento istam sententiam & conclusum tenet Bart. in dicta l. tertia. §. tacite, ff. de iure fisci. idem Barto. in l. fraudem. ff. de his qui vt indig. Ange. Pau. Imo. & commun. doct. in l. prima. in tacitis. ff. de legat. 1.* Quarto modo constare & probari potest per confessionem haereditis accommodantis tacitam fidem: ita tenet, *gloss. ordin. in dicta l. tertia. §. tacite. ff. de iure fisci, in verbo probationibus: nam dicit textus, sed & ex aliis probationibus manifestis idem fit. dicit gl. probationibus, vt per confessionem rogati: & ad hoc eam notat & commendat ibi Bart. & commun. doct. & illam gloss. ad hoc reputat singul. Salic. in l. tertia Cod. ad leg. falcid. 2. column. numero 9. idem Salic. quem vide in l. generaliter. §. col. num. 18. C. de non numer. pecun. ista etiam concl. tenet. Imo. in l. in tacit. in fi. ff. de lega. 1.*

Ex quo inferas quod tali casu cogitur haeres respondere positioni, an fuerit tacite rogatus, & accommodauit tacitam fidem? & in expresso ita determinat, *Bart. in dicta l. tertia. §. tacite. ff. de iure fisci. in fine. idem Bart. latius & notabiliter in l. fina. ff. de his qui vt indig. 3. col. num. 10.* Confirmatur, quia in delictis cogitur quis respondere positionibus, vt in l. Marcellus, §. 1. rerum amotarum, & magistraliter dixi in materia delictorum: ergo teneatur in nostro casu respondere: Confirmatur etiam, & secundo quia cogitur quis respondere an possideat, vel dolo desierit possidere: vt in l. quoties. §. prator. ff. de noxa. & in l. qui petitorio. ff. de rei vend. cum similibus.

Finaliter etiam constare & probari poterit, 25 per verisimiles coniecturas & praesumptiones, quia quando agitur de probando dolo, vel fraude, vel aliquo alio occulte qui non potest bene probari per testes, probatur per indicia vel coniecturas provenientes ex actibus exterioribus: *text. est notabilis in dolum. Cod. de dolo. cuius verba sunt, dolum ex indicijs perspicuis probari conuenit: & ad hoc notat ibi Cinnus. Alber. Bald. Paul. Salic. & commun. doctor. text. in l. quia autem. §. non simpliciter. ff. si quis omissa causa, testam. text. in l. sicut. §. super vacuum ff.*

quibus modis pignus vel hypotheca solui tex. in Athen. sed iam necesse. Cod. de donation. ante de nupt. textus in capite secundo de renunciatio- ne. lib. 6. text. in l. non omnes. §. à barbaris. ff. re militari. ibi sed licet hoc liquido constare non possit, argumentis tamen cognoscendum est: text. in l. consensu. §. super plagis. C. de repudiis, textus in c. fina. de testibus cogen. text. in c. afferte. de presump. ex quibus patet quod licet text. in d. l. 3. §. tacite. ff. de iure fisci in fine. dicat, quod tacitum fideicommissum debet probari ex manifestissimis probationibus, tamen non excluduntur probationes quæ fierent per coniecturas & verisimiles præsumptiones, quia in istis actibus occultis & difficilis probationis, censentur à iure esse liquidissimæ & manifestæ: vt in iuribus superioribus & in terminis ita tenet & declarat illum textum Salicetus in l. tertia. Cod. ad leg. falcid. in fin. vñum tamen est quod in dubio quando vertitur dubium, an casus sit dignus confiscatione vel non, vel an probatio taciti fideicommissi vel coniecturæ concludat vel non, semper est iudicandum & interpretandum contra fiscum, qui præten- dit causam lucratiuam & odiosam: text. est non puto, ff. de iure fisci, & ibi notat & commendat Diuus Bart. Alber. Ang. & comm. doct.

26 Ex quibus omnibus infero in specie aliquas notabiles coniecturas per quas censetur probatum tacitum fideicommissum. Prima sufficiens præsumptio & coniectura sit, quando ipse hæres institutus statim post mortem defuncti fecit restitutionem bonorum, quia ex celeritate actus præsumitur fraus ita reperio quod tenet singulariter, Bald. in l. eam quam Cod. de fideicommissis 10. colum. num. 40. argu- mento text. in leg. si ventri. §. fina. in fi. ff. de priu. credi. ibi si modo non post aliquod interuallum id factum sit: sed certè ista conclusio Baldi, quam ex tali coniectura infert videtur mihi dubia & rigorosa: nam actus restitutionis est in se licitus vnde ex eo quod incontinenti post mortem testatoris fiat, non debet esse sufficiens ad pro- bandum tacitum fideicommissum: neque obstat text. in dict. l. in ventri. §. fin. ff. de priu. cred. quia ibi aliæ præsumptiones concurrunt, ex quibus inducitur præsumptio: & sic in iudi- cando & consulendo recederem à sententia sua.

Secunda coniectura & præsumptio sit, quãdo talis hæres vniuersaliter restituit omnia bona quæ ipse habuit à defuncto, modo re- stituat in continenti, modo ex interuallo: ita Bald. in dict. l. eam quam. 10. col. num. 40. Cod. de fideicommissis. argumen. text. in l. omnes, §. Lucius, ff. de his quæ in fraud. cred. Sed certè similiter ista conclusio non videtur vera nec tenenda, quia text. in dicto paragrapho Lucius, loquitur eo casu quo debitor cit se habere creditores, & donat omnia bona sua: quia tunc præsumi- tur fraus, cum prætendant tales creditores cau- sam onerosam, & alij quibus bona donantur prætendant causam lucratiuam: vnde meritò creditores reuocant, vt sibi fiat resolutio. Sed in nostro casu actus donationis & traditionis factus filio spurio est in se licitus, & fiscus non prætendit causam onerosam, sed merè

lucratiuam, & adhuc odiosam. Tertia notabilis & vera coniectura & præsumptio est, si testator & sic pater dixit hæredi, facias de hæreditate mea, vel de tali re, illud quod tu scis, vel illud quod tibi in secreto dixi & comisi: & vltra hoc reperiatur, quod talis hæres prædictâ hæredita- tem vel rem restituit filio spurio & incapaci: nam ex his resultat sufficiens præsumptio & coniectura taciti fideicommissi, & fidei in frau- dem accommodatæ: & in expresso ita probat, tex. notabilis iuncta gloss. 2. in l. cum tacitam. ff. de probationibus, & ibi notat & commendat solus Salicetus, 1. col. 3. oppos. & finali col. in fin. probat etiam text. in l. 3. ff. de iure fisci. versi. & ferè. iuncta gloss. in verb. rogaretur. text. in l. ita fidei. eod. tit. facit etiam gloss. singula. & ordi. in l. Lu- cius Titius §. in testamento. ff. de legat. 1. in gloss. fina. & ex hac tertia præsumptione, & conie- ctura, & fundamento eius, apertè confunduntur superiores duæ conclusiones & præsumptio- nes Baldi, quas ego supra reprobaui.

Quarta notabilis præsumptio & coniectura potest esse, quando pater, & sic testator, in arti- culo mortis, vel tempore quo disponebat de bonis suis, locutus fuit ad aurem hæredi insti- tuto, & post mortem reperiuntur bona restituta ipsi filio incapaci: nam ex his censetur proba- ta fraus, & tacita fides de restituendo accom- modat: ita probat, text. in l. Lucius Titius, para- grapho in testamento. ff. de lega. 1. iuncta gloss. primo in quantum dicit, quod est suspicio vel præsumptio contra illum qui secretè loquitur cum alio: quia videtur aliquid loqui quod in publico non diceret: & ad hoc notant & com- mendant ibi doctores: non tamen est plena & concludens præsumptio ad condemnationem, nisi aliud simul etiam probetur, vt ibi tenent & declarant prædicti doctores: tenet etiam & declarat, Jacob. de san. Geor. in l. cum tacitum. digestis de proba. prima col. numero quarto vnde ego infero & meritò in hac 4. præsumptione & coniectura, quod si concurreret quod testa- tor, & sic pater, locutus est ad aurem cum hæ- rede, & postea restituat bona filio incapaci, censetur probatum tacitum fideicommissum: & ita iam ego dixi & consului in quæst. de facto. Confirmatur ista mea opinio & con. ex doctrina & theoricâ Bart. in l. si ventri. §. si. ff. de pri. cre. vbi dicit, quod si quis allocutus est ad aurem cum alio, & incontinenti ille com- misit homicidium, censetur præcessisse manda- tum, de qua doctrina satis suo loco dixi. Quinta coniectura sit, quando pater instituis- set alium capacem hæredem, & post mortem patris reperiretur filius spurius, incapax esse in possessione bonorum, vidente & consen- tiente hærede instituto: quia ex hoc præsume- retur fraus, argumento textus no. cum materia in lege sicut. paragrapho superuacuum. Digestis quib. mod. pig. vel hypo. sol. ita in expresso tenet Imol. in lege si is qui ex bonis, de vulg. & pu- pil. secunda colum. post medium. versi. quod credo verum. facit text. in leg. 3. Cod. de natu. libe. & ibi doct. text. in leg. si is qui bonis parentis, Di- gestis de acqui. her. & facit doctrina magis Bart. in leg. post contractum. ff. de dona. 2. colum. num. 4.

Item

& incapax cui bona sunt restituta ex fideicommissio, tenetur ea restituere fisco, ut debeat condemnari in omnibus fructibus a die restitutionis sibi factæ: qui semper intelligitur esse in mala fide, & idem est in hærede grauato si adhuc non restituit: *text. est not. in l. eum qui tacitum. in princip. ff. de his qui. ut indig. cuius verba sunt, eum qui tacitum fideicommissum in fraudem legis suscepit, eos quoque fructus quos ante litem motam perceperit, restituere cogendum respondi: quia bona fidei possessor fuisse non videtur: & ibi notat Bart. & doctor. antiqui. tex. in l. pradonis. ff. de petit. hered. & ibi Barto. Alberi. Bald. Angel. Paul. & commun. doctor. facit etiam text. in leg. heredem. ff. de his qui. ut indi. text. in l. 1. Cod. eodem. titul. & istam con. tenet Bartol. in d. l. fin. ff. de his qui ut indig. 3. col. prope. fin. num. 10.*

28 *Et* Item adde quod talis hæres tacite grauatus restituere spurio & incapaci, quia accommodauit tacitam fidem, tenetur in foro conscientie restituere fisco, & nullo modo potest sibi retinere, nec spurio restituere, & idem est in ipso filio spurio, si iam ei bona restituta sunt: & hoc tali ratione, quia cum semper censetur esse in mala fide, ergo restituere tenetur tanquam possessor alienæ hæreditatis. Item omne quod non ex bona fide peccatum est: ut cap. si. de præf. & ex ista ratione istam concl. tenet Bart. in l. si. ff. de his qui ut indig. 3. colum. in prin. num. 9. istam etiam con. tenet Doctor. de Segura, in repetitione. l. coheredi. §. cum filia. de vul. & pu. fo. 24. à prin. col. 1. Adnertendum tamen est circa prædicta, quod si hæres qui accommodauit tacitam fidem de restituendo filio incapaci, est laicus, tunc bona debent applicari fisco regali, & sic sæculari: secus verò si hæres, qui accommodauit tacitam fidem, sit clericus, quia tunc debent applicari fisco ecclesie: & hoc nulla facta differentia, testator pater sit laicus, vel clericus: cuius ratio est: quia cum ista pœna imponatur à iure propter culpam & delictum hæredis accommodantis tacitam fidem, merito applicatur fisco iurisdictionis suæ, Confirmatur etiam, quia quando agitur de bonis & successione alicuius clerici, deficientibus consanguineis, & sic eo casu quo fisco debet applicari, potius debet applicari fisco ecclesie, quam imperij: *text. est in l. quis presbyter. post princ. Cod. de episc. & cler. text. in Authent. de ecclesiasticis titulis. §. interdiximus. coll. 9. text. in Authent. ut cum de appe. co. §. si verò liberi. colla. 8.* Confirmatur etiam, quia talis hæres qui accommodauit tacitam fidem debet conueniri tanquam reus coram suo proprio iudice, vnde iudex non potest imponere pœnam confiscationis, nisi fisco suæ iurisdictionis applicandam Et in expresso, licet non ita benè fundet istam conclusionem, tenet Bald. & Paul. in dicta leg. si quis presbyter. C. de episc. & cler. 2. colla. num. 3. Platea in l. 1. de bonis vaca. lib. 10. penultim. col. Ancharranus in cap. cum secundum leges. de hered. in l. fina. colum. idem Ancharranus in reg. ea qua. de reg. iur. in 6. 21. quest. num. 26. Pulat. Ruui. in sua repetitione. folio 22. 2. col. Segura Ant. Gomez ad Leg. Tauri.

in repetitione l. 3. §. si. ff. de libe. & posthum. 10. fol. 1. col. & ista sentent. & conclu. est vera & tenenda, licet Abbas vellet contrarium in cap. 2. de success. ab intest. 2. col. num. 1. Confirmatur etiam ex sententia Bald. & commun. in Anth. cassa & irrita Cod. de sac. eccles. 2. col. §. 9. vbi tenet quod si statutum dicat, quod testamenta non insinuata infra tres menses, irritentur: & hæres priuetur hæreditate, quod non ligauit hæredem clericum, sed tantum laicum.

Item adde singulariter, quod ista sententia & conclusio debet intelligi, ut procedat nedum eo casu quo talis hæres tacite grauatus quia accommodauit tacitam fidem nondum restituit, verum etiam procedit quando iam bona restituit: quia in confiscatione semper debet attendi quis fuerit hæres rogatus vnde si hæres tacite rogatus sit laicus, & iam de facto bona restituit, dico quod modo ille spurio cui est facta restitutio sit laicus, modò clericus, debent bona applicari fisco sæculari inspecta persona hæredis delinquentis, & ille filius spurio qui nunc est possessor, non conuenitur tanquam delinquens, sed tanquam nudus & simplex possessor: si verò hæres tacite grauatus qui accommodauit tacitam fidem sit clericus: & bona iam de facto restituit, dico quod bona debet applicari fisco ecclesie: modò ille spurio, cui restituta sunt, sit clericus, modò laicus: quia semper debet inspicere qualitas hæredis delinquentis: & hoc aperte colligitur & infertur ex superioribus. Vnum tamen est quod talis possessor spurio, & incapax, cui bona sunt restituta, debet conueniri coram proprio iudice suo, tamen in decisione causæ & sententia, debet fieri condemnatio & confiscatio modo prædicto: & ista benè nota, quia sunt singularia & quotidiana, & alibi sic non inuenies declarata: in quibus iam vidi aliquos peritos & graues viros & iudices errare.

Item adde quod dubium est in ista materia, si aliquis detulit fisco, quod aliquid relictum est spurio & incapaci, an consequatur aliquod præmium: in quo articulo resolutiue dico sic, quod si ipse hæres institutus, qui accommodauit tacitam fidem de restituendo incapaci se deferat, consequitur tertiam partem bonorum, de quibus rogatus est: *text. est capitalis & expressus in l. unica. C. de his qui se deferunt. lib. 10.* Vnum tamen est quod Sal. in l. cum tacitum. ff. de prob. 2. col. dicit, quod ultra hoc retinebit iure suo quattam Trebellianicam, & sic in effectu habebit dimidiam omnium bonorum, quod non credo verum, cum sit indignus propter tacitam fidem accommodatam, & teneatur restituere fisco, vnde solam tertiam partem omnium bonorum retinebit. Si verò ipse filius spurio & incapax, post factam sibi restitutionem se deferat: consequetur pro præmio dimidiam partem bonorum, & sic dimidiam dodrantis sibi restituti: *text. est in l. penult. ff. de iure fisci. & ibi commun. docto. & idem disponit l. 4. titul. 7. part. 6.* Si verò talis filius spurio & incapax tantum sit particularis fideicommissarius in re vel rebus certis quæ sibi sunt restitutæ, tunc dimidiam partem

partem earum consequetur: *text. est in l. edicto. ff. de iure fisci.* si vero tertius extraneus deferat fisco, lucrabitur tertiam partem omnium bonorum quæ pertinerent fisco; ita est *gl. ordin. iuncto text. in l. edicto. §. stat. in verbo, vulgare. ff. de iure fisci. gloss. etiam ordin. in dicta l. unica. Cod. de his qui se deferunt. in gloss. antepenultim. & in effectu istam distinctionem & resolutionem ponunt doctores antiqui in dict. l. pen. ff. de iure fisci. Platea & alij docto. in d. leg. unica. C. de his qui se deferunt. lib. 10. Salicet. notabiliter, & melius quam alibi, in l. cum tacitum. ff. de probat. Idem Salicet. in l. 3. C. ad l. Falcid.*

32 Item adde pro complemento materiae, quod accommodans tacitam fidem de restituendo incapaci, punitur pœna deportationis & publicationis omnium bonorum: *text. est singularis & unicus in iure in d. l. unica. C. de his qui se deferunt. lib. 10. in fin. quem ad hoc notant & commendant ibi doctores & dicit unicum Salicet. in l. cum tacitum in finalibus verbis. ff. de probat.*

33 Item etiam in nostra materia quarto, an pater possit per viam contractus aliquid filio spurio & incapaci dare: in quo articulo resolutione dico, quod pater non potest aliquid ei dare titulo lucratiuo: & hoc aperte fundatur è superioribus, nam cum per viam ultimæ voluntatis, quæ censetur causa lucratiua, nihil ei potest relinquere: ergo nec per viam contractus lucratiui: nè quod vna via prohibetur, alia concedatur: & in expresso istam conclu. probat *text. in leg. 1. Cod. de natur. liber. vbi disponitur, quod si viri indignitate positi habuerint filios naturales vel spurios, & aliquid titu. donationis eis tradiderint per se, vel per interpositam personam, reuocatur per descendentes legitimos, aut ascendentes patrem vel matrem, vel collaterales proximos fratrem vel sororem: quibus non extantibus, vel exantibus, sed agere expressè recusantibus vel tacite, per lapsum duorum mensium applicatur fisco.* Et licet ille text. loquatur in personis positus in dignitate, tamen idem videtur esse in quolibet alio patre aliquid donante filio spurio & incapaci: & ita tenet *Azo in summa illius tituli in dict. l. 1. Cod. de natur. liber. 2. col. num. 6. & ibi Bart Salic. & commun. alij docto. & idem disponit lex 10. tit. 13. par. 6.* Aduertendum tamen, quod prædictæ personæ quibus applicantur bona quæ pater donauit filio spurio & incapaci admittuntur ordine successiuo, quod deferretur sibi hæreditas ab intestato: ita solus *Salicet. in d. l. 1. Cod. de natu. liber. in fine.* Item adde quod si forte pater decedat alio hærede relicto, quod ipse admittitur priusquam prædictæ personæ, ex eo quod palam relicto à patre applicatur hæredibus & non fisco, vt supra conclusum est: ita *Bar. & Salic. in d. l. Cod. de natu. liber.* Sed ego teneo contrarium, imò quod in isto casu cum in vita sit facta donatio, non est tractandum de hærede: vnde admittuntur prædictæ personæ infra duos menses, & si forte pater infra illos decedat, alio hærede relicto, similiter admittentur illæ personæ tanquam specialiter per l. vocatæ: quia considerauit lex, quod

effectum de hærede futuro: & licet palam facta sit donatio, applicatur eis, & non fisco, nisi in defectum prædictarum personarum: & ita intelligo illam l.

Dubium tamen est si talis donatio sit facta filio spurio & incapaci, & alteri filio vel extraneo capaci, an portio spurij & incapaci accrescat alteri socio capaci, vel applicetur personis de quibus supra: & videtur quod non accrescat: sed applicetur prædictis personis, argumento *text. iuncta glos. & commun. opin. in l. fin. §. sancimus. C. de bonis qua liber.* sed videtur contrarium, imò quod accrescat coniunctio. argumento *text. in Authent. hoc amplius. Cod. de fideicom. Nec obstat text. & ibi commun. opin. in dicto §. sancimus.* quia ibi pater censetur vocatus pro filio: sed veritas est, quod illa iura loquuntur in ultimis voluntatibus, vnde in nostro casu dicendum est, quod non habet locum ius accrescendi: quia in contractibus ex causa lucratiua & merè diuidua non habet locum ius accrescendi: ita probat *textus in l. si mihi & Titio. ff. de ver. obli. & ibi commun. opin. & dixi in materia iuris accrescendi.*

Per contractum verò onerosum, vt emptionis, venditionis, vel similis, bene potest pater bona sua in filium spurium & incapacem transferre: qui tunc capit iure suo ex proprio contractu, sicut quilibet extraneus. Item etiam quia nihil videtur recipere de alieno, cum tantum abest quantum adest, & sic nulla videtur commissa fraus legibus prohibitiuis.

Et in expresso istam sententiam & con. tenet *gl. ordi. in l. qui testamentum. ff. de proba. in gloss. 2. & ibi tenet Bartol. Bald. Fulg. & commun. docto. in quantum reprobant gloss. ibi dicentem, quod valet confessio patris dicentis, se recepisse pretium à filio: ergo si verè recepisset, valeret contractus, istam etiam con. tenet expressè *Bald. in l. si is qui ex bonis. ff. de vulg. & pupil. 2. col. prope si. & ibi Ale. 3. column. numero 7. tenet etiam Spec. in tit. de succes. ab intestat. versicul. quod si inter se vendere velint. numero 34.* Pro qua senten. & con. 1. facit bonus & expressus *textus in l. qui testamentum. ff. de proba. vbi dicitur quod si pater in testamento confessus est se debere aliquam pecuniæ quantitatem, vel rem, filio incapaci, qui ultra certam partem capere non poterat, non valet talis confessio: quia præsumitur simulata: tamen si liquidò & verè probetur debitum, & causa per patrem confessata optimè tenetur pater, & valet contractus & obligatio inter eos: ergo idem dicamus in nostro casu, quando filius omninò & penitus est incapax: quia contractus onerosus valet inter eos.**

Secundò facit *textus no. in l. seruum meum. ff. de hered. instit. vbi habetur quod potest quis vendere rem ei qui non potest institui, nec capere ex testamento. & ibi Bald. & illum ad hoc citauit Bald. in dicta l. si is qui ex bonis.*

Tertiò facit, quia licet inter virum & uxorem non valeat contractus donationis, vt in l. 1. & 2. & per totum. ff. de don. inter vir. & uxo. & ex ista causa semper contractus inter eos censentur suspecti, tamen bene valet contractus onerosus

onerofus verè & realiter sine fraude celebratus ut in l. si sponsus. §. circa venditionem. ff. de dona. inter vir. & vxor. & in l. quod autem. §. si maritus. eod. titu. cum similibus. & in l. si quis donationis ff. de con. empt. Quartò pro hoc facit lex 10. titu. 13. part. 6. quæ cum misterio tantum prohibet donationem fieri à patre tali filio incapaci. Contrariam tamen sen. probat expressus & no. text. d. l. 1. Cod. de natu. libe. imò quod nullo modo valeat talis cōtractus etiam onerosus inter patrem & filium incapacem quod probat ibi textus in versicul. siue itaque cuius verba sūt siue itaque donatum per ipsum qui pater dicitur, vel per alium, siue per interpositam personam, siue ab eo emptum est, vel ab alio, siue ipsorum nomine comparatum statim, retractum reddatur quibus iussimus. & per illum text. ita tenet ibi Bartol. & docto. sed his non obstantibus teneo de iure superiorem sen. & con. imò quod valeat talis contractus onerosus inter eos per fundamenta & rationes adductas: nec obstat text. capitalis in quo se fundabant prædicti doct. Quia respondeo primò, quod ille text. debet intelligi quando talis emptio esset ficta & simulata: ita ibi Bald. 1. colum. in fin. vel aliter & secundo, quod ille text. loquitur in casu speciali quando filius spurius est natus à patre constituto in dignitate. ita reperio quod tenet & intelligit illam legem Bart. in lege hereditas Codice de his quibus ut indig. 2. colum. in princ. ita etiam tenet Fulg. in dict. leg. qui testamentum. ff. de probat. & ibi Iac. de san. Geor. pen. col. num. 10.

Vel aliter & tertio ego not. & clarè respondeo quod ille text. debet intelligi quando ipse pater pro ipso filio & nomine eius emebat ab extraneo per se, vel per interpositam personam quia non valet: & sic ibi pater non emebat à filio, nec vendebat filio, vel emebat ab extraneo in vtilitatem filij, & in fraudem apertam legis ideo non valet: & iste est verus & realis intellectus illius text. Et certè istum intellectum ego cogitavi sed postea reperi quod expressè sentit ibi Cinus in 2. nota. in quantum dicit ista verba, secundo nota. quod quando pater emit & facit quod instrumentum sit in persona filij spurij præsumitur fictum.

36 Limita tamen istam conclusionem, quando pater verè & realiter pretium recepisset, secus tamen esset si tantum in instrumento, vel coram testibus confessus sit se pretium à filio incapaci recepisse: quia non valeret tanquam confessio facta in fraude: ita probat text. valde notabilis, in d. l. qui testamentum. ff. de proba. vbi, si pater confitetur in testamento se debere filio incapaci plusquam capere possit, non valet nec probat talis confessio, nisi verè liquidè probetur: & hoc notat & commendat ibi Odo. Bartol. Bald. Salicet. & communi. doctor. & hoc modo emanavit talis confessio in contractu modò in vltima voluntate secundum eos, quidquid ibi dixerit gloss. idem etiam probat textus formalis & expressus in lege cum quis decedens. §. Titia ff. de lega. 3. Secundo pro ista parte facit tale fundamentum, quia in quocunque actu vel contractu, in quo potest esse præsumptio fraudis

non sufficit confessio partis, sed requiritur vera, & corporalis traditio, & numeratio & probatio eius: textus est singu. in lege per diuersas. Cod. mandati in versic. ita tamen iuncta gloss. ord. probat etiam textus in lege ab Anastasio: vers. si quis ibi re ipsa persoluit. eo. tit. quibus iuribus patet quod, creditor bene potest alteri credere titulo oneroso actionem suam, quam habet contra alium, sed non titulo lucratiuo propter euitandas fraudes quæ committi solent: sed tamen hoc casu debet constare de vera & actuali numeratione pretij: & in terminis ita tenet Iaco. But. in dict. lege per diuersas in fin. Bartol. 2. column. Angel. 1. column. commun. alij doctores tenet etiam Salicet. in lege 2. Codice ne liceat potent. 2. column. Iacob. de Bell. in Authentic. de aqua. dot. in fin. collat. 7. & ibi Bartol. & alij.

Et in tantum ista conclusio est vera quod confessio facta fauore incapacis non valet nec probat, nisi constet vt procedat etiam si sit iurata: ita probat text. in lege cum qui §. Titia. ff. de leg. 3. & ibi Bartol. & alij doctor. tenet etiam Iacob. de san. Geor. in lege qui testamentum. ff. de proba. 2. colum. numer. 5. confirmatur etiam quia licet pater possit alienare bona sua titulo oneroso cum dolo vel sine dolo in fraudem legitimi, tamen debet intelligi quando vere constat de numeratione pretij, non alias: ita singulariter Platea in §. item si quis in fraudem. Insti. de actio. quod reputat singul. Iazo. in leg. 1. ff. de eo per quem factum est. 2. column. idem Iaso. in Authentic. Vnde si parens. Codice de inoffic. testament. pro qua sententia & con. facit text. in leg. 1. §. si mutuam. ff. si quid in fraudem patro. quem ad hoc notat. & considerat. Pan. de Castr. in leg. 1. Codice de inoffi. don. fina. col. & quest. & tenet Iason. in additio. ad Christopho. in §. post mortem Institut. de inuti. stipulat. & facit doctrina Bart. & commun. in leg. 2. §. fin. ff. si cert. peta. vbi confessio procuratoris non nocet domino nisi probetur: text. etiam in lege. Lucius la 2. §. quisquis. ff. de lega. 2. Quod extende etiam si pater iurasset: ita singul. Spec. in titul. de confessis. §. sed nunc videndum versicul. sed nunquid patris confessio. Segura in repe. leg. cohæredi. §. cum filia de vulg. & pup. 22. fol. 3. col. Alex. consil. 143. vol. 5. Segura in repetitionibus suis, repet. 1. fol. 6. col. 3. neque obstat textus in Auth. quod obtinet. Cod. de prob. & in leg. cum quis deced. §. codicillis. ff. de lega. 3. vbi confessio testatoris probat cum iuramento quia, debent intelligi in præiudicium extranei hæredis, non filij: pro quo facit textus in dict. Authent. quod obtinet in fin. qui dicit quod non præiudicat creditoribus. Limita tamen, nisi concurrant aliqua alia indicia cum hac confessione, putà vnus testis, vel semi plena probatio, vel coniectura ita notanter Abba, post. Authent. in cap. quamuis de re indi. Tertio facit textus notat. in leg. vna Codic. de suffragio. ibi, sequaturque traditio corporalis: vbi probatur quod quando contractus est suspectus & reprobatus: semper requiritur vera & actualis traditio rei, vt cesset suspicio & præsumptio fraudis, quia alias præsumeretur simulata, & sic non sufficeret clausula constituti,

nec alia traditio ficta : & per eum ita tenet & no. ibi *Bal. 2. column. Sali. in 2. & commun. doct. illum etiam textum ad hoc notat. Bar. in leg. post contractum ff. de dona. 2. col. num. 4. notat etiam & commen. Imo. in l. si is qui ex bonis de vulg. & pup. 2. co. prope fin. Aduertendum tamen, quod licet ista sit verior & comm. opi. de iure, tamen in nostro regno aperte decisum est contrarium, imò quod nullo modo valeat donatio, nec venditio, quam pater faciat tali filio incapaci : & per consequens nec alius contractus lucratiuus nec onerosus : ita disponit, l. 2. tit. 3. lib. 5. ord. & l. 22. tit. 2. lib. 1. ord. & in expresso illas ll. sic intelligit *Segura in rep. l. 3. §. fin. de libe. & posthum. fol. 10. à prin. 1. co. vide qua dicta sunt ad num. 13. in principio ibi, nullo modo succedit patri, & c. supra hac lege. Imò quod magis est, & in hoc illa lex est mihi terribilis quod non potest talis spurius & incapax aliquid capere à consanguineis patris nec matris titulo lucratiuo nec oneroso nec per viam vltimæ voluntatis, hoc nedum in bonis habitis à patre, sed nec in propriis, vt euitetur omnis fraus : vnde restat quod solum capiet ab extraneis quouis titulo, vel vltima voluntate, etiam in bonis habitis à patre, vt suo loco conclusi : non verò consanguineis : ex quo etiam subtiliter infertur quod non capiet virtute substitutionis pupillaris, cum talis filius impubes cui est substitutus sit proximus consanguineus patris.**

37 Dubium tamen necessarium est, dato casu quod tales filij incapaces nati ex damnabili coitu non possint succedere patri nec matri ab intestato nec ex testamento, an possint capere ab eis alimenta? in quo articulo breuiter dico quod de iure civili sicut non erant capaces hereditatis vel successionis parentum, ita nec alimentorum : textus est formalis in *Authent. ex complexu : in fin. verbis Cod. de incest. nup. ibi. vt nec alantur à patre : text. in Authent. licet Cod. de natu. libe. in fina. verbis textus in Authent. mo. natu. effic. sui. §. pen. collat. 7. ibi nec alendus est à parentibus.*

De iure tamen canonico & eius æquitate, benè sunt capaces alimentorum, etiam si sint nati ex quolibet damnabili & reprobato coitu : Ita etiam tenet, *Azenedus in l. 7. tit. 8. lib. 5. Recop. numero 29. Dueñas regul. 367. ampliatione 5. Lara in l. si quis à liberis, §. idem rescripsit numer. 7. ff. de lib. agnoscend. & vide Cuiacium consultatione 2. rectè interpretans textus in dict. cap. cum haberet, & Paleotum de nothis spurisq; filiis, num. 4. cap. 46. textus est fin. & unicus in cap. cum haberet extra. de eo qui duxit in matrimonium quam polluit per adulterium, in fin. verbis. ibi sollicitudinis tamen tua interierit vt uterque liberis suis secundum quod ei suppetunt facultates, necessaria subministret. & ad hoc notat & commendat ibi Innocent. & dicit eum vnicum ibi *Abb. 2. colum. vltimo notabili. & post eum alij doctores. & ratio potest esse, quia ex quo sunt geniti, non sunt perdendi : sed eis tanquam pauperibus succurrendum : & sic ille textus hoc induxit ex quadam æquitate naturali : & istam rationem ponit *Abb. in dict. cap. cum haberet colum. 2. num. 5. Secunda ratio valdè subtilis***

fit, quod alimenta debentur filiis de iure naturali, vt in *l. si quis à liberis ff. de libe. agnoscend. in §. parens, eiusdem legis. quod tamen debet intelligi, non quod de illo iure sit aliqua obligatio compulsiva, sed vera declaratio sit, quod lex ipso instinctu naturæ parentes inclinatur filios educare, imò etiam animalia bruta eo modo & ingenio quo possunt : sed hodie redacta sunt alimenta in necessitatem, vt per legem teneantur parentes illa præstare : & ita debent intelligi iura civilia positiva : & iste est sensus *Bart. in l. si quis à liberis §. parens. ff. de libe. agnos. & in l. non quemadmodum. cod. tit. & in l. 1. ff. de iusti. & in. Albe. in l. 1. §. ius naturale cod. tit. col. 2. num. 2. Bal. Pau. & aliorum doctorum ibi Alber. in l. si non sortem. §. libertus ff. de condit. inde. Angel. in §. 1. Instit. de iure natur. gen. & ciui. pro qua sententia & declaratione considero expressam legem *Partita, in l. 2. tit. 19. par. 4. Confirmatur, quia sicut naturaliter pater & quodlibet ens desiderat se conseruare, secundum philosophos, ita pater desiderat conseruare filium tanquam substantiam suam, cum ratione generationis sit pars patris : argumento text. in *l. liberorum. ff. de verb. signific. & in l. isti quidem. ff. quod metus causa. Sed instinctus naturæ educandi liberos ita est in spuris sicuti in aliis, quia de primæuo iure naturæ nulla fiebat differentia in procreatione liberorum, nec damnabatur nec erat reprobatus aliquis coitus : vt in *Authentic. quibus mo. natu. effic. leg. §. liceat colla. 6. in Authent. quibus mo. natu. effic. sui. §. natura, collat. 7. vnde etiam in istis filiis spuris & natis ex damnabili coitu, ius canonicum & eius æquitas considerauit prædictum instinctum naturæ & reduxit in necessitatem : & istam rationem ponit *Hostiens. in dict. c. cum haberet. fin. colum. in fin. & ibi Anton. de But. col. 2. num. 11.******

38 Adde tamen quod *Bald. in Authen. ex complexu. C. de incest. nup. 1. lectura. in prin. tenebat quod ille tex in d. cap. cum haberet. debet intelligi in filiis tantum spuris simpliciter, non verò in incestuosis, nefariis, vel natis ex damnabili coitu : quia in eis nihil reperitur dispositum : sed ista opinio est falsa, imò tenendum est quod habeat locum in omnibus & quibuscunque filiis incestuosis, nefariis, & natis ex damnabili coitu : ita etiam expressè tenet *Petrus de Bella per. Cin. Alber. Fab. in bren. Bart. & Sali. in d. Auth. ex complexu. Cod. de incest. nup. vbi dicunt quod illa Authen. non procedit, sed quod sit correctæ de iure cano. per text. in d. cap. cum haberet. sed text. in dicta Authen. ex complexu. loquitur in filiis incestuosis, nefariis & natis ex damnabili coitu : ergo aperte volunt, quod dispositio tex. in d. cap. cum haberet, habet etiam locum in eis : & ita tenet *fmola in l. ex facta §. si quis rogatus el 1. col. 5. prope fin. ad Trebel. Segura in repetitione l. cohæredi. §. cum filia. de vulg. & pup. fol. 34. à prin. 1. colum.***

Item adde quod videtur quod dispositio tex. in dict. cap. cum haberet. debet tantum procedere in terris ecclesiæ, & non in terris imperij

perij, sed alterius regis: cum contrarium sit dispositum de iure civili, & non sit materia nutritiva peccati, nec concernat spiritualia nec periculum animæ iuxta text. & ibi commun. doctrinam in c. fin. de pres. in cap. nouit. de indi. in c. pe. & fin. de secund. nupt. in c. 1. de no. ope. nun. tex. iuncta gloss. or. in c. 2. de reg. iur. lib. 6. in cap. 2. de arbitris in 6. Et in expresso quod in nostro casu quælibet dispositio seruetur in suo proprio foro tenet. Imo in leg. Lucius Titius §. in testament. in fi. ff. de lega. 1. idem Imol. in l. ex facto. §. si quis rogatus. el. 1. colum. §. in fine ff. ad Trebell. Felin. in c. eccles. S. Maria. de consti. 36. colum. numer. 45. Segura in repe. leg. cohæred. §. cum filia de vulg. & pupil. fol. 24. 1. art. sed ista opi. similiter est falsa, imò tenendum est quod dispo. text. in dict. cap. cum haberet. procedit & debet seruari tam in terris imperij quam ecclesiæ: Idem probat Fortunius in tractatu de ultimo fine, num. 109. & est recepta opinio secundum Conuar. in 4. 2. pa. cap. 8. §. 6. num. 6. Duenas in regul. 367. Laram in l. si quis à liberis. §. idem rescriptum num. 17. ff. de lib. agnoscend. & in expresso ita tenet ibi Anto. 2. col. num. 11. Abb. 2. col. num. 5. tenet etiam Ange. de Arret. in §. 1. Instit. de iur. na. gen. & ciui. 2. col. prope fi. dicens quod cum iste casus sibi occurreret de facto, ita consuluit ipse & alij amplissimi doctores: idem Angel. in §. nouissimè. Insti. ad Orphi. colum. 1. in fin. Ang. de Gabel. in tract. de testa. fo. 27. colum. 4. num. 5. vbi dicit quod ita iudicatum fuit per iudices Curie, illustris principis Marchionis Ferratiæ. Nicol. de Vbal. in tract. de success. ab intest. colum. 13. num. 46. & apertè hoc voluit Pe. Cinus. Bar. & commun. opin. in dicta Authen. ex complexu. Cod. de incest. nup. in quantum tenent quod illa Authen. est hodie correctæ de iure Cano. per tex. in dict. cap. cum haberet. Abba. no. in consil. 115. in princip. & istam dicit magis commun. opin. Ripa. in rubr. de verbo. obliga. penultim. column. numero 58. Aduertendum tamen quod leg. 5. titul. 19. par. 4. quæ non ignorauit ius canonicum, expressè determinat quod pater non teneatur talem filium alere, & sic apertè vult, quod in nostro regno seruetur ius antiquum civile. Sed adhuc teneo prædict. commun. opi. & sic quod in nostro regno sit seruanda decisio canonica, quia hoc casu debet præualere.

39 Item adde & extende dispositionem tex. in dicto cap. cum haberet, vt procedat nedum quando parentes sponte volunt alimenta præstare prædictis filiis, verum etiam quod de necessitate teneantur ea præstare: & ita probat apertè ille text. in fine. Vnde teneo quod in vita parentes possint, officio iudicis vel conditione illius, cap. compelli, si filij egeant, eis alimenta præstare: similiter etiam post mortem parentum si nihil eis reliquerunt possunt hæredes compelli illa præstare. Primò quia licet ius petendi alimenta ex parte recipientis sit merè personale, & non transitorium ad hæredes, vt in l. cum hi. §. modus, el. 2. ff. de transa. ibi, constat enim alimenta cum vita finire: text. in l. hereditatum ad l. falcid. text. in l. 3. ff. de alim. & cib. lega. text. in l. dominus versic. fin. de usufruct. tamen ex parte parentum censetur perpetuum & transitorium: ita probat, text. not. in Authent. licet Cod. de natur. liber. ibi. siue legitimi extant

& succedunt, vel coninge viua qui liberi alij sunt hæredes: & ibi expressè no. Bald. tex. in leg. si quis à liberis. §. item rescriptum ff. de liber. agnosc. vbi probatur quod quando per legem quis tenetur alere, illa obligatio passiuæ descendit ad hæredes: & ibi notat Bar. & commun. doctor. & per illum tex. istam concl. tenet Cinus in leg. alimenta: Cod. de neg. gest. fin. quest. Socin. in leg. Marcellus. §. res qua. ff. ad Trebell. dicens ita consultum fuisse per doctissimos viros: & idem tenet Abbas in consiliis suis, consi. 115. & idem est quando alimenta debentur ex dispositione hominis per contractum vel vltimam voluntatem: quia similiter transit ad hæredes: textus est in leg. libertis quos §. 1. ff. de aliment. & cib. lega. & ibi notant & commendant doctores antiqui. & per illum text. tenet Bartol. in leg. 4. Cato. ff. de verb. oblig. pen. colum. & q. numero 32. & ibi commun. doctores.

Item adde quod talia alimenta de iure communi debebantur secundum indigentiam & qualitatem filiorum & facultatum parentum, vt probat apertus text. in cap. cum haberet ibi: secundum quod ei suppetunt facultates, imò necessaria tantum ad sustinendam vitam, vt colligitur ex eodem cap. cum haberet. non enim splendide, & secundum dignitatem paternam præstanda sunt, vt notat Antonius consi. 209. num. 8. Palacios Rubens in repet. Ant. cap. 3. notabili §. 24. num. 3. & est ratio quia ius canonicum respexit ad præceptum naturale de alendis liberis, cap. ius naturale 1. distinct. obseruat gloss. fin. in dict. cap. cum haberet, vbi Antonius num. 11. Abbas num. 5. at ratio naturalis tantum euincit necessaria ad sustinendam vitam esse præstanda, quia præceptum naturale de alendis liberis ad hoc tantum obligat, vt tradit Baldus in l. final. §. ipsum autem de bonis qua liber. Cou. in quarto 2. p. cap. octauo §. 6. num. 8. facit text. in cap. pasce 86. distinct. 1. Alaredus de liberis agnoscendis, sed Coua. supra contendit alimenta attenda dignitate parentum esse præstanda, Nicolaus de Vbaldis de successione ab intestato 1. par. num. 47. Mathesilanus eodem tractatu membro 3. articulo 1. num. 28. ante quos Baldus consi. 258. in fin. vol. 1. Abbas consil. 115. num. 1. volumine 2. atque ita hæc videtur magis communis opinio. Pro concordia dicendum censeo in filiis naturalibus postremam opinionem procedere, priorem in spuris ex ratione de qua supra. Quam differentiam in modo præstandi alimenta naturalibus, & spuris agnoscit, Baldus consil. 267. num. 6. volum. 1. Vulgar. in l. 1. n. 35. soluto matrimonio. circa hoc tamen est mihi notabile dubium, an pater vel hæredes teneantur alere ex fructibus & redditibus rerum immobilium & patrimonij sui, vel teneantur ad hoc vendere proprietatem: & teneo quod solum ex redditibus, & non teneantur vendere proprietatem: Idem affirmat, Tellus hic, n. 14. Velazquez in l. 46. Tauri, gloss. 4. num. 3. ita probat text. sing. & vnicus, in l. qui bonis ff. de cessione bonorum vbi habetur quod quando quis non potest conueniri vltra quàm facere possit, inspicitur valor & æstimatio fructuum sui patrimonij: non vero valor & æstimatio proprietatis: & ad hoc reputat ibi singul. & mirabilem Bart. & notat & commendat Alber. Ange. Cuman. & ceteri doctores

doctores illum etiam reputat singularem & vnicum *Ang. Imo. Paul. & Alex. in l. imperator. ff. ad Trebell. idem Ang. in l. diuus. ff. de pet. har. idem Ang. in l. si maritus. ff. solu. matr. Imo. in l. apud Iulianum §. haeres ff. de legat. 1. Iaso. in l. si fundum per fideicommissum eod. tit. Philippus Decius in Authen. praterea. Cod. unde vir & vxor. fin. col. not. etiam & comm. Faber. in §. fin. inst. de actio. & tenet Bart. licet non alleget illum text. in l. pen. ff. de ali. & cib. leg. Salic. in l. si quis ad declinandam. C. de episcopo. & cler. Quod tamen limita, quando alimenta debeantur tit. vel causa lucratiua, vel ex legis dispositione: secus verò si tit. & causa onerosa: ita *Alex. in l. maritum ff. solu. matri.**

41 Hodie tamen propter euitanda dubia quæ in hoc casu frequenter possent occurrere decisum est, quòd non possint neque tenentur parentes in vita vel morte præstare talib. filiis vltra quintam partem bonorum: ita disponit *l. 10. infra bis ll. Tauri.* quam legem ego intelligo filio capaci nato ex danabili coitu, & in filio naturali extantibus legitimis: eis verò non extantibus benè possunt parentes eis præstare quicquid velint, & si nolent parentes dare, credo quòd possent compelli ea præstare secundum qualitatem personarum & patrimonij. Præterea dico quòd si pater, vel mater, vel iudex, nolit dare vel relinquere tali filio incapaci integrum quintum bonorum pro alimentis, eo casu quo sufficit minor quantitas, quòd poterit facere: quia solùm vult illa lex quòd vltra quintum non possit dare, benè tamen permittit minus dare. Vide *Con. idem docentem in epitome de sponsalib. 2. pa. cap. octauo §. 6. num. octauo in fin. Perez in l. 22. titulo 3. lib. 1. ordinam. col. 165. & in l. 1. titulo 1. lib. 5. pag. 131. in pr. Ioannem Garfia de expensis & meliorationibus cap. 3. num. 7. & 28. Molinam de primogeniis lib. 2. cap. 15. num. 5. cum sequent. Matiençum in l. 8. titulo octauo lib. 5. Recop. gloss. 1. num. 12. quicquid contrarium tenuerit Tellus in l. 10. num. 3. cuius fundamentis latè satisfacit Azeuedus in l. 7. titulo 8. lib. 5. Recopi. num. 11. alios huius opinionis aucthores allegans, & Velazque de Auendaño in l. 10. gloss. 2. num. 6. qui duas quæstiones resoluit per nostram l. 10. vtrum pater possit vltra quintum, sin quintum ad alimenta non sufficiat, aliquid filio spurio relinquere, & vtrum possit ei quintum istud relinquere, ad alimenta si non egeat. In qua quæstione videtur, posse etiam hoc casu patrem quintum ei relinquere, de quo vide & supra allegatos, qui late has duas quæstiones resolunt, & eundem Velazque in l. 10. Tauri. gloss. 1. num. 2. qui simul cum Matienço in l. 8. tit. 8. lib. 4. gloss. 7. num. 16. & 17. & Tello vbi supra, & Rojas de successione ab intest. c. 22. à num. 5. vsque ad 7. restantur ad alimenta non posse quintum tali in specie filio diuiti relinqui sed iure successionis, vt idem Tellus tenet in d. l. 9. num. 34. & seruando Couarruias considerauit Matiençus in d. l. 8. gloss. 1. num. 18. Dubito tamen si pater totum quintum bonorum tali filio relinquit pro alimentis, & attenda qualitate personæ & patrimonij est sibi necesse, & insuper pater relinquit legata pia pro anima, & impensam funeris: an debeant extrahi de quinto vel de corpore hereditatis, vt postea*

ex residuo habeat filius quintum: teneo quòd si quintum sufficit pro omnibus, omnia ex eo extrahuntur: si verò non sufficit, debet de eo ante omnia extrahi impensa funeris: argumento *l. 10. iuncta l. 30. infra bis ll. Tauri.* alia verò legata etiam pia credo quòd non valeant neque possint extrahi, quia ius alimentorum censetur debitum necessarium, non verò alia legata, Vide *Matiençum in l. 8. tit. 8. lib. 5. gloss. 3. num. 3. & 6. & Azeuedum in d. l. 8. numer. 11. & in leg. 2. num. 16. & 17. tit. 1. lib. 2. & Tellum Fernandes hic num. 15.*

Item adde quòd eo casu quo parentes in vita, vel morte, alimenta præstiterunt prædictis filiis, vel iudices in defectum eorum, & assignata sint in aliquo certo fundo vel re, quòd post mortem filiorum prædictus fundus vel res reuertitur ad parentes vel hæredes eorum, & non transmittitur ad hæredes filiorum: cum alimenta ipsa morte finiantur, vt supra probaui: & ex ista ratione istam con. tenet *Bal. in l. eam quam 10. col. num. 41. Cod. de fideicom. & tenet & reputat. not. Nicol. de Vbal. in tract. de suc. ab intest. 13. colum. num. 47. Palat. Rub. in sua repetitio. fol. 98. col. 4. Abb. in d. consi. 115. col. 2.* In dote verò data filia spuria quæ alimentorum loco succedit eandem sententiam, scilicet, quòd ad hæredes non transmittatur, tenet *Pan. conf. 50. num. 2. & consil. 155. vol. 2. Bald. Nouellus de dote 6. p. priu. 16. col. 2.* sed non procedit hæc opinio vbi pater expressit, quòd illa dos post mortem filia spuria pertineat ad nepotes tunc enim ad eos transibit, quoniam auus relinquere potest nepotibus legitimis & naturalibus relictis seu susceptis ex filio spurio *l. fin. C. de nat. lib. docet expressè Bar. in l. fin. num. 5. de his quibus vt indig. Alex. consil. 158. num. 4. volum. 7. & supra diximus num. 2. ibi, adde tamen quòd omnia ista procedunt & sunt vera & c.* quòd tamen est intelligendum, quando auus nullum haberet filium legitimum: eo enim extante, his nepotibus nihil dare potest, vt expressum est in d. l. finali & tradit *Decius consil. 462. num. 2.* Pro qua sententia & con. vltra eos facit, quia regulariter quicquid subrogatur loco alterius assumit eius naturalem, primordiale, & propriam naturam, *text. est no. & ibi com. opin. in l. item veniunt §. cum prædiximus ff. de peti. hare. per quem etiam ita tenet gloss. vnica. & com. opi. in l. certi conditio in gloss. 2. in fin. ff. si cer. pet. facit bonus text. in l. 1. §. bellissime ff. vt lega. nomi. c. text. in l. 2. versi. parui refert. ff. de priu. cred. Et expressè facit text. in d. cap. cum haberet in fin. vbi dicitur quòd debent tali filio necessaria ministrari, sed ista necessitas cessat morte.*

Contrarium tamen hodie expressè disponit, 43 *lex 10. in ll. Tauri,* imò quòd tales filij possint ad suos hæredes, istud quòd pro alimentis semel perceperunt, transmittere, & in vita vel morte de eo ad libitum disponere, & facere quicquid velint: & probat etiam ista lex 9. in fi. Et istæ leges possunt optimè confirmari ex doctrina & reg. *text. in l. pater filium §. quindecim libertis ff. de leg. 3.* vbi habetur quòd res quæ semel effecta est alienabilis, perpetuo efficitur alienabilis. Sed certè ista confirmatio non satis facit, quia in casu nostro nunquam alimenta fuerunt transmissibilia. Vide aliquas limitationes

tiones per *Azedum* in l. 7. tit. 8. lib. 5. *Recopil. num. 36.* & ad hæredes posse proprietatem pro alimentis relictam transmittere tenet *Dueñas* regula 396. *Tellus* in l. 10. numer. 16. *Couarr. num. 15.* cum aliis multis, quos congerit *Velazquez* in l. 10. glos. 3. numer. 4. *Suarez* in l. 1. tit. 6. lib. 3. fori. fol. 91. *Lara* de alimentis in d. l. si quis à liberis. §. idem rescripsit. num. 30. & 35. *Spino* in speculo testamen. gl. 16. n. 105. & 106. & communem dicit *Tellus* in l. 10. n. 16. *Matiencus* in l. 8. tit. 8. lib. 5. *Recop. gl. 4. n. 3.* cum sequent. *Azedus* ubi sup.

Dubium tamen est singulare circa prædicta an pater qui relinquit fundum vel rem filio naturali vel spurio pro alimentis vsque ad quantitatem permissam quinti bonorum, possit eum grauare post mortem alteri restituere: & videtur quod sic, quia ius alimentorum ex parte recipientis est merè personale, & non transitorium ad hæredes: *Vide Tellum Fernandez* in l. 10. numer. 15. *Molinam* lib. 2. de primogeniis cap. 15. numer. 11. *Paleotum* de nothis & spuris, cap. 47. numer. 6. & per consequens pater non tenetur ultra vitam filij sibi præstare alimenta, vt in dict. l. cum hi. §. modus et. 2. ff. de transact. cum simi. supr. allega. ergo bene potest ei tale grauamen apponere: sed ego teneo contrarium, imò quod grauare non possit per istam l. 10. Tauri in eo: quia licet aliud esset de iure communi, tamè hodie aperte vult illa lex, quòd filius naturalis capiat tanquam debitum istud quintum loco alimentorum, & transmittat ad hæredem: ergo in eo non possit grauari: nisi aliquid ex quinto supersit pro alimentis nõ necessarium: quo casu cum ad alimenta minus quàm quintum sufficiat, in illo excessu potest quodlibet grauamen, & onus apponi, in eoque quod superest appositum censetur, vt tenet *Tellus Fernandez* in l. 10. numer. 15. *Lara* in d. l. si quis à liberis. §. idem rescripsit de lib. agnoscendis, n. 61. cum 4. sequentibus. *Matiencus* in l. 8. tit. 8. lib. 5. gloss. 3. numer. 5. quod ea ratione verum esse arbitror, quia quemadmodum si quintum ad alimenta non sufficiat, tenetur pater, non extantibus legitimis, vltra quintum secundum suam qualitatem alimenta præstare, licet lege non caueatur, vt supra n. 41. à me dictum est. Si ex quinto aliquid superest, bene poterit in eo grauamen apponere, argumento l. secundum naturam. ff. de reg. iur. quam sententiam tenet etiam vltra supra relatos *Azedus* in l. 7. tit. 8. lib. 5. n. 18. & quod plus est, non solum in eo grauari quod superat, sed etiam priuari eo posse testatur *Matiencus* plures allegans in l. 8. tit. 8. lib. 5. *Recop. gl. 1. n. 13.*

44 Item adde quòd ex superioribus infertur, quòd si pater clericus vel alius qui habet filiam spuriam vel natam ex quocunque dampnabili coitu, velit eam dotare quod bene poterit facere vsque ad concurrentem quantitatem alimentorum, in quibus talis filia est capax: sed mortua tali filia, constante matrimonio vel eo soluto, illa dos reuertitur ad eos ad quos de iure pertinere debet: ita expressè determinat *Bart.* in l. fin. §. à socero. ff. de his que in frau. cred. & ibi tenet *Ang.* & *Raph. Cuma.* idem *Bar.* in *Authent. ex complexu. C. de incest. nup.* & ibi doct. idem *Bart.* in l. *Manius*, §. duobus, 8. col. 3. q. princ.

de lega. 2. *Ang. de Areti.* in §. nouissimo. *Instit. ad Orphi.* 2. colum. in princ. *Pala Ru.* in sua repeti. fo. 97. column. 3. versic. ex istis infertur, *Abb.* in dict. cap. cum haberet. column. 2. n. 5. *Anch.* ibi column. 2. n. 6. & ibi *Prapo.* colum. 2. n. 2. *Nico. de Vbal.* in tract. de succe. ab intest. colum. 13. numer. 47. Hodie tamen in nostro regno attentata præ. l. 10. Tauri teneo pro constanti, quod talis dos non potest excedere quintam partem bonorum sicut alimenta.

Item quod mortua tali filia, dos pertinet hæredibus suis, & in vita vel morte potuit de ea disponere sicut de bonis propriis. Si verò talis dos excedit quantitatem alimentorum de iure communi, vel hodie in nostro regno excedat quantitatem quinti bonorum patris tunc soluto matrimonio à tali filia spuria & incapaci illud quod excedit auferendum est. Sed constante matrimonio nihil ab ea & marito eius auferri potest: quia dicitur maritus dotem possidere titulo oneroso, argumento, text. in d. §. si à socero. text. in l. ex promissione ff. de actio. & oblig. text. in l. *Julianus* ait. ff. mandati. text. in l. si quis pro uxore. §. si uxor. ff. de dona. causa mor. text. in l. si donaturus. §. fina. ff. de condi. ob causam. textus in l. *Mania*. §. 1. so. mat. textus in l. 1. Cod. de iure do. text. in l. pro oneribus, eod. titu. text. in l. 1. §. & vt plenius. Cod. de rei vxo. actio. text. in l. 1. vers. si verò socer. Cod. de imponen. lucra. dis. lib. 10. & ex isto fundamento istam con. tenet *Bart.* in dicta l. fin. §. si à socero. ff. de his que in frau. cre. & ibi expressè *Ang.* de Peru. istam etiam con. tenet *Bald.* in *Authent. ex complexu. Codice de ince. nup.* 1. lectura & hoc tenet & reputat esse singu. *Ang. Aret.* in §. si res aliena. *Instit. de lega. 2. col.* tenet etiam & reputat singulariter *Segura* in repe. legis. cohæredi. §. cum filia. de vulg. & pupill. fo. 24. à princ. 3. column. in fin. versic. 3. facit illud quod singu. dicit *Barthol.* tenet etiam *Abb.* con. 11. colum. 2.

Sed attende quòd ista con. videtur nimis dubia: nam alimenta in fraudem, etiam titulo oneroso, reuocantur quando vterque participat de fraude, vt per totum titulum. ff. & Codic. de his que in frau. cre. & proptiè in materia nostra probatur in l. 1. Codic. de natura. lib. & in l. qui testamentum. de proba. & supra dictum est. Sed iste maritus participare videtur de fraude cum spuriam & incapacem accipit in uxorem: ergo &c. Vnde teneo pro constanti quòd ista opin. & con. *Bartol.* procedat & intelligatur quando ipse maritus ignorabat eam esse filiam clerici, vel spuriam, & incapacem: secus tamen est aliàs si sciebat: quia tunc credo quòd etiam constante matrimonio ab eo possit talis dos auferri in eo quod excedit alimenta, vel hodie quintum bonorum patris: & istam declarationem ponit not. *solus Rapha. Cuman.* in dicto §. si à socero. in final. & idem tenet doct. de *Segura* in repeti. l. cohæredi. §. cum filia. de vulg. & pupill. 25. fol. column. 3. ver. 7. allego. & hoc aperte voluit *Nicol. de Vbal.* in tract. de succes. ab intest. 14. col. n. 50. & finaliter pro ista parte facit l. 29. infra his ll. Tauri: vbi quando dos est inoffidiosa, auferitur & restituitur aliis filiis etiam constante matrimonio: Atque omnino tenenda est

est hæc distinctio, quam præter hic allegatos probat Ripa in l. 1. numer. 68. ff. soluto matrimonio Conar. in quarto. 2. part. cap. 8. §. 6. Ducas regula 367. num. 3. dubito tamen istud quod excedit ultra quintum bonorum cui applicabitur, & certè clarè decisum non reperi in iure, tamen quòd ista sit veritas, quòd si in testamento talis dos sit relicta ab ipso patre, & palam quod applicetur eius hæredibus si tacite per interpositam personam, & sic per tacitum fideicommissum tunc fisco, quia fit in fraudem legis: si vero per contractum inter viuos pater dedit filio prædictam dotem, tunc applicabitur filiis legitimis, si sunt, vel patri, aut matri, vel fratribus: quibus non petentibus infra duos menses, applicabitur fisco, argumento, text. for. in l. 1. C. de natu. libe. quem supra latius declaravi.

45 Præterea & no. adde in nostra materia, quod sicut filius spurius, nepharius, incestuosus, vel natus ex damnabili coitu, non succedit parentibus: ita nec parentes succedunt ei ab intestato, nec ex testamento: expressè, nec tacite, directe, nec per obliquum, vnde in nostro casu haberet etiam locum materia de tacito fideicommissio, & omne illud quod econtra dispositum est in personis filiorum: ita originaliter videtur tenere Azo. in summa Codic. de legi. hered. fin. column. in fin. & expressè tenet Bartol. in l. fina. ff. de his qui ut indigni. 1. column. numer. 5. Bald. in authentic. licet Cod. de natura. libe. in fin. Bald. no. in l. 1. C. de sacrosanct. eccles. 11. column. numer. 27. vbi adducit viiam & subtilem rationem, quia cum ista prohibitio principaliter fiat propter delictum parentum, & vitium eorum refræmandum, vt in l. fin. C. de natu. libe. vers. filiis enim: ergo si prohibetur capere filius qui non deliquit à fortiori censetur prohibitus pater delinquens: quia omnis causa impediens est fortior in impediendo primam & immediatam personam, quàm vltiores, argumento text. in Authentic. multo magis de sacrosanct. eccles. & in l. videamus. ff. quod metus causa. idem Bald. in Authen. licet. C. de natu. libe. in fine.

46 Imo quod magis est in tantum pater est indignior & incapax bonorum filij spurij & nati ex damnabili coitu, vt licet pater possit & præcisè teneatur huic filio alimenta præstare, vt in allegato. cap. cum haberet. tamen filius non tenetur nec potest alimenta præstare vel relinquere suo patri egenti, etiam stante illo capitulo. Ex eo quod pater deliquit & efficitur magis indignus ex suo delicto: ita eleganter reperio quod determinat solus Bald. in Authen. ex complexu. C. de incest. nupt. 2. lectura. Sed salua pace ego teneo contrariam sent. imo quod etiam talis pater alendus sit à filio de iure canonico & eius æquitate, per text. in d. cap. cum haberet. Vide Castillum in l. 9. Tauri. numer. 8. Tellum in l. 10. numer. 25. idem tenentes, probaturque expressè dicta l. 8. tit. 13. part. 6. tradit Azevedus in l. 7. tit. 8. lib. 5. Recopil. num. 33. ad fin. licet contrarium voluerit, Rojas de successione ab intest. capit. 3. num. 36. & moueor inconuincibili fundamento, nam omnia quæ reperiuntur disposita in filiis naturalibus respectu parentum, habent locum è con-

tra in parentibus respectu filiorum, tam in successione bonorum quàm in alimentis: text. est singu. iure secundum Bart. ibi in Authent. qui. mo. na. effi. sui. §. de nepotibus collat. 7. textus in Authen. licet Codic. de natu. libe. in fin. text. in fin. text. in §. 1. Instit. de seru. cog. & idem disponit l. 8. in fin. titu. 13. par. 6. bonus text. in l. si quis à liberis. §. vtrum. & §. parens. ff. de liber. agnos. cum simi. vbi in casibus quibus pater tenetur alere filios, in eisdem filij tenentur alere patrem textus not. in Authent. de incest. nupt. si verò contigerit collat. 2. in ratione sui. ibi nam licet legum contemptor & impius sit, tamen pater est: & ita reperi quòd apertè vult Hostien. in d. cap. cum haberet fin. col. in prin.

Item adde pro perfecta declaratione materix quod dubium necessarium est si isti filij naturales tantum vel spurij & nati ex damnabili coitu succedant consanguineis patris vel matris? in quo verè & resolutiue dico sic, quòd filius naturalis tantum non succedit ab intestato consanguineis ipsius patris, nec ipsi succedunt illi, quia non reputatur esse inter eos agnatio vel cognatio ex parte patris, propter maximam incertitudinem filiationis: Vide Gregorium alios allegantem in l. finali verbo, parentes otros, titu. 13. part. 6. text. est in l. si spurius ff. vnde cognati. cuius verba sunt, si spurius intestato decesserit, iure consanguinitatis aut agnationis hereditas eius ad nullum pertinet, quia consanguinitatis itemque agnationis iura à patre oriuntur: & ibi notat Cinus, Albe. & antiqui. text. in §. vulgò quasitos. Insti. de success. cognatorum. cuius verba sunt, vulgò quasitos habere nullos agnatos manifestum est, cum agnatio à patre, cognatio à matre est. hi autem habere nullum patrem intelliguntur: & licet ista iura tantum loquantur in spuris & vulgò quasitis, qui non possunt succedere patri, & à fortiori eius consanguineis, tamen idem est in filiis naturalibus tantum, habitis ex concubina retenta in domo, vel ea quæ hodie habetur pro concubina, attenta l. 11. Tauri, quia militat ratio prædictorum iurium, & non reperitur cautum, quod succedunt, & in expresso istam con. probat textus in Authent. qui. mo. na. effi. sui. §. filium verò: colla. 7. & in expresso istam con. tenet Cinus in Authent. itaque Codic. comm. de succe. 2. column. in fin. Alb. ibi 3. column. in pr. & tenet nota. Ange. in §. vulgò quasitos. Instit. de succe. cog. 1. column. in fin. & ibi not. Platea. idem Platea. in §. 1. Instit. ad Orphi. Abb. in d. c. cum haberet. pen. column. in fin. Paul. in l. si is qui ex bonis. de vulg. & pupi. fina. column. in pr. Dinus in tract. de success. ab intest. pen. column. numer. 22. Mattha. in tracta. de succes. ab intesta. 13. fo. 2. column. numer. 3. & ibi Bologni. in addi. Nicol. de Vbal. in tracta. de success. ab intesta. 51. column. numer. 7. Ex quo clarè infertur quòd sicut tales filij naturales tantum non possunt succedere aliis filiis agnatis vel cognatis legitimis ipsius patris, ita non possunt succedere aliis filiis naturalibus vel consanguineis ex parte patris: vnde si ex duabus concubinis diuersis temporibus habitis habuisset plures filios naturales tantum adinuicem sibi non succedunt: & in expresso

expresso istam con. tenet glo. ordin. in l. hac parte ff. unde agnati. in gloss. fina. quam ad hoc dicit ibi unicam Alber. post Rainer. tenet etiam Alber. in l. parentes. ff. de in ius vo. Spec. in titul. de success. ab intest. versic. quid de natis ex uno patre num. 19. illam etiam dicit singul. Angel. de Arz. in §. vulgò quæstos. Institut. de success. agna. prima col. in princ. idem Ang. in §. vulgò quæstos, de success. cog. column. illam etiam gloss. ad hoc reputat not. Mattha. in tract. de success. ab intesta. 13. fol. 1. col. num. 4. Ioan. Bapt. Caccialupus in rep. l. si qua illustris. Cod. ad Orphit. 18. colum. n. 44. Sed certè illa glos. non meretur commendari, quia ex regula & doctrina superius tradita redditur clarissima, nam si non potest talis filius naturalis tantum alteri filio legitimo patris succedere ab intestato: ergo nec naturali: nec meretur commendari, in quantum dicit quòd etiam si legitimentur non succedunt agnatis & cognatis patris, quia casus est pro ea in §. filium verò, quem allegat, & in tantum ista con. procedit & est vera, quòd licet filius naturalis possit in duabus vnciis succedere ab intestato, ut in Authent. licet. Cod. de natu. libe. & supra latius conclusimus: tamen etiam in eis non posset hodie succedere consanguineis ipsius patris.

Præterea etiam intantum ista concl. procedit & est vera, ut licet habeamus quòd hodie de iure Auth. sit sublata differentia agnationis & cognationis ut in Authent. de hered. ab intest. ve. §. nullam verò. colla. 9. tamen in nostro casu non est sublata, unde etiam hodie tales filij naturales tantum non succedent consanguineis patris, licet succedant consanguineis matris quia text. in d. §. nullam verò. & eius dispositio solum loquitur & debet intelligi in agnatis & cognatis legitimis & naturalibus: unde in naturalibus tantum remanet ius antiquum incorrectum: & in expresso ita tenet Fab. in §. 1. Inst. de seru. cogna. col. 3. n. 5.

48 Aduertendum tamen quòd in hoc reperitur in nostro regno quædam l. no. Par. f. lex. si. tit. 13. 6. par. quæ apertè vult quòd talis filius naturalis tantum succedat ab intestato alteri filio legitimo & naturali, vel filio naturali tantum patris, non extantibus aliis fratrib. ex parte matris: & sic illa lex in hoc est talis noua & correctoria, in quantum expressè inducit & concedit successionem ab intestato inter istos fratres naturales tantum inter se & inter naturales tantum & alios legitimis: quam legem intelligo & declaro sic ex verbis eius, quod mortuo filio naturali tantum ab intestato, relicto filio legitimo & naturali ipsius patris, & alio filio naturali tantum ipse filius legitimus & naturalis præferatur: si verò non sit filius legitimus & naturalis patris, sed solus filius naturalis tantum, ipse succedat: si verò reperiat filius naturalis tantum ex parte matris, & filius naturalis tantum ex parte patris, vel etiam filius legitimus & naturalis ex parte patris præferatur talis filius naturalis ex parte matris: si verò non reperiat aliquis filius ex parte patris, tunc nullus alius consanguineus ex parte patris potest succedere huic filio naturali tantum, mortuo ab intestato, & sic vltra fratres ius commune remanet incor-

Ant. Gomez ad Leg. Tauri.

rectum: & ista est vera & realis declaratio huius articuli.

Ex parte verò matris benè datur inter eos successio, unde si filius naturalis tantum decedat ab intestato, omnes consanguinei matris succedunt ei secundum sui gradus prærogatiuam, & per consequens ipse succedet eis tantumquam si esset filius legitimus: quia ex parte matris propter certitudinem partus dicantur verè & indubitabiliter consanguinei: textus est in l. hac parte. ff. unde cognati, in versicu. item ipsi fratres. cuius verba sunt, item ipsi fratres inter se ex hac parte honor. possess. petere possunt: quia sunt inuicem sibi cognati: textus in l. spurius eodem titul. tex. in §. vulgò quæstos. Insti. de success. cogna. & idem disponit. l. fin. in pr. & in fine tit. 13. par. 6. & istam con. tenet Ang. §. nonissimè. ad Orph. 1. col. num. 3.

Dubium tamen esset in hoc & satis no. si iste filius naturalis tantum ex parte matris, decedat ab intestato relicto alio filio naturali ex eadem matre, & relicto filio legitimo & naturali ex legitimo matrimonio ex eadem etiam matre, an præferatur talis filius legitimus & naturalis alteri qui tantum est naturalis, attenda l. 9. Tauri: & credo quòd non, sed quòd pariter succedant cum sint in eodem gradu: quia illa l. 9. Tauri tantum loquitur & debet intelligi quando tractatur de successione ipsius matris: quia tunc filius legitimus & naturalis præfertur naturali tantum: Vide Azueudum in l. 7. titu. 8. lib. 5. Recopil. numer. 4. circa medium. Gregorium in l. 11. titulo 13. part. 6. gl. 2. & 3. Velazquez in l. 9. gloss. 2. num. fin. fratre enim naturali ex parte matris ab intestato mortuo, succedit alter frater naturalis utrinque coniunctus, hoc est ex eodem patre & eadem matre, & præfertur alteri fratri legitimo & naturali nato ex eadem matre, alio tamen patre, & cum Gregorio tenet Matiençus in l. 6. tit. 8. lib. 5. Recop. gl. 4. circa finem, & adde quòd naturalis filius succedet omnibus consanguineis matris simul cum legitimis, cum inter eos detur cognatio. l. hac parte l. si spurius ff. unde cognati. tradit Coua. de sponsal. cap. 8. 2. partis §. 5. col. pen. ex quo sequitur quòd si duo naturales fratres sint ex eadem matre, & quilibet eorum decedat relicto filio legitimo & naturali, seu naturali tantum, ita quòd hi duo filij fratres patruales sint, Hispanè, primos hermanos, si postea vnus ex his decedat ab intestato, succedet ei alter superstes, & perfertur consanguineis remotioribus, etiam legitimis, cum inter istos detur cognatio: atque ita debent succedere secundum gradus prærogatiuam, idque mihi verissimum videtur, licet à nemine traditum: cui sententiæ videtur suffragari tex. in leg. finali titul. 13. part. 6. unde in casu quo tractaretur de successione collateralium ius commune remanet incorrectum: constat enim quòd de iure communi non præferatur ipse legitimus in successione matris: ergo nec in successione fratris, cum non sit immutatum: & per hoc patet malè dixisse Ang. qui contrarium voluit in Authent. qui mo. nat. effi. sui. §. si. colla. 7. in 2. col. in fi. n. 19.

Item adde quòd si fortè talis filius naturalis ex parte matris decedat ab intestato, relicto

ex

ex vna parte alio filio naturali tantum, ex eadem matre & ex eodem patre, & alio filio naturali tantum ex eadem matre, sed ex diuerso patre; vel relicto alio filio legitimo & naturali ex legitimo matrimonio ex diuerso patre: tunc præfertur ille filius naturalis tantum, qui natus est ex eadem matre & eodem patre: quia est vtrique coniunctus & habet potiora iura, argumento textus in *Authent. itaque Cod. comm. de success.* & in expresso istam conclusionem tenet *Angel. de Arerio. in §. vulgò quasitos. secunda col. prope fin. versic. quid si superueniret d. Petrus Instit. de succ. cogn. & satis aperte hoc voluit Ang. de Per. in Authent. qui. mod. nat. eff. sui §. fin. colla. 7. 2. colum. in fin. num. 19.* Si verò tales filij sunt spurij, nefarij, incestuosi, vel nati ex damnabili coitu, certum est quòd non possunt succedere ab intestato consanguineis collateralibus ipsius patris, nec ipsi consanguinei eis, quia etiam naturales tantum non possunt, vt supra dixi.

5¹ Sed dubium, subtile & singulare est, si possunt succedere consanguineis collateralibus ex parte matris, & e contra ipsi eis: & videatur quòd inuicem sibi succedant. Primò quia in eis non inuenitur prohibita successio. Secundò, quia textus in *l. hac parte & in l. si spurij. vnde cog. cum si.* indistinctè dicunt, quòd spurij succedunt matri & consanguinei eius, & e contra: & hoc non inuenitur mutatum respectu cognatorum matris. Tertio, quia in eis non consideratur vitium vel delictum per quod prohibeantur, sed in ipsis parentibus.

Quartò, quia non est inconueniens quòd principales personæ inter se non succedant, tamen succedant consanguinei, vt in nepote vel descendente, nato & concepto post mortem aui, qui ei non succedit, sed bene succedit consanguineis. Item in eo qui renunciauit hæreditati cum iuramento non potest succedere agnatis & cognatis. Item filius non succedet patri qui condemnatus est in crimine læsæ maiestatis, vt in *l. Panthonijs §. rei perduellionis. de acquirend. hæredita. in l. cum filius §. fina. de legat. 2. expressus in §. interdum. versic. per contrarium. Instit. de hæred. qua ab intesta. defe.* & tamen succedit alijs agnatis & cognatis patris, quia non reperitur prohibitum, nec obstat text. in *l. quisquis §. filij verò. Cod. ad leg. Iul. maiesta.* quia debet intelligi quando sunt nati post delictum patris: ita ibi *sing. Cinus post Pe. quem ipse allegat. secunda colum. secunda questio. & in expresso istam sentent. & conclusionem. licet non sic fundatam tenet Angel. in Authent. qui. mod. nat. eff. sui §. fina. colla. 7. secunda colum. numero 18.* imò quòd succedant inter se *Andreas de Ifern. in capit. 1. §. naturales in final. si de feud. fuer. contro. inter domi. & agnat. Ioannes Baptista in l. si qua illustri. Cod. ad Orphi. 23. colum. num. 57. & ibi Corneus, dicens hanc esse magis communem opinionem, final. colum. tenet etiam Anton. de Rosellis in tr. de success. ab intest. tertia col. num. 28. Nicol. de Vbald. in tract. de success. ab intesta. quinta col. Matthesi. in tract. de success. ab intesta. 13. fol. versic. secundum membrum princ. & ibi Bologni. eius additionator. Angel. de Arerio. in §.*

vulgò quasitos. Instit. de success. cogn. prima col. num. tertio.

Quintò, quia filius emancipatus non succedit patri de iure antiquo ante ius Authenticorum, tamen bene succedit agnatis & cognatis ipsius patris: text. est in *l. si ab eo. Cod. de legit. hæred. sed teneo quòd non succedant: Idem tenet Cifuentes in l. 9. Tauri, num. 12. Gregorius in l. 11. titulo 13. part. 6. glossa magna, Acosta in cap. si pater verbo, omnia, num. 13. de testamentis in 6. alij, quos refert Velazquez de Auedaño in l. 9. glossa 6. numero 4. licet ipse velit contrarium in dicta l. 9. gloss. 10. numero 16. nam cum tales, illi non succedant matri, nec mater eis vt dixi & conclusi, sequitur, quòd non succedant consanguineis eius, nec ipsi consanguinei succedant eis, ex eo quòd sunt nati ex radice infecta, ex qua non possunt pullulare boni & approbati rami: argumento textus in *l. maximum vitium. Cod. de liber. prate. & in l. fina. Cod. de nupt. & in Authent. C. de hæred. ab intesta. veni. §. si igitur defunctus. el. 2. versic. ex diuerso colla. 9. & pro ista parte & conclu. considero istam l. 9. Tauri, iuncta l. 2. titu. 3. libro 5. ordin. dicitur enim in ista l. ordin. quòd filij clerici & sic nati ex damnabili coitu non succedant consanguineis patris: & ista l. 9. Tauri dicit, quòd dispositum in illa l. ordin. habeat locum in matre, sed in prædicta l. ordin. cauetur quòd non succedant consanguineis patris: ergo similiter dicendum est quòd per istam l. 9. Tauri non succedent consanguineis matris. Vnum tamen facit me dubitare quòd prædicta l. ordin. solum dicit quòd tales filij non succedant prædictis consanguineis, quia ex parte sua videtur esse indignitas: & non dicit e conuerso quòd consanguinei non succedant eis: sed teneo indistinctè prædict. opi. & com. qua in dubio semper intelligitur successio esse reciproca, & per consequens denegatio vel priuatio successionis.**

Et in specie pro ista mea con. & doctrina considero text. in *auth. qui. mod. nat. eff. sui. §. filium verò. versic. nullum tamen collat. 7.* per quem magistraliter notat ibi Bart. quòd successio ab intestato est reciproca, & in ea debet seruari æqualitas: nam si quis non potest succedere alteri, similiter alter non potest succedere sibi: & idem tenet, & not. *Jac. de Bel. in eo. tit. 1. col. in fin. versic. not. text. not. in l. leg. 12. tab. §. cum & aliam. C. de legi. hare. text. in l. fin. eiusdem tit. in princ. ibi. vt quemadmodum ipsis legitimis succeditur, ita & legitimarum personarum amplectantur successionem: text. in l. si ab eo. Cod. eodem tit. vbi habetur quòd hodie semper censeretur filius emancipatus contracta fiducia, & reseruantur reciproce iura successionis inter collaterales, vt talis filius emancipatus succedat eis, & e contra: & in specie ad hoc notat ibi Salic. Ex testamento vero indistinctè tales filij etiam nati ex damnabili coitu poterant succedere omnibus consanguineis, tam ex parte patris vel matris, etiam in bonis à parentibus prouentis, vt concludit *Bar. & doct. in l. si is cui bonis de vulg. & pup. & ego late dixi supra.* Sed hodie illud procederet in extraneis: secus tamen esset in consanguineis qui nullo modo possunt instituere, nec aliquid*

in

in suo testamento relinquere talibus filiis ex damnabili coitu natis: ita expressè disponit. l. 2. tit. 3. lib. 5. ordin.

52 Sed quia suprà plenè & notanter visum est, an & quando filij naturales spurij, nefarij, incestuosi, vel nati ex damnabili coitu, possint succedere in bonis parentum: tunc oportet videre an & quando succedere possint in nobilitate, dignitate, officio, vel aliis iuribus ipsorum parentum? & breuiter quod sic, quia licet talis filius spurius sit incapax & indignus, tamen naturaliter filius est, vt in *Auth. de incestis nupt. §. si vero contigerit. coll. 2.* Item etiam quia de iure naturali primæuo ante leges scriptas & ante constitutionem matrimonij nulla erat differentia inter filios legitimos & naturales vel filios spurios: sed omnes erant legitimi & probati quia quilibet coitus & accessus maris & fœminæ erat permissus & impunitus: *textus est in Authen. qui. mod. nat. effi. legi. §. liceat igitur. colla. 6.* cuius verba sunt, *nec enim à princip. quando sola natura sanciebat homines: antequam scriptæ peruenirent leges, fuit quedam differentia naturalis atque legitimi: sed antiquis parentibus antiqui filij mox vt procedebant fiebant legitimi: textus in Authen. qui. mod. nat. effi. sui. §. natura. colla. 7.* cuius verba sunt, *natura siquidem ab initio dum de filiorum procreatione sanciret scriptis nondum positis legibus, omnes quidem liberos similiter produxit ingenuos: textus in l. prima. §. ius naturale. ff. de iusti. & iure textus in cap. ius naturale. 1. dist. tex. in §. 1. Insti. de iure nat. gen. & ciui. tex. in l. vulgò concepti. ff. de statu homi. & tenet & declarat Albe Bald. & alij docto. in dicta l. 1. §. ius naturale. ff. de iust. & iur. 2. col. Bar. post antiquos in l. in concubinato. ff. de concubinis. Azo in summa C. de nat. libe. 2. col. num. 3.*

In contrarium tamen, imò, quoddam nullo modo gaudeant aliquo iure vel privilegio paterno vel generis facit, quia post legem scriptam, & post constitutionem iuris ciuilibus & canonicis, secundum quas talis coitus & filius ex eo natus, est reprobatus, & non potest dici vel nominari filius, sed in omnib. habetur plus quàm extraneus: *text. est formalis in Authen. qui. mod. nat. effi. sui. §. penult. versicu. vltima siquidem.* cuius verba sunt, *iste nec naturalis nominatur, nec alendus est à parentibus, nec habebit quoddam ad presentem legem participium: text. in Auth. ex complexu. C. de incest. nupt.*

Sed pro concordia & vera resolutione dico sic, quoddam in his quæ concernunt propriè ius sanguinis & ius naturale sine commodo successionis bonorum, & sic in dispositione legali, qua consideratur naturalis causa, benè est habilis & capax: in his verò quæ concernunt commodum successionis bonorum non sit habilis vel capax, sed omninò repellatur. Ex quo primò infero quoddam filius spurius, nefarius, & incestuosus, & à fortiori naturalis, si occidat parentes, tenetur pœna legis Pompeiæ de parti. & istam con. probat *text. in no. in l. hos accusare. §. omnibus, ver. item nec lex Pompeia. ff. de accusa.* vbi habetur quoddam licet seruus videatur non posse accusari lege Pompeia, quia non videretur in eo considerari ius sanguinis, tamen attento iure naturali pu-

Ant. Gomez ad Leg. Tauri.

nitur illa lege: & in expresso per illum text. ita tenet *Bald. in l. parentes. ff. de in ius vocando. secunda col. num. 4. reputans illum tex. singu. ad hoc tenet etiam Alexand. ibi. tertia colum. numer. 10. Ioan. Faber. in §. alia deinde lex. Insti. de public. iudic. Bald. in l. ius ciuile. secunda colum. num. 4. de iust. & iure, idem Bald. in l. cum acutissimi. C. de fideic. 2. col. idem Bald. in l. quisquis. Cod. ad leg. Iul. maiestat. secunda colum. idem Bald. in c. nonnulli de rescript. 2. col. num. 10. idem Bald. in cap. per tuas. de prob. secunda col. idem Bald. in cap. naturales. si de feudo fuerit controuersia inter dominum & agnatum. tertia col. n. 12. vbi dicit quoddam fuit combusta quædam monialis professa quæ filium spurium necauerat. *Ang. in tracta. male. in parte. & ex interuallo fin. colum. versi. quid si pater nihil allegando nisi solum Bal. in d. c. naturales. Licet contrarium teneat Spec. in tit. de accus. in pr. & Ioan. de Imo. in l. Lucius. §. si. ff. de lega. 2.**

Secundò infero quoddam dispositio vel lex quæ se fundat in exhibenda reuerentia parentibus habet locum contra filios naturales vel spurios, ita probat *text. no. in l. parentes. ff. de in ius vocand.* vbi habetur quoddam talis filius non potest vocare parentes in ius sine venia, sub pœna illius tituli: ex quo text. sumit ibi Guiller. de Cu. superiorem doctrinam & conclu. quoddam dispositio quæ respicit & considerat ipsam naturalem causam vel rationem, & ipsum ius sanguinis, benè extenditur ad filios naturales vel spurios, & idem tenet ibi *Angel. dicens esse pulchra verba. tenet etiam Bald. ibi, secunda colum. numero 4. Paulus de Castr. in l. 4. illius tituli. Angel. in dicta l. hoc accusare. §. omnibus. ff. de accus. 1. colum. in fin. tenet etiam Azo in summa. Cod. de in ius vocando secunda col. num. 7. Prapo. in cap. per venerabilem qui fil. sint legit. fin. col. licet gloss. in dicta l. parentes. ff. de in ius vocand. teneat hoc esse verum in naturali tantum: secus in spurio, nefario & incestuoso: quam expressè tenet & sequitur *Imola in l. Lucius §. fin. de leg. secundo. Idem Imo. in l. ex facto. §. si quis rogatus. el. 2. ff. ad Trebel. 3. col. & pen. & ibi Alex. 11. col. num. 25.**

Tertiò infero quoddam talis filius naturalis vel spurias potest accusare de morte patris, tanquam prosequens suam vel suorum iniuriam, ita *Bartol. in secunda. ff. de accus. 2. quast. Angel. in l. prima eiusdem tituli. Bald. no. in l. 1. Cod. qui accus. non poss. 11. colum. num. 50. cum modificatione de quæ ibi per eum: quoddam tamen intellige & declara, vt per Imo. in l. ex facto. §. si quis rogatus el. 1. penul. col. in medio ff. ad Trebel. & ibi Alex. 17. num. 40.*

Quartò infero quoddam sicut parentes possunt instituere filios legitimos & naturales in minus solenni testamento, vt in l. hac consultiissima. §. ex imperfecto. Cod. de testament. ita etiam instituere filios vel descendentes naturales tantum in eo quoddam capere possunt, ita tenet *Spec. in ritu. de instrum. edit. §. compendiosè. versi. quod si mulier. Alb. & Pau. de Cast. in dicto §. ex imperfecto. de quo articulo latius dixi suo loco.*

Quintò infero quoddam sicut filius legitimus prohibetur testificare pro patre vel contra patrem, ratione affectionis naturalis & reue-

I 2 reuertiæ,

53

rentiæ, ut in l. parentes cum materia. C. de testib. & in l. 4. ff. cod. ita etiam prohibetur filius naturalis vel spurius: ita reperio quod tenet in specie Bald. in dicta l. parentes. ff. de inius vocand. 2. col. n. 4. Imo in l. ex facto. §. si quis rogatus el. 1. ff. ad Trebell. fin. col. in princ.

54 Sextò infero quòd pœna p̄uauationis & inhabilitationis filiorum, quæ ipsis infertur propter delictum criminis maiestatis diuinæ vel humanæ commissum à patre, de qua per *rex in c. statutum de hered. l. 6.* & in l. quisquis §. filij verò. C. ad l. Jul. maiest. habet etiam locum in filiis naturalibus vel spuris, dummodò habeant patrem certum, ita *Cin. in d. §. filij verò 2. col. 4. q. pr.* & ibi *Bald. 3. con. 2. q. Ang. 1. con. num. 5. Salice. 2. col. 3. q.*

Septimò infero quòd talis filius naturalis vel spurius poterit hodie retrahere rem patrimonij vel generis, considerata affectione naturali, in qua se fundant ll. regiar, & in expresso ita tenet *Montaluis in l. 13. tit. 10. lib. 3. fo. ll. antep. columna. versic. item quero & c. & allegas Guid. & Pe. ita tenentes tenet etiam Rainu. in reperi. l. dudum. Cod. de contr. empt. 24. q.* Nec obstat quòd talis filius non succedat in bonis patris, quia illud est si vult succedere immediatè patri: secùs verò aliis, quia potest, etiam in bonis patris: vnde meritò postquam alteri vendidit, potest retrahere: vel aliter & secundò respondeo: quod licet non possit succedere patri titulo particulari oneroso, vt supra conclusum est.

Contrarium tamen videtur verius, imò quod non possit retrahere, quia ratio in qua se fundant prædictæ leges, scilicet ne res exeat de familia, non militat in spurio cum in eo cesset legitima successio. Secundo facit quia hodie de iure regio talis filius spurius non potest acquirere bona patris etiam titulo particulari oneroso: & istam partem tenet doctor *de Villadiego in repe. cap. constitutus de integr. restit.*

Octauo notabiliter infero quod filius naturalis natus ex patre nobili, erit etiam nobilis. ita tenet *Bartolus in lege pronuntiatio. §. famil. de verborum significatione idem Bartolus & alij in lege fina. Cod. eodem titu. idem Bartol. in l. tutelae. ff. de capit. dimin. Ioann. Andr. in additi. ad Specul. in titu. qui fil. sint legi. secunda colum. in princip. Abb. Pa. notabiliter in c. in presentia, de proba. 7. col. numero 13. vbi dicit quod quando tractatur de priuilegio vel commodo, veniunt filij naturales ex quadam humanitate & benignitate.*

Contrarium tamen tenet *Bal. in l. cum antiquioribus. C. de iure lib. 4. col. idem Bal. in l. cum legitima. ff. de statu homi. idem Bal. in l. generaliter. §. cum autem. C. de insti. & substi. idem Bal. in c. per tuas de maio. & obed. idem Bald. in c. innotuit. de elect. si col. Platea in l. si senator. C. de digni. lib. decimo. Flo. in l. qui testam. ff. de probat. pro qua sententia & conclus. est hodie quedam not. l. Par. l. 3. tit. 15. 4. p. & l. 2. tit. 13. 4. part.*

Sed pro concordia dico quòd aut filius naturalis est natus ex concubina certa & retenta in domo, & tunc est nobilis, & gaudet honore & nobilitate patris, & ita procedat prima opinio pro qua est hodie l. 1. tit. 11. 7. part.

& licet hodie non sit natus ex concubina retenta in domo, sufficit quòd concurrant requisita in l. 1. sequenti: si verò non sit natus ex tali concubina certa, non sit nobilis & non gaudeat honore & nobilitate patris, & ita procedat secunda opinio, & leges Partitæ, primo loco allegatæ & hoc intellige, modò talis filius naturalis tantummodò, incestuosus, nefarius, vel natus ex damnabili coitu.

Nondò infero quòd sicut filius, vel descendens potest transmittere hæreditatem iure sanguinis ad descendentes posteros legitimos, & naturales, vt in l. vna. Cod. de his qui ante aper. tabul. ita etiam poterit transmittere ad filios vel descendentes naturales tantum, in casu quo possunt succedere: & eodem modo talis filius vel descendens naturalis qui est hæres patri vel matri, ex testamento vel ab intestato, poterit hæreditatem transmittere in descendentes eius, quia prædicta l. vna & eius priuilegium fundat se in ratione sanguinis, & in expresso ex isto fundamento istam sent. & concl. tenet *Ioan. de Imol. in l. ventre præterito. ff. de acquirend. hered. 11. colum. Aret. ibi. 15. colum. Salice. in l. apud hostes. Cod. de suis & legi. hare. fin. colum. penult. q. & istam opin. ego teneo, licet contrarium teneat expressè *Angel. & Corne. in l. vna. Cod. de his qui ante aper. tabul.* Aduertendum tamen quòd omnia, quæ supra dicta sunt, habent locum & procedunt in filiis naturalibus vel spuris non legitimatis: si verò sint legitimi dubium est, an succedant in bonis parentum, & eorum nobilitatibus, prærogatiuis, dignitatibus, & officiis, pro cuius perfecta & necessaria declaratione dico, 55 quòd principaliter duobus modis potest in iure nostro fieri legitimatio: vno modo per rescriptum principis: alio modo per subsequens matrimonium. Per rescriptum principis fit, quando princeps non recognoscens superiorem, concedit legitimationem filio naturali, vel spurio: & restituit eum primis natalibus, quibus omnes homines liberi & legitimi nascebantur, text. est in *Authen. quib. mod. natu. effi. legi. §. si quis vero non habens, & sit igitur licentia. & quasi per totum. colla. 6. & ibi commun. doctor. text. in Authen. quib. mod. nat. effi. sui. §. si quis ergo filios & quasi per totum colla. 7. & ibi etiam docto. textus in Authen. præterea & in Authen. item sine. Cod. de natur. liber. tex. in c. per venerabilem. qui fil. sint legitimi. De ista materia legitimatiōis, vide latè per *Tellum in l. 12. Tauri. Molinam libro 3. de Hispanor. primogeniis, cap. tertio per totum. Rojas latissimè de success. ab intestato. cap. 23. & cap. 15. Gutierrez in §. sui. instit. de hered. qualitat. & differentia. n. 187. cum seqq. per *Matiencum in l. 10. tit. 8. lib. 5. & nouissimè per *Azueodum in d. l. 10.*****

Secundo modo fit legitimatio per contractum matrimonij. Nam si quis habet filios naturales ex concubina, & postea contrahit matrimonium cum ea, statim tales filij ipso iure legitimantur, tanquam si à principio essent legitime nati: textus est famosus & capitalis in cap. tanta. qui filij sint legitimi. cuius verba sunt, tanta est vis matrimony, vt qui antea sunt geniti, per contractum matrimony legitimi habeantur text. in v. primo eodem tit. tex. in l. cum quis

Cod. de natur. lib. tex. in l. nuper eod. tit. tex. in §. fin. Instit. de nupt. text. in quibus. Instit. de hered. que ab intesta. defe. text. in Authen. quibus modis natu. effi. sui. §. si quis igitur dotalia. colla. 7. text. in l. 1. in fin. tit. 13. 4. part.

56 Quod tamen intellige quando tempore quo suscepit prædictos filios naturales poterat legitime contrahere matrimonium cum concubina, vt quia erant soluti: secus verò si aliquis eorum tunc erat vxoratus, vel coitus esset incestuosus: licet postea contrahant cum dispensatione vel ex qualibet alia causa, non poterant de iure contrahere matrimonium: quia tunc licet postea cesset illud impedimentum & contrahant, non legitimantur filij. *textus est in dicto cap. tanta. versic. primo. qui filij sunt legitimi. textus in dicta l. cum quis. Cod. de natu. libe. in princ. ibi, cuius matrimonium non est legibus interdictum. textus in dicta l. nuper. eod. tit. ibi. eam tamen cum qua poterat habere concubium: textus in d. §. fina. Instit. de nup. ibi. cuius matrimonium minime legibus interdictum fuerat text. in dicto §. quibus. ibi eam tamen cum qua poterat habere coniugium. textus in d. Auth. quib. mod. nat. effi. sui §. si quis igitur dotalia. colla. 7. ibi cui omnino licet copulari. textus in l. 2. in fin. titu. 15. par. 5. & in expresso istam senten. & concl. tenet. Ioannes Anch. in dict. cap. tanta. prima col. & ibi Cardinalis fin. qu. Abba. pen. col. n. 14. Anto. 3. col. n. 15. Ancha. 2. col. n. 8. Ioannes Faber. in §. fi. Inst. de nuptiis 2. col. n. 2. & ibi Platea, Christopho. & comm. doct.*

57 Nunc verò extende superiorem conclus. quæ habet quod per contractum matrimonij legitimantur filij, vt procedat etiam si pater contrahat cum concubina in articulo mortis & in extremis, taliter quod euadere non possit, nec subsit aliqua spes prolis recipiendæ. Eiusdem sententiæ fuit *Castillus in l. 11. Tauri numero 25. Cisuentes numero 13. Tiraquellus in l. si unquam verbo, suscepit liberos. numero 73. Cod. de reuocandis donationibus. Duenas in regula 350. limitatione 1. Molina de primogeniis libro secundo capite 5. numero 25. & 26. Mariencus in l. 10. tit. 8. lib. 5. Recop. gloss. 3. num. 4. Co-narr. in epitome de sponsal. 2. parte, cap. 8. §. 2. num. 10. Primo quia proles vel susceptio liberorum non est de substantia matrimonij quando illud deficit ex defectione accidentali. *text. est in cap. commissum de sponsali. vbi ille qui proposuit religionem intrare, potest contrahere eo animo, vt statim ingrediatur religionem, & tamen valet matrimonium, & ad hoc notat ibi Abb. & commun. scribentes. Secundo facit text. in cap. nuptiarum 27. quest. 1. in princip. iuncta gloss. in verbo, in quibusdam, vbi habent quòd senex in maxima senectute constitutus potest contrahere matrimonium, licet non sit aliqua spes suscipiendæ prolis, & tenet matrimonium inhumanitatis solatium. textus in l. final. Cod. de nuptiis. vbi disponitur quòd senex qui habet sexaginta annos potest contrahere matrimonium: sed aduertendum quòd hoc debet intelligi quando impedimentum suscipiendæ prolis non est certum: secus verò si sit certum & perpetuum, vt quia sit constitutus in postrema & decrepita ætate & senectute: taliter quòd impossibile sit generare, quia*
*Ant. Gomez ad Leg. Tauri.**

tunc non possunt contrahere: ita gloss. in cap. secundo de frigidis. & ibi Vincen. Gofre. Anch. Abb. Prapo. & commun. doct. & facit text. & ibi gloss. ordin. & commun. docto. antiqui in l. si serua. §. si spadoni. ff. de iure dot. vbi ille qui est omnino castratus non potest contrahere, spado verò sic: & illum text. sic intelligit & declarat Socin. in l. prima. ff. solut. matrim. tertia colum. in fin. idem Socinus in l. sed est quasitum. ff. de liber. & posthum. facit etiam text. in l. nuper. versic. sufficiat. Cod. de natura. liber. ibi & spem tollenda sobolis habeant: vbi dicit quòd matrimonium debet contrahi spe procreandæ sobolis: facit etiam ipsa constitutio matrimonij, vt habetur Gene. cap. 2. quæ fuit causa procreandæ sobolis, dum dicit, Crescite & multiplicamini.

Tertiò pro hac sententia facit *text. nota. in l. sed est quasitum. in princip. ff. de liber. & posthum. iuncta gloss. 1. vbi habetur quòd senex vel spado qui generare non possunt, licet possunt contrahere matrimonium, inspecta potius natura quàm accidenti. confirmatur per text. in l. prima. versic. illud. ff. de adoptio. vbi spado qui ex accidenti generare non potest, bene potest adoptate: secus tamen est in castrato qui omnino coire nec generare potest: quia nec contrahit nec adoptat, vt dixi supra proximo fundamento. Et in expresso istam sententiam & conclu. tenet Cinus in l. nuper. Cod. de natura. liber. saltem eo casu quo filij naturales erant superstites, aliàs vero non, eis non extantibus, non tenet matrimonium, & ibi Bald. Angel. Salicet. tenet etiam Alberic. qui no. loquitur, in l. cum quis eodem titu. quarta colum. versic. circa tertium articulum. Ange. de Per. in l. sed est quasitum. ff. de liber. & posthum. & ibi Aretinus, Rapha. Cuma. Socinus. & Iaso. Ioann. de Imol. in l. si quis posthumos. in fine. eod. tit. & ibi Alex. & aly doct. Imola in l. Gallus. in princ. fin. colum. propè finem. versic. item nota. eod. tit. Bald. in cap. 1. §. naturales, 3. colum. numero 10. si de fuedo fuer. controuer. inter dom. & agnatum vasalli. idem Bald. in rubr. Cod. de priui. dotis, secunda colum. post princ. Ange. in Authen. quib. mod. natu. effi. legi. in princ. numero 2 colla. 6. Angel. de Aret. in §. si penult. col. numero 11. Instit. de nupt. & ibi aly doct. Ioan. Andr. no. in dicto capitul. tanta prima col. in princip. qui filij sint legit. & ibi Cardin. 2. colum. numero 6. Anton. de Butr. tertia colum. numero 14. Ancha. prima col. in fin. numero 4. Colletarius. secunda colum. in fin. numero. 5. Prapo. tertia colum. num. 7. Abb. in c. commissum. prima colum. numero 3. de spons. idem Abb. in cap. 2. de coniu. lepro. prima col. numero 4. late Ioan. Andr. in regu. sine culpa. de regul. iur. in 6. 1. & 2. col. Antonius de Rosell. in tracta. legitimatiõis. fol. 3. versic. ulterius quero. Ludouicus de Sardis. qui not. loquitur in tracta. de legitimatiõ. in parte & rubri. de legitimati. per verum matrimonium in 1. q. secundo vol. tracta. Contrariam tamen sententiam tenet Richa de Mal. in quadam disputatione sua. Bald. in dicta l. sed est quasitum. ff. de liber. & posthum. imo quòd non legitimantur filij. gl. ibi. in verbo, nec atas, quàm ad hoc reputat. sing. tenet etiam Imola in l. cum tale. §. Menie. de con. & demon. saltem eo casu quo esset*

penitus in ultimo articulo & extremo mortis, quod nulla subest spes salutis. Sed resolutiue pro concordia dico quod licet contrahatur matrimonium in articulo mortis, taliter quod nunc nec agere nec generare possit, bene valet matrimonium, & filij legitimantur per iura superius adducta quia illud est vitium accidentale, & etiam quia per conualescentiam subest spes sobolis procreandæ, nec reputatur impossibilis talis conualescentia, quantumcunque contrahens sit in articulo mortis, quia quo ad nos mors est incerta, quando & illa spes potentialis debet sufficere: si vero contrahens matrimonium sit constitutus in maxima & decrepita ætate taliter quod naturaliter non subest iam spes generandi, non valet matrimonium, nec legitimantur filij: de hoc tamen dubito, ideo cogitata: nam videtur quod legitimantur quia subest proles iam suscepta, & potest dici de nouo suscepta propter nouam qualitatem: & hoc sentit Ioan. Andr. in dict. cap. tanta & column. & ibi Car. 12. col. numero 6. Anto. 3. col. numero 34. Ancha. 2. col. in prin.

58 Limita tamen & intellige superiorem conclus. quæ habet quod per subsequens matrimonium legitimantur filij: vt procedat, præterquam si fiat in fraudem substituti, vel fideicommissarij, qui ex aliqua dispositione est vocatus in defectum legitimæ proles, & de illa fraude possit apparere vel constare, verè vel præsumptiue. ita singu. Angel. de Per. in dicta l. sed est quasitum. ff. de lib. & posthum. & ibi Socinus secunda colum. Alex. vbi reputat hoc esse notabile in l. si quis posthumus. 1. colum. Vide Molinam idem tenentem, alios plures allegantem de primogeniis lib. secundo. cap. 5. numero 25. & 26. Tiraquellum in dicta. l. si unquam verbo, suscepit, numero 74. Codic. de reuocandis donationibus. Et adde quod dicitur constare verè quando expressè ita pater vel mater dixisset & declarasset coram testibus se contrahere matrimonium propter odium & inimicitiam substituti vel fideicommissarij, vt excludatur à successione, quia tunc licet matrimonium teneat, non tamen excluditur substitutus: ita expressè tenet Alexand. in dicta l. si quis posthumus. 2. colum. in med. versic. posset tamen. ff. de lib. & posth. & confirmatur ex sing. senten. Abbatis antiqui in c. presentia. de probat. vbi dicit quod licet monasterium in quo grauatus intravit excludat substitutum, in d. c. in presentia & in Authen. nisi rogati. C. ad Trib. tamen debet intelligi præterquam si ingressus fiat in fraudem, quia tunc non excluditur: & quod de tali fraude potest verè constare, si antè grauatus ipse comminatus fuit substitutum argento text. in c. sedes. de rescriptis. & in c. in nostra de sepul. & in c. officij. & in cap. requisiti. & in cap. fina. de testament. & text. no. in proposito. in c. 2. de renun. libr. 6. & istam sententiam & con. tenet Ioan. Andr. in dicto capite in presentia. fin. colum. in fin. & ibi notabiliter Abba. Panorm. 16. colum. numero 45. & ibi moderni præcipue Felin. 15. colum. numero 34. in cuius confirmatione allegat Dominus Abba. text. quem dicit singul. in capit. fina. 20. q. 3. vbi si quis inducitur per Episcopum vel

Abbatem ad intrandum religionem, causa bonorum non quaeritur monasterio, sed remanent apud hæredes: illum text. ad hoc reputat singul. idem Abb. in capit. præterea de offic. de leg. prima colum. in fin. num. 5. idem Abb. in cap. cum dilectus. si. colu. quod metus causa.

Item dicitur constare præsumptiue eo ipso quod contraxit in mortis articulo, vel maxima & decrepita senectute, & sic eo tempore quod non esset spes sobolis procreandæ: quia tunc alio non probato præsumitur contraxisse in fraudem: ita singul. tenet Ange. de Per. in dicta l. sed est quasitum. ff. de lib. & posthum. argumento text. in d. l. nuper. C. de natu. libe. quem corruptè allegat. idem tenet Ange. in d. l. nuper. num. 3. Et confirmatur ista decisio Ange. ex doctrina sing. Bald. in cap. in presentia. de proba. 6. col. numero 34. vbi dicit quod si quis ingreditur religionem in articulo mortis & profiteretur, non excludit substitutum: quia videtur fecisse in fraudem substituti: argumento text. not. in l. filia mea. ff. solut. matrim.

Sed ista decisio & conclusio Angel. apertè est falsa, quia aliàs sequeretur quod nullo casu legitimarentur filij per contractum matrimonij in articulo mortis: cuius contrarium tenet communis opin. vt supra conclusum est. Et ita in specie reprobatur Alexand. in dicta l. si quis posthumus. secunda colum. de lib. & posthum. & ibi Iaso. penult. colum. numero 10. similiter etiam est falsa illa senten. & con. Bald. in dict. cap. in presentia. vt patet ex superioribus, & in specie eam reprobatur ibi Felin. 15. colum. num. 34. Item etiam dicitur constare præsumptiue de fraude, quando quis contraheret matrimonium in articulo mortis cum tali muliere cum qua honestè non potuit contrahere, attenda qualitate personarum & loci: puta si contraheret cum ancilla, vel famula, vel vili persona: quia tunc non excluderetur substitutus: argumento textus in l. cum ita legatum sit. ff. de condition. & demonstration. & in l. nepos. Proculo ff. de verborum significat. textus in l. si rogatus. §. matrimonij ff. de manu. vindi. textus in l. non tantum §. sic emancipatus. ff. de contra. tabu. facit etiam textus in Authen. quibus mod. natura. effi. legi. §. si igitur licentia. colla. 6. vbi habetur quod licet eo casu quo potest fieri legitimatio per contractum matrimonij, non possit fieri per rescriptum principis: nec alio modo: tamen debet intelligi, si honestè potest contrahi & sine dedecore & ignominia secus verò aliàs, quia tunc non tenetur quis contrahere: & ad hoc notat ibi gloss. ordin. Angel. & commun. docto. & ad hoc illum text. dicit sing. & unicum Bald. in cap. illud. prima colum. numero 3. de præsump. not. etiam & comen. idem Bald. in §. per tuas. de maior. & obed. numero 5. notat etiam & commendat Platea in §. fina. Instit. de nupt. fin. col. tenet etiam & reputat sing. Iaso. in l. Gallus. §. & quid sit tantum. ff. de liber. & posthum. 21. col. n. 90. & illum text. iuncta gloss. reputat singu. Anton. de Resol. in tract. in legitim. fol. 96. versicul. modò viso de caus. n. 2. ita refert Socin. in dict. l. sed est quasi. ff. de liber. & posthum. 2. col. dicens ita vidisse consultum per aliquos solemnes doctores: sed in veritate ista opinio & conclusio est falsa: quia

textus in dict. c. tanta. cum simi. dicit quod indistinctè filij legitimantur per subsequens matrimonium, si tempore procreationis filiorum poterat esse inter parentes matrimonium. Sed constat quod matrimonium tenet etiam cum ancilla, vel famula, vel vili persona, ut in *Authent. ut liberi de catero. colla. 6.* & in *Aurb. de trienn. & semi. §. quod antem, collat. tertio.* & ita expressè tenet *Socinus ubi supra.* Et antè eum expressè voluit *Hostiens. in summa. qui filij sint legit. §. fin.*

Secundò principaliter limita, præterquam si talis infirmus existens in articulo mortis vel senex in decrepita ætate constitutus amiserit sensum taliter quod deficeret sibi consensus ad contrahendum: quia tunc nec matrimonium tenet, nec filij legitimantur. *argumento text. in c. tua. de spon. & in terminis ita tenet Anton. de Rosel. in tracta. legi. Socin. in dicta l. sed est quasitum. ff. de lib. & posthum. 1. colum. in fin.*

Item quæro in materia nostra, si ille qui habet filios naturales ex concubina contrahit matrimonium cum legitima vxore, & ea mortua contrahat cum concubina, an prædicti filij legitimantur? & videtur quod non. Primò quia ista legitimatio quæ fit per subsequens matrimonium inducitur à iure per modum & viam fictionis, quia fingit ius matrimonium antè esse contractum, ita probat *textus in dicto cap. tanta.* & ibi expressè tenet *Inno. Abb. & commun. opinio.* Sed fictio requirit duo extrema habilia, scilicet tempus à quo incipit, & tempus ad quod extenditur. *textus in l. bonorum ff. rem rat. hab. text. in l. quoties. versic. & ideo. ff. de nona. textus in l. cum hæredes §. primo. ff. de acquir. possess. textus in l. eius qui apud hostes. ff. de testament. text. in l. donationes quas parentes iuncta gloss. ordin. & commun. opin. Cod. de donat. inter vir. & vxor. text. in l. Galbus. §. si eius ff. de liber. & posthum. & tenet magisterialiter *Barr. in l. si is qui pro emptore. 3. colum. & 3. oppo. ff. de usucap. & ibi commun. docto.* sed in nostro casu & quæ licet reperiat habitas in tempore à quo incipit fictio, hoc est in tempore quo contrahitur matrimonium, tamen deficit habitas in tempore ad quod fit extensio, cum medium tempus sit inhabile propter matrimonium contractum cum legitima vxore, quod quidem medium videtur impedire transitum fictionis ad extremum ad quod confirmatur: quia medium inhabile impedit extrema coniungi in acquisitione iuris vel effectus. *textus est in l. seruitutes. la 4. §. fina. ff. de serui. ritu. general. textus in l. qui sella. §. fina. ff. de serui. rust. præ. textus in l. tertia prædia. eodem ritu. text. in l. hæredes palam. §. fina. ff. de testament. text. in l. hac consultissima. Cod. de testament. textus in l. 1. ff. de verbor. obligation. textus in l. continuus. eodem tit. & in expresso istam sent. & conclu. tenet *Ludouicus de Sardis. in tractatu de legitimatione, in parte & rub. de legitimatione per verum matrimonium. 2. qu.* Sed his non obstantibus contrarium est tenendum, imò quod prædicti filij legitimantur, & matrimonium retrahitur.**

Primò, quia *text. in d. l. tanta.* & iura similia non requirunt aliquam habitatem in medio

tempore, sed tantum in suis extremis.

Secundò pro hac sententia & con. facit *bonus textus in Authent. quib. mod. nat. effi. legi. §. si verò solummodo. in fin. colla. 6. ibi primitius natis. colla. 6. vbi dicit quod filij naturales, modo nascantur ante natiuitatem legitimorum, modò post, semper legitimantur per subsequens matrimonium: ergo pater quod postquam quis habuit filios naturales: duxit vxorem ex qua procreauit legitimos, & ea mortua contraxit cum concubina: & ad hoc illum *tex. notat & commendat Ange. in §. si quis verò non habens eo. Authenti. & illum text. ad hoc reputat sing. Ange. in l. nuper. in fine. Cod. de natu. libe. idem etiam probat text. in l. diui Constantini. Cod. de natu. liber. tex. in Authent. de incest. nupt. §. dubitatum. colla. 2. & in expresso istam sentent. & conclus. tenet *Ioann. Andr. in dict. cap. tanta. prima colum. post princ. & ibi Anto. tertia colum. numero 15. Car. secunda colum. numero 5. Abb. Panor. secunda colum. in 2. no. Ancha. tertia colum. numero 12. Prapo. colum. 14. Ioan. Andr. melius quàm alibi. in regu. sine culpa. de regul. iur. in 6. vbi plene disputat. 3. & 4. column. Ancha. in cap. licet de voto. fina. colum. & q. Barr. in l. bonorum. ff. rem rat. hab. 2. col. in fin. Alber. in l. cum quis. C. de nat. lib. 3. col. versic. circa secundum articulum. & ibi *Joan. Fab. in suo breuiario. Bald. in l. pen. §. vxor. in fin. ff. sol. matrim. Ang. & Imo. in l. cum decem mihi. §. fin. ff. de solu. Ang. in §. si. Inst. de nupt. fin. col. & ibi *Platea. 2. col. post princ. Paul. Alex. & moderni in l. Pomponius. §. quasitum ff. de acq. possess. tenet etiam no. & melius quàm alibi *Anto. de Rosellis in tract. legitimationis. fol. 3. versic. quæro ulterius 1. volum.******

Item quæro si quis habet filium naturalem, & ex eo nepotem legitimum & naturalem qui non potest succedere aucto ab intestato, nec habet iura legitimi quod ad ipsum auctum, ut in *l. fina. Cod. de natu. libe.* & postea mortuo filio naturali qui erat in medio, contrahat matrimonium cum concubina, ex qua suscepit prædictum filium naturalem, an legitimeretur nepos quo ad ipsum auctum? & certè est subtilis & notabilis quæstio, & videtur dicendum quod non. *Vide de hac quæstio. latissime Couarru. de sponsal. 2. part. cap. 8. §. 2. numero 18. Duenas regula 350. lim. 2. Mantiençum in l. 10. tit. 8. lib. 5. Recop. glo. 3. num. 5.*

Primò quia legitimatio debet prius facere fundamentum in ipso filio, ut ex eo faciat transitum ad nepotes & alios descendentes: quia principaliter de eius persona & fauore tractatur, non de nepotibus vel aliis, *argumento text. in dicto cap. tanta cum similibus.* Sed ille filius reperitur mortuus: ergo nepotes vel vltiores descendentes non possunt legitimari.

Secundò in confirmationem eius facit *textus in l. qui libertinus. §. posthumus ff. de oper. liber. vbi dicit textus quod si libertus promissit domino suo aliquas operas causa libertatis, non tenetur eas præstare si postea suscipiat duos pluresve filios, sed statim ab illa obligatione & promissione liberatur: ut dicit textus in princip. illius legis: tamen si talis libertus decessit relicto posthumo in ventre vxoris qui natus est post mortem liberti patris eius,*

eius, non liberatur hæres ab obligatione operarum: quia liberatio debet incipere & fundari in persona liberti.

Tertio, quia inhabilitas medij per quod fit transitus de vna persona ad aliã, impedit iuris effectum & acquisitionem: *textus est in l. 1. §. certum ff. de acquir. possess. & confirmatur, quia medium inhabile impedit extrema coniungi text. est in l. qui sella. §. si. de seruit. rustic. prad. text. in l. tria pradia eod. titu. cum simil. & in expresseo ex prædicto fundamento istam sententiam & concl. tenet Paul. de Castr. in dicta l. §. certum, ff. de acquir. poss. & ante ipsum tenet Guilielm. de Cu. in l. Benignus, ff. de legibus, & ibi tenet Albe. & Bald. tenet etiam Paul. in l. scire leges eodem titu. Alexand. no. in l. Gallus, §. si eius pen. col. num. 9. ff. de libe. & posthum. Anton. in c. per venerabilem, qui filij sint legit. 13. column. in fin. versic. requiritur tertio. Iason. no. in l. si is qui pro emptore, ff. de usufructu. 31. column. n. 138. Platea in §. fin. Institut. de nupt. 2. column. in medio Anton. de Ros. in tractat. legit. 3. fol. num. 31. Lud. de Sardis in tracta. de legitimatione in parte & rubr. de legitimatione per verum matrimonium in §. q. princip. Sed his non obstantibus ego teneo contrarium, imò quod legitimer nepos quo ad ipsum auum.*

62 Primò, quia considero quòd legitimitio & virtus eius procedit favore filiorum naturalium, sed principali favore ipsius matrimonij, ita probat *textus in dicto cap. tanta in princip. ibi dum dicit tanta vis est matrimonij. & cet. Et per eum ia tenet & declarat ibi Abba. Panorm. Ian. co. in 1. not. & Anch. 2. col. in prin. Prap. 18. col. n. 22. & est de mente omnium doct. ibi. Ant. de Rosel. in tracta. legi. fol. 4. versic. venio ad examinandum. in princip. vnde si reperiantur filij superuenientes ipso iure legitimantur, & similiter nepos & omnes alij descendentes: si verò filij non reperiantur, tunc legitimabitur nepos & alij descendentes: quia cum ipsa legitimitio dependeat ab ipso matrimonio, virtute & potentia eius omnes personas respicit & comprehendit, & vna persona deficiente, legitimitio operabitur effectum suum in alijs.*

Secundò pro ista sententia & con. facit, qui de adoptione vel arrogatione ad legitimationem valet argumentum gloss. quæ est not. & ord. in l. prima. §. fina. in princip. ad municipales, quem ad hoc notat & commendat. Iaso. in Rubr. ff. de liber. & posthum. secunda column. numero 7. simi. gloss. est in l. cum in adoptiuis. versic. & ideo sancimus. Cod. de adopt. quam ad hoc no. & commen. Bald. in eadem l. 2. col. nu. 6. pro quibus facit *textus in l. iubemus. in fi. C. de natu. liber. quem ad hoc notat Bald. in l. 1. Cod. de iure aureo. annulo. 2. column. prope fin. & isto argum. vitur Bald. & doct. in l. si parens Cod. de suis & legit. hered. imò plus iuris debet esse in legitimatione, quam in adoptione vel arrogatione, quam filius legitimatus habet naturalia primordia quæ non habet adoptatus vel arrogatus, secundum Bald. in d. l. si te parens. C. de suis & legit. ha. favorabilior est legitimitio quam adoptio vel arrogatio secundum eundem Bald. in lege. nec absens. in fi. ff. de ado. sed bene potest quis adoptare, vel arrogare aliquem in nepotem, dato*

quòd numquam habuerit filium, vel si habuit mortuus est *textus in l. adoptare. ff. de adopt. textus in l. adoptiones non solum eo. tit. textus in §. licet. Inst. eod. tit. ergo in casu nostro per contractum matrimonij legitimer nepos licet filius iam sit mortuus.*

Tertio, pro hac sententia & con. considero nouiter *tex. in d. ca. tanta. ibi dum dicit, ut qui antea sunt geniti, post contractum matrimonium legitimi habeantur: vbi probatur quòd beneficium illius text. non restringitur solum ad filios naturales, sed extenditur etiam ad omnes alios ascendentes ex eo: ergo licet aliqui eorum reperiantur mortui tempore contracti matrimonij bene legitimerantur qui sunt viui. Quarto facit *text. in l. si filium. ff. de gradibus, vbi habetur quòd si quis adoptauit vel arrogauit aliquem in filium, filio legitimo iam mortuo, talis filius adoptiuus videtur frater alterius filij legitime iam defuncti.**

Quintò & singulariter facit, quia in materia fictionum ista est doctrina & regula valde notabilis, quòd sufficiunt extrema habilia circa rem vel causam de qua principaliter agitur & super qua principaliter fingitur: non verò requiruntur in his quæ in consequentia veniunt & tanguntur. argumento *textus in l. prima. Cod. de captiu. & in l. penult. ff. de suis & legit. hered. & istam theoreticam & doctrinam ponit Bar. in repetit. l. si is qui pro emptore. ff. de usufructu. 7. column. ver. vel dic clarus. & 16. column. versic. dicendum est ergo & ibi alij doctor. precipue Iaso. 25. column. numero. 340. Sed in nostro casu principaliter agitur & tractatur de matrimonio & circa illud principaliter versatur fictio: ergo sufficit quòd extrema sint habilia respectu eius incidenter verò & in consequentiam agitur de limitatione filiorum. ideo respectu eorum non requiruntur extrema habilia: & pro hoc facit bene *textus in lege si filium ff. de gradibus.**

Et in expresseo istam sent. & con. tenet Socin. licet non ita bene fundet. in l. Gallus. §. si eius secunda column. in med. ff. de liber. & posthum. Prapo. in dicto cap. tanta. 18. column. 14. q. num. 24. Alciatus in tractatu presumptionum in 1. part. 20. column. & ibi eius additionator. Et confirmatur ex notabili sent. & doctor. Bart. l. Gallus, §. tunc de lege Velleia. fin. column. penult. qu. ff. de liber. & posthum. vbi tenet quòd bene potest quis legitimare per rescriptum principis nepotem spurium post mortem patris sui, & ibi tenet commun. opin. doct. precipue Iaso. penult. column. numero 15. tenet etiam Anton. de Rosel. in tract. in legi. fol. 96. ver. modo viso de caus. 2. col. n. 9.

Item quæro quòd si quis habens filium naturalem ex concubina, postea habuit filium legitimum & naturalem ex vxore legitima, qua mortua contraxit matrimonium cum concubina, & per consequens legitimer talis filius naturalis, cum medium matrimonium non obstat vt supra dictum est, an talis filius legitimatus succedat in regno vel maioratu qui de necessitate debet subuenire ad primogenitum, an verò succedat & præferatur filius legitimus & naturalis secundogenitus? & viderur quòd filius naturalis legitimatus præferatur. Primò: quia matrimonium contractum cum concubina retrahitur ad tempus quo

quo habuit accessum ad concubinam, ut in d.c. tanta. cum similibus, & ibi com. opin. si retrotrahitur: ergo quo ad omnes effectus, argumento tex. in l. potior. ff. qui. po. in pign. ha. text. in l. necessariò. §. quòd si pendente. ff. de peri. & con. rei ven. confirmatur, quia quando lex vel canon inducit aliquem actum fictum loco alterius veri, intelligitur tribuere actui ficto omnes qualitates & effectus quæ resultarent ex actu vero: ita probat textus, in l. lege Cornelia. ff. de testament. & ibi expressè notat Franc. de Aret. in 1. notabili. Confirmatur & secundò, quia si contrarium diceremus, & iste filius naturalis legitimatus non succederet, sequeretur quod certo tempore & quoad aliqua esset naturalis, & quoad alia esset legitimus, quod est monstrum & impossibile: argumento gl. ord. & eorum quæ ibi notantur in c. cum inhibicio. §. 1. de clam. despon.

Secundò & principaliter facit, text. in Authent. qui mod. na. effi. sui. §. reliqui. colu. 17. vbi dicitur, quod filius naturalis legitimatus habet, quod consequitur omnes illas successiones quas haberet si esset legitimus & naturalis: idem probat text. in §. adoptiones. in fin. eo. Authen. facit bonus text. in l. qui in prouincia. §. diuus. in si. ff. de ritu nupt. & in expresso istam sent. & con. tenebat Guillelmus Accursius doctor antiquus quem refert Ioan. And. in regula sine culpa. de reg. iur. in 6. 10. colum. in fin. versic. ad solutionem, tenet etiam & firmat Collectarius in dicto c. tanta. qui filij sint legitimi. prima colum. n. 3. tenet etiam expressè Bartol. si est eius lectura. in Auth. qui mod. nat. effi. sui §. tribus fin. qu. Felin. in c. prudentiam de offic. deleg. tertia col. n. 9.

64 Sed his non obstantibus ego teneo contrarium imò quod præferatur filius legitimus & naturalis natus ex legitima vxore. Hanc sententiam sequitur etiam, Molina de primogeniis lib. 3. c. 1. num. 7. vbi communem & tenendam in iudicando & consulendo testatur Gutierrez in §. sui. n. 192. cum seqq. de hered. qualitate & differentia. Cifuentes in l. 40. Tauri quæst. prima. Castillus in l. 12. verbo, figuiente. Gregorius in l. 1. glossa magna post medeum titu. 13. p. 4. Duēas reg. 350. limit. 14. Sinus in Speculo testament. gloss. 15. principij. numero 26. cum pluribus alijs, quos refert & sequitur Matiençus in l. 10. gloss. 3. n. 7. qui fundamentis Couarruina in quarto 2. part. cap. 8. numer. 28. & Manchaca contrarium tenentium latè satisfacit. Primo quia in filiis & descendentibus ius successionis competens in bonis parentū, est considerabile etiā in vita eorum, & est quædam spes probabilis tam de iure naturali quàm positiuo. textus est in l. scripto ff. unde liber. textus in l. cum ratio. ff. de bon. damna. textus in l. suis, ff. de liberis & posthum. textus in l. prima. §. qui sunt in potestate. ff. si quis omi. cau. testamen. textus in §. sui Institutur. de heredum qualitate & differentia. textus in §. sui. Institutur. de hered. que ab intesta. defer. & tradit Bart. & doctor. in l. 1. §. si impuberi. ff. de colla. bon. & in l. secunda. ff. si à parente quis. fuer. manum. & in l. fina. ff. de liber. agnoscend. & in l. post emancipationem. §. illud. ff. de liber. legat. & in l. tertia. C. de iur. & fac. ignor. tradit etiam Bart. no. & melius quam alibi in l. is potest. ff. de acquir. hered. secunda colum. in fine. & facit au-

thoritas Pauli ad Galatas, cap. 4. si filius ergo hæres, & facit quod habetur Leuitici, cap. 25. ergo in nostro casu & quæst. illud ius successionis statim fuit quæsitum ipsi filio legitimo & naturali, quod sine eius facto vel culpa ab eo auferri non potest: ut in regula id quod nostrum. ff. de reg. iur.

Secundò principaliter facit, quia legitimatio est quædam natalium restitutio: in Authent. qui mod. nati. effi. legi. §. liceat igitur. collat. 6. ibi filios restituere natura, sed restitutio nunquam trahitur retrò in præiudicium alterius, & iuris sibi quæsitum: ut probat, text. no. in l. 2. & in l. 4. ff. de natu. resti. textus in l. & sine. §. sed quòd Papiniu. Digestis de mino. textus cum ibi notatis in l. fina. Cod. de repud. hered. & tenet glossa not. ordinaria. in l. Gallus. §. & quid si tantum. in verbo emancipatus, in fine. ff. de liber. & posthum. & ibi Bartol. quarta colum. numero 2. Bald. Paul. Jmo. & commu. docto. & in expresso, quòd legitimatio non trahitur retrò in præiudicium alterius, probat text. not. in dicta Authent. qui. mod. natu. effi. le. §. liceat igitur, colla. 6. ibi, & suos de cetero sub potestate habere, textus etiam in §. sit igitur licentia. eodem Authent. ibi, & hoc facto exinde filios frui tali solatio: & notat & commendat Angel. in §. si. quis verò non habens. eodem Authent. ergo in nostro casu & quæstione, ista legitimatio quæ fit per subsequens matrimonium, non trahitur retrò in præiudicium filij legitimi & naturalis, & iuris sibi iam quæsitum, maximè quod ista legitimatio principaliter procedit fauore & virtute matrimonij: ut supra dixi. Sed ibi concurrat illud primum matrimonium, ergo in damnum & præiudicium non debet fieri legitimatio, sed primum semper præferatur in omni iure & effectu descendenti matrimonio, arg. text. qui bene in proposito facit, in l. assiduis. vers. exceptis. C. qui po. in pig. ha.

Tertid principaliter facit, tex. in ca. si pro te. de rescrip. lib. 6. vbi si alicui prius sub conditione mandatur prouideri de præbenda vel beneficio vacaturo, & alteri secundò putè, qui secundus pendente conditione primi receptus fuit, ille præfertur licet postea verificetur conditio & primus etiam receptus fuit.

Quartò notabiliter facit, tex. in c. quamuis. eod. tit. de rescript. lib. 6. vbi si Papa concessit alicui gratiam, per quam mandabatur sibi prouideri in certa ecclesia de beneficio vacaturo, & talis gratia fuerit renocata & alteri concessa, licet postea primus fuerit ad gratiam restitutus, non præfertur secundo, cuius erat quæsitum: quia eius restitutio debet intelligi sine præiudicio tertij: facit etiam, tex. in cap. si apostolica. de praben. lib. 6.

Quintò facit text. in l. quoties. C. de rei ven. vbi habetur, quod semper ille est potior in aliquo iure, in quo concurrat traditio & qualitas prælationis: ergo in proposito nostro præferatur filius legitimus, quia in eò prius concurreret qualitas legitimitatis, & per consequens ius successionis.

Sextò & finaliter pro hac sen. & con. facit: quia in decisionibus causatum potest allegari æquitas & ratio naturalis tanquam lex scripta: text. est valde no. in l. scire oportet. §. sufficiat. ff. de

de execu. tut. ibi, cuius fidem sufficit firmare ex ipsa naturali iustitia. quem ad hoc no. & com. ibi Iaco. Cynus, Bald. & alij docto. antiqui. illum etiam text. ad hoc no. Bald. in l. cum antiquioribus. penult. colum. Cod. de iur. deliber. text. in l. cum ratio. ff. de bonis damna. cuius verba sunt, cum ratio naturalis quasi lex quedam, &c. & ibi notat Albe. & alij doct. Item facit, quia ratio nihil aliud est secundum Philosophos quam adæquatio veritatis ad intellectum, Item etiam facit secundum Aristo. quod quæ- rere legem ubi est ratio naturalis, est infirmitas intellectus. Sed in nostro casu & q. mulier nobilis vel quælibet alia vxor legitima reperiretur grauitè decepta, si filius eius legitimus non succederet, cum aliàs non contraheret, si alter naturalis legitimatus deberet succedere in maioratu, & præferri filio legitimo: ergo talis filius legitimus & naturalis succedat & præferatur filio naturali legitimo: & in expresso istam sent. & con. scilicet quod præferatur filius legitimus, tenet, Ioan. And. in cap. tanta. qui filij sint legi. 1. colum. post princ. & ibi Ant. pen. co. Card. 2. column. numer. 5. Anch. pen. column. n. 12. Prep. in c. per venerabilem. §. quod autem eo. titu. ubi plenè loquitur. 17. colum. num. 32. Ioan. Andr. latius & notabilius quam alibi in regula, sine culpa. de reg. iur. in 6. 8. colum. versicul. secunda etiam principalis quaestio. Dominicus in cap. si pro te. 2. colum. numer. 7. de rescriptis, lib. 6. & ibi Anchar. in fine. Iacob. de Belloviso, in Authentic. qui mod. natur. effi. sui. §. tribus. 1. colum. versicul. quaeritur. Iaco. Bu. in l. quoties. Cod. de rei ven. 1. colum. post princ. & ibi Bald. 2. colum. num. 6. Sali. 3. col. num. 11. Paul. 2. col. num. 4. Ias. 9. colum. n. 46. tenet etiam Raim. Ang. & Ioan. de Imo in l. cum decem mihi. §. si. ff. de solu. Alb. in l. cum quis. pen. colum. Cod. de natu. libe. idem Alb. in l. fin. 1. colum. Cod. ad Mace. idem Alber. in 1. consti. ff. de. §. discipuli. si colum. pen. q. tenet etiam Anng. in l. Gallus, & quid sit tantum. fin. colum. ff. de libe. & posthum. & ibi Paul. pen. colum. Alex. pen. colum. Iaso 18. colum. num. 77. Platea in §. si. Instit. de nupt. 2. colum. post princ. tenet etiam latè & no. Anto. de Rose. in tract. legi. fol. 90. versicul. testat. Mart. de Laude, in tract. de primogenitura. 2. fol. 32. & 33. q. Ioan. le Cirier. in tract. de primogenitura. 14. q. in princ. Summa Syluestrina in ver. filij. num. 15. Cifuentes, in l. 40. infra his ll. Tauri. 1. q.

66 Quibus præsuppositis dico quod talis filius legitimatus vel per contractum matrimonij, vel per rescriptum principis, habetur in omnib. & per omnia pro legitimo, & succedit parentibus ab intestato vel ex testamento ex quouis alio titulo: imò quod magis est, habet iura suicitatis & omnes eius effectus sicut verè legitimus: illud est singulare & vnicum dictum Bald. in l. eam quam. C. de fidei. 1. colum. in fine. quod dictum dicit vnicum & non alibi Iaso. in l. qui se patris. Cod. unde liber. 4. colum. num. 12. idem Iaso. in l. 2. ff. de vulga. 5. colum. in princ. numero 20. pro qua sen. & con. facit tota rubrica, in rubro & nigro, in Authen. quibus mod. natu. effi. sui. colla. 7. & in specie text. in §. & quoniam varie. eodem titu. ibi, nihil dissimilis legitimis, text. in §. reliqui, eod. titu. ibi, damus ha-

bere etiam successionem illam quam habent hi qui ab initio legitimi sunt. & in §. si quis ergo. versicul. sit igitur licentia. eod. titu. qua iura ad hoc considerat Corne. in l. 3. Cod. de iure delibe. 21. col. num. 17. text. in Authentic. quibus mod. natur. effi. legi. §. sit igitur licentia. ibi, ut sub potestate eius consistant, nihil à legitimis filiis differentes. text. in §. liceat. eiusdem tit. ibi, & suos de catero & sub potestate habere. text. in l. cum quis. in fine. Cod. de natur. liber. ibi, & omnes filios suos in potestate suis existere genitoribus. text. no. & expressus in §. quibus. institut. de hered. qua ab intesta. defe. ibi, heredum suorum iura nanciscuntur, quem ad hoc considerauit Ias. in rub. de libe. ea posthum. 3. colum. numer. 10. Eandem sententiam tenet Ripa. in l. si unquam. in Rubr. numer. 86. Cod. de reuocand. donat. Tiraquellus hoc latè probans in dict. leg. si unquam, verbo. suscepit liberos numer. 63. Cassaneus in consuetud. Burgundia. Rubric. 7. §. 1. fol. 228. colum. 4. numer. 7. Duenas Reg. 350. ampliacione. 1. Matiençus in leg. 10. titulo 8. lib. quinto, glossa. 3. numer. 2. & in Rub. l. 1. titu. 1. lib. quinto Recop. gloss. 1. numer. 123. Ex quo infero, quod tali filio legitimo debetur legitima: item quod si sit præteritus habet ius dicendi nullum de iure ciuili, & bono. posse. contra tabu. de iure prætorio: & si sit exhæredatus habet querelam: & denique habebit omni illa remedia contra testamentum patris quæ habet filius legitimus & naturalis: ut est, text. & clarus & expressus in Authentic. de incestis nupt. §. dubitatum. in fin. colum. 2. & hoc nedum quando erat iam legitimatus tempore testamenti, sed etiam si legitimetur postea, nam rumpitur ipso iure testamentum, tanquam agnatione vel natiuitate sui hæredis: de quo articulo plenè & nota. per moder. præcipuè Iaso. ubi melius quam alibi in rub. Digestis de lib. & posthum. 2. & tertia colum.

Aduertendum tamen quod hoc clarè procedit non extantibus aliis filiis legitimis & naturalibus, sed eis extantibus est dubium, an cum eis succedant legitimi in quo articulo breuiter dico, quod si sunt legitimi per subsequens matrimonium tunc bene succedunt cum eis, quia inter eos nulla est differentia: Id etiam defendit Azuedus in libro 10. tit. 8. lib. 5. Recop. numer. 24. si verò sunt legitimi per rescriptum principis, tunc dico, quod si in rescripto continetur, quod sint legitimi, etiam extantibus legitimis & in eorum præiudicium, quod princeps facere potest, cum possit per legem vel rescriptum diminuere legitimam, succedunt cum eis: Idem tenet Tellus in lege 12. Tauri. numero 13. & 14. Matiençus alios referens in lege 10. tit. 8. lib. 5. Recop. gloss. 2. num. 2. & vide Costam latè de hac quaest. agentem in §. & quid sit tantum. prima part. numer. 133. aliàs verò si hoc non dictum est, non possunt succedere cum eis, nec talis legitimatio eis aliquod præiudicium facit, quia præsumitur quod si princeps sciret non legitimaret, ita expresse tenet Iacob. de Bellovisu. in Auth. qui mo. na. effi. sui. in princ. secunda col. ver. queritur. & Sali. not. in Authen. item sine. Cod. de nat. libe. in princ. licet corruptè allegetur. item si quis. & hoc aperte voluit Hostiens. in

in c. tanta. 2. col. in prin. qui. si. sint legi. tenet etiam no. Ant. in c. per venerabilem. eodem. tit. 13. colum. in medio. num. 15. & ibi Abba. 6. col. num. 27. tenet etiam Paul. in l. Gallus, §. & quid si tantum de lib. & posthum. pen. col. num. 16. & ibi Aretinus, 13. col. num. 26. & ibi Ias. 19. col. num. 79. ubi dicit hanc com. opi. Paul. in l. ex facto. in fine. de vulga. Iacob. Aluarotus in cap. 1. §. naturales, si de fundo fuerit controuersia inter do. & ag. 2. col. n. 4. Anto. de Rose. in tract. legi. fol. 94. versi. modo videamus, 2. colum. num. 3. Verum tamen est quod aliqui doctores summæ authoritatis tenent contrarium, imò quod non possit princeps de plenitudine potestatis legitimare vt succedat cum legitimis: quia videtur contra ius diuinum, quo cauetur, non enim erit hæres filius ancillæ cum filio liberæ. vt habetur, Genesis capite 21. & transumptiue in cap. dicat aliquis. 32. q. 4. & in epistola Pauli ad Galatas cap. 4. si filius, ergo hæres per Deum. ex quo fundamentò & ratione ita tenet Andra. de Iser. in d. cap. primo §. naturales si de feu. fuer. contro 2. colum. num. 4. licet in eius lectura corruptè sit allegata illa rubrica. Sed ad hoc potest responderi, quod illa authoritas potest & debet intelligi, quod spurcius non succedat sine legitimatione: item & secundo, quod princeps potest diminuere legitimam filiorum.

68 Vnum tamen est quod eo casu quo talis filius legitimatus potest succedere cum legitimis non poterit eum pater meliorare in tertio & quinto per contractum vel vltimam voluntatem, imò nec poterit succedere in plus quam succedat filius legitimus, qui in minus succedit: ita probat, text. singul. & vnicus in iure, in Authentic. quib. mod. natur. effi. sui. §. & quoniam varie. colla. 7. ibi, ita vt non amplius habeat vno horum qui ab initio legitimi sunt. & inter omnes minus habente: & ad hoc illum text. dicit ibi singulariter Angel. & illum text. dicit vnicum Bald. in capit. per tuas, de maio. & obe. 1. colum. num. 3. & per illum text. ita etiam tenet Iaso. in l. Gallus, §. & quid si tantum de liber. & posthu. 21. colum. num. 91. similis tamen text. est in l. communem. §. & quoniam. C. de natur. liber. Vide Molinam in consuetud. Parisien. titu. de materia feudali. §. 8. gloss. 1. num. 46. Socinum in l. Gallus, §. & quid si tantum. num. 28. & ibi Ias. num. 108. & Costam ibidem 2. parte num. 137. cum sequentibus, Matiençum in l. 7. tit. 8. lib. quinto gloss. 4. num. 2. & que addidi ad num. 6. in additione ibi, imò etiam si esset: & c. Sed ego teneo contrariam senten. imò quod possit meliorari & in plus succedere, sicut verè legitimus argumento, text. in Authen. qui. mod. natu. effi. sui. §. reliqui. colla. 7. text. in Authen. de incest. nup. §. dubitarum colla. 2. text. in Authen. quibus mod. natu. effi. legi. §. sit igitur colla. 6. Nec obstat textus in dicto. §. quoniam varie. quia intelligitur in legitimato per oblationem Curie, quia in eo coarctaretur successio, vt patet ex sequentibus.

Item adde quod si tempore legitimationis pater non habeat filios legitimos & naturales, & postea illos habuit, quod de iure communi tales filij legitimi indistinctè succedunt cum aliis legitimis & naturalibus postea ha-

bitis: ita probat text. no. in l. si te parens. Cod. de suis & legi. liber. per quem ita tenet ibi Bald. & com. opi. tenet etiam Specu. in titu. de successio. ab intestat. versicul. sed ex facto numer. 31. tenet etiam Alberic. in Authentic. licet. Cod. de natur. liber. pe. q. tenet etiam not. Anton. de But. in capite per venerabilem, qui si. sint legi. 15. colum. numer. 18. & ibi Abba. 7. column. numer. 30. istam etiam con. tenet no. Bartol. in lege ex facto. Digestis de vulg. & pu. 2. column. numer. 3. Bald. in fin. Angel. 1. colum. num. 3. Imo 3. colum. versicul. extra. gloss. Alex. ibi 3. column. num. 20. Iaso. ibi. 4. colum. numer. 15. qui dicit hanc esse magis commun. opin. Andre. de Iser. in capitul. 1. §. naturales, si de feud. fue. con. inter do. & ag. in 2. column. numer. 5. Summa Syl. in patre filij. numer. 14. Anton. de Rose. in tract. legi. fol. 99. versicul. vltimo quaro numer. 25. Confirmatur quia actus legitimationis fuit perfectus & consummatus tempore habili, vnde postea non irritatur: contrariam expressè probat, textus not. in l. ex facto, ff. de vulg. & pu. in princ. vbi si pater qui habebat filium puberem & maiorem mutum, & impetrauit à principe vt possit ei pupillariter substituere, & sic pro eo testari, & postea talis filius mutus duxit vxorem & procreauit filium legitimum, statim censetur reuocata talis licentia principis: & per consequens ipsa substitutio pupillaris quam pater fecit, quia videtur cessare causa, per quam fuit talis licentia patri concessa: scilicet quia filios non habebat: & per illum text. ita tenet Dinus quem refert Bart. Albe. & docto. Guido de Suza quem refert Joan. And. in addit. ad Spec. Inst. de success. ab intesta. versi. sed ex facto. Oldradus singulariter in consi. 147. colum. secunda Paul. de Cast. in l. ex facto, ff. de vulg. & pupil. in fine. & ibi Aretinus 4. colum. num. 8. Guid. de Suza, Alber. & alij docto. antiqui in l. tale patrum. §. final. ff. de pactis. quo ad honores verò & alios effectus non irritatur prædicta legitimatio secundum eos, & licet opinio Bart. esset magis communis, tamen hodie approbatur & confirmatur opinio Dini & sequacium tanquam magis æqua, per l. 12. infra his legibus Tauri, vbi expressè disponitur quod non succedant cum filiis postea natis ex legitimo matrimonio, vel cum filiis legitimatis per subsequens matrimonium, licet quo ad alia remaneat legitimatio valida, scilicet quo ad honores & dignitates patris, & quo ad succedendum agnatis & cognatis.

69 Item adde quod tales filij legitimati per subsequens matrimonium, vel per rescriptum principis, succedunt indifferenter omnibus agnatis & cognatis patris vel matris: & ipsi succedunt eis ab intestato & ex testamento sicut viri legitimi. Vide Tellum idem probantem in l. 12. Tauri. numero 43. Castillum ibidem, verbo, o los otros parientes, Ioannem Lup. de Palacios Rub. 40. & 46. & 47. Cifuentes numero 4. Matiençum in l. 10. tit. 8. lib. 5. Recop. gloss. 7. numero secundo & ita probat text. in Authen. qui. mod. natu. effi. sui. §. reliqui. colla. 7. text. in paragrapho si quis ergo. eodem tit. text. in §. & quoniam varie. eodem tit. neque obstat text. in Authentic. qui. mod. natur. effi. sui §. filium verò. colla. 7. quia tantum loquitur & debet intelligi in

in filio legitimo per oblationem Curie. non alias: & ita tenet & declarat, *Bart. in Authen. qui. mod. natu. eff. sui. §. tribus colla. 7. idem Bartol. in §. qualiter. n. 5. eodem titul. idem Bartol. in Authen. de incest. nup. §. dubitarum. colla. 2. Specu. no. in tit. de success. ab intestato versicul. quid de legitimatis per principem, numer. 21. Anton. de Bu. qui notabiliter loquitur in cap. per venerabilem qui fil. sint legitimi. 15. column. numer. 17. & ibi Abba. 7. column. numero 28. Iaso. in lege si is qui pro emptore. Digestis de usuca. n. 264.*

70 Item quæro si rex vel princeps ad instantiam patris legitimavit filium, naturalem, hoc pacto vel clausula apposta, ut non possit succedere nisi in illa parte vel portione quam pater velit sibi relinquere, an valeat talis legitimatio non vel non? & videtur quod talis legitimatio non valeat, imò quod illa clausula & modificatio ipso iure tollatur de mediò, & remaneat legitimatio valida, pura & perfecta: ut filius legitimatus succedat tanquam verè legitimus, ac si talis clausula vel modificatio non esset proposita. Primò quia sicut filius legitimus & naturalis non potest dici legitimus quo ad quid, & quo ad quid non: ita nec filius legitimatus, quia aliàs esset quid monstrum & impossibile, argumento, *text. in ca. per venerabilem. §. 1. qui filij sint legi. & gloss. ordi. & ibi commu. opinio. in capit. cum inhibito. §. 1. de clandest. despon.*

Secundò facit *text. no. in lege si tibi. ff. de adoptio. vbi dicitur quod non potest quis adoptare vel arrogare filium alterius, vsque ad certum tempus: sed illud tempus subiicitur de mediò, & remanet adoptio vel arrogatio simplex & perfecta: & ad hoc notat ibi glo. ord. licet commu. docto. intelligant, quod imò vitietur totus actus adoptionis.*

Tertiò facit, quia non potest quis esse in duplici statu contratio: *text. est in l. si pariter. in ff. de libe. cau. text. in l. versic. fin. C. de libe. causa.* Confirmatur etiam, quia non potest pater filium suum emancipare quo ad vnum actum secundum commu. opinio. in l. 1. §. hoc Authen. ff. ad Trebel.

Quartò facit, quia pactum appositum contra naturam & substantiam alicui actus vel contractus vitietur & tollitur de mediò: *text. est in l. cum precario. ff. de precario. text. in l. cum manu sata. in fina. ff. de contra empt.*

Sed his non obstantibus contrarium est tenendum, imò quod talis clausula & modificatio posita in legitimatione valeat, & teneat, & non subducatur de mediò: *Idem tenet Decius consil. 338. num. 3. Cassaneus consil. 39. numero 67. Curtius Senior consil. 37. numero 6. prope fin. Alciatus in lege 2. princ. num. 51. de verborum, cum multis quos refert & sequitur Matienus in lege 10. tit. octavo lib. quinto. Recopil. glos. 1. n. 4. Tellus in lege 12. numero 21.* Sed illa non est propriè legitimatio, sed potiùs quædam dispensatio, quæ potest fieri quo ad quædam, & quo ad quædam non, argumento, *text. in cap. 1. de filiis natis ex matrimonio ad morganaticam contracto: in vsibus feudorum, textus in l. 2. C. de iure aureorum annulorum, textus in l. si ab eo. Cod. de legi. hered. text. in lege cum ex oratione.*

ff. de excu. tuto. & in expresso istam sententiam & con. tenet Anton. de Bu. in ca. per venerabilem. 14. colum. in princip. versicul. sed est dubium an pater qui si sint legi. Paul. de Castr. qui no. loquitur in l. pactum dotale. C. de colla. si. co. & q. & ibi Alexan. 2. column. numero 5. Iaso. 2. column. in mediò. Phi. Dec. 5. column. numero 14. idem Paul. no. in rub. Cod. de iure ante. annulorum. 1. column. numero 5. idem Paul. post Angel. de Pern. in leg. si ab eo. Cod. de legi. hered. idem Pau. in leg. solet. ff. de iurisdict. om. iu. Soci. singu. in rub. ff. de libe. & posthum. 1. col. & ibi Iaso. 3. 3. col. versic. 2. notabiliter limita. Alexand. in leg. 1. §. hoc autem. & ad Treb. si. column. numero 9. Geor. Natam. in cap. quamvis pactum de partibus lib. 62. column. n. 3. Ex his remanent etiam ll. 10. vndecima & duodecima quæ sequuntur sufficienter declarata: ideo amplius in eis non insisto.

TEXTVS XIII.

POr euitar muchas dudas que solen occurrir cerca de los hijos que muerem rexien nascidos, sobre si non naturalmente nascidos, o son abortiuos. Ordenamos y mandamos quel tal fijo se diga que naturalmente es nascido, y que no es abortiuo, quando nascio biuo todo, y que alomenos despues de nascido biuo xxiiij. horas naturales y fue baptizado antes que muriesse, y si de otra manera nascido murio dentro del dicho termino, o no fue baptizado, mandamos que el tal hijo sea auido por abortiuo, y que no pueda heredara a sus padres ni a sus madres, ni a sus ascendientes: pero si por el ausencia del marido, o por el tiempo del casamiento claramente le prouasse que nascio en tiempo que nopodia biuir naturalmente: mandamos que aunque concurran an el dicho hijo las calidades susodichas que no sea auido por parto natural, ni legitimo. Id est: *Vt occurratur multis dubijs qua de iis accidunt, qui intereunt recenter nati, nimirum an sint naturaliter nati, an verò sint abortiuu. Ordinamus ac precipimus ut ea proles dicatur naturaliter nata, neque esse abortiuam qua tota est nota viua, & a partu vixit ad minimum viginti quatuor horas naturales, fueritque ante mortem baptizata. Quod si aliter nata interierit ante prædictum terminum aut non fuerit baptizata, precipimus, ut ea proles habeatur pro abortiuam neque possit succedere, in paternis aut maternis bonis aut ascendentiis. Verum si ex mariti absentia, vel ex tempore coniugij deprehendi potest clarè (prolem) eo tempore, esse natam, quo naturaliter viuere non posset, precipimus, ut, quamuis in ea concurrant qualitates superius dicta, non habeatur pro partu naturali nec legitimo.*

SVMMARIVM.

- 1 Filio præterito an competat ius dicendi nullum contra testamentum patris.
- 2 Intellectus ad textum in §. ita demum. versic. posthum. Instit. de hered. qua ab intest. defer.
- 3 Si posthumus præteritus nascatur in vita patris, & similiter in eius vita decedat, an testamentum reconualecat.

4 Per natiuitatem posthumi si rumpitur testamentum & quid requiratur.

L E X X I I I.

NOta decissionem huius legis, pro cuius perfecta declaratione dico & præsuppono, quod testamentum in quo filius præteritur à patre, hoc est quando non est institutus nec legitimè exheredatus, est ipso iure nullum, & filio competit ius dicendi nullum: *textus est in l. inter cetera, ff. de libe. & posthum. text. in leg. 1. & per totum, ff. de iniusto rupto.* de quo magistraliter dixi suo proprio loco, scilicet in materia vltimarum voluntatum, in articulo de remedio & successione contra testamentum, quod tamen debet intelligi in filio iam nato: secus tamen est in posthumo, quia si prætereatur non redditur testamentum nullum antequam nascatur, sed postea statim ipso iure efficitur testamentum nullum, *text. est capitalis & expressus in l. posthumo nato, Codice de bonorum possess. contra tabul. cuius verba sunt, posthumo nato qui neque heres institutus à patre, neque nominatim exheredatus est, testamentum rumpitur: quod probat apertè text. quia ablatinus absolutus resoluitur in conditionem, vt in leg. à testatore, ff. de condit. & demon. ergò cum text. dicit posthumo nato, intelligitur, id est, si posthumus nascatur, testamentum efficitur nullum: ergo ante natiuitatem benè valet: & ad hoc norat & commendat ibi gloss. ordin. Odofred. Petrus, Cinius, Jacob. Bu. Bartol. Bald. Angel. Salicet. Paul. Alexand. Iaso. Corneus, Franc. Cur. Philip. Decius, text. in leg. 1. ff. de iniusto rupto. text. in leg. posthumi, eodem titul. text. in §. posthumi. versic. 1. Instit. de exhered. libe. cuius verba sunt, in præterito valet quidem testamentum, sed postea agnatione posthumi rumpitur, & ea ratione totum infirmatur, & in expresso idem disponit lex 20. titul. 1. 6. partic. cuius ratio vera & mentalis est, quia dum posthumus est in ventre, adhuc non est homo, nec in patria potestate nec suitate: sed omnia iura suitatis reseruantur sibi in tempus natiuitatis, *text. est in l. fina. Digestis de colla. bono. ibi, nam antequam nascatur non potest dici in potestate morientis fuisse, text. in l. fin. ff. de assigna. liber. textus in leg. 1. §. toties, ff. de ventre in posse. mitten. text. in l. antiqui. ff. si pars hered. peta. cuius verba sunt, antiqui libero ventri ita prospexerunt, vt in tempus nascendi omnia ei iura integra reseruentur, text. in leg. qui utero, ff. de statu homi. text. in leg. intestato. §. principem, ff. de suis & legi. heredit. text. in leg. cum quidam, §. quod dicitur, ff. de acquirend. heredit. text. in leg. quod dicimus, ff. de verborum significatione text. in leg. posthumo. Cod. de collat. textus in leg. cum inter veteres, Cod. de fideicommiss. liber. ibi, & homo fieri separetur, text. in §. cum autem. Instit. de tutel. & in expresso istam rationem ponit Bald. in leg. si pater. Cod. de institut. & substitut. 4. colum. num. 1. 2. idem Bald. in leg. qui se patris Cod. unde lib. 2. colum. versic. venio ad primum, Socin. in leg. Gallus, §. si eius, ff. de liber. & posthum. 1. col. in medio. Iason. in leg. si à primo, eodem titul. penultim. colum. versic. tamen aduerte, Ant. Gomez ad Leg. Tauri.**

Philipp. Decius in leg. posthumo nato, Codice de contra ta. 2. colum. num. 3. Vide Mariençum in leg. secunda titulo octauo libro quinto Recopil. glossa 2. numero 3. Velazquez de Auendaño hic, glossa 2. num. 2. Palacios Rubens numer. 9. Olanum de verbis iuris, verbo naturaliter, unde per hanc l. ius antiquum corrigitur tribus modis. Primò dum iure Digestorum non requirebatur quod integer posthumus nasceretur, vt abortiuus non diceretur, quia etiam si integer non nasceretur, dummodo viueret abortiuus non diceretur, sed testamentum rumpet, *leg. quod dicitur ad fin. Digestis de libe. & posthumis leg. non sunt liberi. 14. de stat. hom. tradit Velazquez de Auendaño hic, gloss. 1. numero 1. Mariençus in leg. 2. tit. 8. lib. quinto glossa 2. numer. 1.* hodie verò per legem nostram, vt integer nascatur, requiritur vt abortiuus non dicatur. Secundò: quia iure Digestorum si viuus nasceretur, licet statim moreretur abortiuus non dicebatur, *lege quod certatim. de lib. & posthum. hered. institut. ibi, si minus perfecte natus est, licet illico postquam in terram cecidit, vel in manibus obstetricis decesserit, leg. vxoris abortu. ibi, quamuis natus illico decesserit, Cod. eodem titulo tradit Velazquez hic gloss. 2. numero 1. Mariençus vbi supra num. 2. Azuedus in dicta lege 2. titulo 8. lib. 5. Recopilat. numer. 3. cum aliis quos ipsi allegant.* hodie verò per legem nostram requiritur, vt per 24. horas viuat vt abortiuus non dicatur. Tertiò iure digestorum non requirebatur vt abortiuus non diceretur & succedere parentibus posthumus posset, & rumpere testamentum, vt aquam ex sacro fonte susciperet, vt tenent Doctores supra allegati, hodie verò per legem nostram hoc requiritur, & vt lex nostra verificetur sufficit vt posthumus is ab obstetrice aquam Spiritus Sancti recipiat, vt tradit Velazquez hic, gloss. tertia, per totam, quod si hæc tria concurrant poterit posthumus rumpere testamentum, succedere & transmittere, vt docet Mariençus in dicta leg. 2. titul. 8. libro 5. gloss. secunda ad fin. Azuedus ibid. n. 3. Velazquez hic, gl. 3. per tot.

Aduertendum tamen quod contra istam rationem & iura prædicta, facit text. terribilis & expressus in §. ita demum, ver. posthum. Instit. de exhered. que ab intesta. dese. vbi expressè probat text. quod posthumus dum est in ventre & antequam nascatur est suus, & habet iura & priuilegia suitatis: ergo testamentum deberet esse nullum: cuius verba sunt, *posthumi quoque qui si viuo parente nati essent in potestate eius futuri forent sui heredes sunt: & istam difficultatem mouet Iason. in dict. l. si à primo, ff. de libe. & posthum. pen. colum. numer. 18. & eam non soluit, sed tantum dicit quod oportet ad illum text. facere aliquam violentiam, idem Iason. in leg. posthum. nato. Cod. de contra tab. 1. colum. num. 3. sed ultra doct. ergo dico quod ad illam text. est facilis & vera responsio, quod intelligatur in posthumo iam nato: nam ille propriè dicitur posthumus quasi natus postumationem & mortem patris: vt est text. clarus & expressus in l. 3. ver. posthum. ff. de iniusto rupto. cuius verba sunt, *posthum. autem dicimus eos dur-**

taxat, qui post mortem parentis nascuntur, & ibi not. gl. ord. Bart. & commun. doct. tenet etiam gl. or. in l. Gallus, ff. de libe. & posthum. in verbo, posthumos, & ibi Bart. & comm. moderni, Alex. in rub. eod. tit. gl. & ibi comm. doct. in rub. Cod. de posthum. her. inst. gl. & ibi comm. doct. in §. posthumorum, Instit. de exhered. lib. & idem probat prædicta l. 20. tit. 1. 6. part. & sic velit text. dicere, quod posthumus, qui si viuo patre nasceretur deberet esse in potestate patris, nunc quando est natus post mortem patris est suus & habet iura suitatis: unde merito ante natiuitatē non est nullum testamentum, postea verò sic & est vnus casus quo quis habet suitatem, licet non sit in potestate patris, vt plenè tradit & declarat Ias. & moderni, in l. qui se patris, Cod. unde libe. quia satis est quod potentialiter potuit esse in potestate patris si eo viuo nasceretur, & istud est quod propriè vult text. in dicto §. posthumi, & volunt iura superiora, & itam solu. & declarationem ego cogitavi & tenui legendo, & postea inueni Fran. Curti. iuniorē ita tenere in l. posthumo nato, C. de bono. po. contr. tab. 6. col. n. 24.

3 Vnum tamen est quod si talis posthumus præteritus nascatur in vita patris, & similiter in vita patris decedat, dato quod per natiuitatem testamentum fiat nullum, tamen per mortem statim ipso iure conualescit, modò in eo sint instituti venientes ab intestato, modò extranei: quia principio tale testamentum valuit, unde de facili reuertitur ad suam naturam: text. est singu. & vnicus in l. posthum. ff. de iniusto rup. & ibi not. Bart. Albe. Paul. Imo. & comm. doct. & ad hoc illum text. reputat sing. vnicum, Paul. ibi, & illum text. ad hoc reputat singul. Ias. in l. posthumo nato, C. de contra tab. 2. col. Itaque si filius iam natus præteritur & moriatur viuento patre, reconualescit testamentum, si in eo sint instituti venientes ab intestato: si verò posthumus præteritur & post natiuitatem decedat viuo patre, testamentum indistinctè reconualescit, modo sint instituti venientes ab intestato, modò extranei. Aduertendum tamen quod prædicta debent intelligi quando talis filius posthumus natus est viuus & ex legitimo partu, secùs verò si abortiuus: in l. uxoris abortu, C. de posthum. hered. instit. vbi vide Pau. & doct.

4 Aduertendum tamen quod ad hoc vt per natiuitatem posthumi rumpatur testamentum, requiritur quod nascatur totus viuus non declinans ad monstrum vel prodigium, licet statim in ipso instanti decedat postquam in terram, vel in manus obstetricis ceciderit, text. est in leg. 2. & 3. Cod. de posthum. hered. instit. & ibi gl. ord. & comm. doct. Item etiam procedit licet matre mortua & secto vëtre nascatur: text. est in l. quod dicitur, ff. de libe. & posth. & ibi gloss. ord. Bartol. & commun. doctor. hodie tamen per nostram l. Tauri, non sufficiunt prædicta, sed requiritur, quod totus nascatur viuus & quod sit baptizatus & viuat per 24. horas. Item etiam quod sit natus tali tempore, quod secundum tempus matrimonij consideretur partus legitimus, & possit viuere: vt septimo vel nouo vel decimo mense: secùs verò aliàs si nascatur alio tempore quo

naturaliter non posset viuere, quia patia sunt, posthumum non nasci vel quod nascatur tali tempore quo naturaliter viuere non possit: argumento text. in l. septimo mense, ff. de statu homi. cum similibus, & ita etiam tenebat de iure communi Paul. de Castr. Alexand. & moderni in dict. leg. 2. de posthum. hered. instit. & tenet Rapha. Cuna. & alij doct. in dict. leg. quod dicitur, ff. de libe. & posthum. & ista erat comm. opinio: pro qua communi opinione facit l. 4. & 5. tit. 22. 4. par. & l. 17. tit. 6. 6. part. Vide latè de partu extra tempus seu ante facto per Matiençum in dicta l. 2. tit. 8. lib. 5. gloss. 4. & 5. per totam, Azueudum ibid. numer. 9. & Velazquez hic gl. vltima, per totam, vbi item partus ad monstrum declinat non succedet, nec rumpet, leg. 3. C. de posthum. hered. institut. leg. 5. tit. 22. part. 4. tradit Matiençus vbi supra numero final. Quod iterum limita: & intellige præterquam si ante matrimonium talis mulier esset concubina alterius, cum quo postea contraxit matrimonium, & peperit infra aliquod breuissimum tempus, quia præsumitur esse genitus & conceptus ab ea, tempore concubinaris, & per consequens legitimatus per subsequens matrimonium & sic nascitur legitimatus, argumento, text. in leg. miles, §. defunct. ff. de adulte. vbi probatur quod natus ex muliere coniugata quæ ante fuit concubina alterius, potius præsumitur filius legitimus & natus ex legitimo matrimonio, quàm ex concubinario, licet naturaliter possit esse filius vtriusque secundum tempus partus, fauore matrimonij, quem text. ad hoc no. & commendat ibi doctor. & reputat singul. & vnicum Bald. in leg. si matre, Cod. de suis & legit. heredit. ergo eodem modo si ante matrimonium mulier esset concubina alicuius cum quo postea contraxisset, & infra breuissimum tempus peperit, præsumitur esse genitus & conceptus ab eis, & per consequens nasci legitimus, & hoc vltimum tenent glossatores in præsentī. Cætera quæ huic legi possunt applicari, vide in materia quam de iure communi tracto, in materia successionis contra testamentum.

TEXTVS XIV.

MAndamos que el marido y la muger suelto el matrimonio aunque casen la segunda, o tercera vez, o más, pueda disponer libremente de los bienes multiplicados durante el primero o segundo, o tercero matrimonio, aunque aya auido de los tales matrimonios o de alguno dellos, durante los quales matrimonios los dichos bienes se multiplicaron como de los otros sus bienes propios que no ouisse seydo de ganancia sin ser obligados a reseruar a los tales hijos propiedad: ni usufructo de los bienes. Id est: *Præcipimus vt maritus vel uxor, soluto coniugio, etiam si secundo aut tertio, aut amplius nuptias reperat possit liberè disponere de bonis multiplicatis in primo, aut secundo aut tertio Matrimonio, etiam si proles susceperit ex eiusmodi matrimonij, aut ex aliquo ex ipsis in quib. bona sūt multiplicata, perinde ac de alijs proprijs bonis que*

qua ex (ea multiplicatione) non sunt acquisita, neque teneantur referuare eiusmodi prolibus proprietatem aut vsumfructum (eorum) bonorum.

TEXTVS XV.

EN todos los casos que las mugeres casando segunda vez son obligadas a referuar a los hijos del primero matrimonio la propiedad de lo que ouiere del primero marido, o heredar de los hijos del primero matrimonio, en los mismos casos el varon que casare segunda, o tercera vez sea obligado a referuar la propiedad dellos a los hijos del primero matrimonio. De manera que lo establescido certa deste caso en las mugeres que casaren segunda vez aya lugar en los varones que passaren segundo, o tercero matrimonio. Id est: *In omnibus casibus, in quibus mulieres secundas nuptias repetentes tenentur filiis primi matrimonij referuare eorum bonorum proprietatem, qua habuerunt ex priore marito, aut hereditate filiorum precedentis matrimonij, in eisdem casibus vir qui secundo aut tertio coniugio obligabitur, teneatur eorum proprietatem referuare filiis ex primo coniugio susceptis. Itaque quod hac in parte, pro foeminis secundas nuptias ineuntibus est constitutum, habet locum in viris quoque ad secundum aut tertium coniugium transuentibus.*

TEXTVS XVI.

Si el marido mandare alguna cosa a su muger al tiempo de su muerte de su testamento no se le euenta en la parte que la muger ha de auer de los bienes multiplicados durante el matrimonio, mas a la dicha mitad de bienes y la tal manda en lo que de derecho deuiere valer: Id est: *Si uxori quicquam maritus in morte per testamentum legauerit, illud non numeretur in ea parte bonorum, durante coniugio, multiplicatorum quam vxor habere debet: sed ad praedictam bonorum medietatem addatur eiusmodi legatio iuxta illius legitimum valorem.*

* (Hispanice sic corrupte credo.) Sed ad praedictam bonorum medietatem & eiusmodi legato in eo quod de iure debet valere.

S V M M A R I V M.

- 1 Mulier qua post mortem mariti contrahit secundas nuptias, an teneatur referuare filiis primi matrimonij omnia qua habuit à primo marito?
 - 2 An hodie vxor teneatur referuare filiis primi matrimonij id quod habuit à filio?
 - 3 Mulier an teneatur referuare filiis primi matrimonij illud quod habuit causa nuptiarum?
 - 4 An pater teneatur referuare filiis ea, qua habuit ab vxore vel ab aliquo filio.
 - 5 Mulier vel maritus transiens ad secunda vota an possit alienare praedicta bona.
 - 6 Casus in quibus potest mulier transire ad secundas nuptias sine ista poena.
 - 7 Vxor transiens ad secundas nuptias, an teneatur referuare filiis primi matrimonij.
- Ant. Gomez ad Leg. Tauri.

- nij ea qua habuit à consanguineis mariti.
- 8 Si maritus aliqua bona reliquit vxori sub conditione si non nupserit, an statim ea amittat per transitum ad secunda vota.
 - 9 Si maritus relinquat vxori aliquod legatum donec honeste vixerit, an per transitum ad secundas nuptias perdat legatum.
 - 10 An per transitum ad secunda vota mater perdat tutelam.
 - 11 An ad hoc quod mater acceptet tutelam requiritur quod renuntiet secundis nuptiis?
 - 12 Postquam mater est exclusa à tutela per transitum ad secundas nuptias, tutela ad quem perueniat.
 - 13 Si mater non transit ad secunda vota, sed luxuriosè viuat, an perdat tutelam?
 - 14 Masculus luxuriosè viuens, an fiat sibi interdicto bonorum?
 - 15 An pater per transitum ad secunda vota perdat legitimam administrationem filiorum?
 - 16 Si mater viuat luxuriosè & succedat alicui filio an teneatur referuare aliis filiis?
 - 17 Si mulier luxuriosè viuat, an perdat medietatem lucrorum acquiritorum constante matrimonio?
 - 18 Si mater antequam transeat ad secunda vota non petierit à iudice tutorem filiis dare, an amittat successionem filiorum & ius substitutionis pupillaris?
 - 19 Si forte filius impubes mortuus est infra annum in quo mater debebat petere tutorem à iudice filiis suis, & remanebat breuissimum tempus ad petendam tutelam, an succedat.

LEX 14. 15. & 16.

Nota decisionem & conclusionem huius legis, pro cuius perfecta declaratione dico & praesuppono, quam si mulier post mortem mariti contrahat secundas nuptias, teneatur referuare filiis primi matrimonij omnia bona, qua habuit à primo marito ex testamento, titulo institutionis, legati, vel fideicommissi, vel per contractum donationis inter viuos, vel ex alia lucratiua causa: & tantum habebit ius vtendi & fruendi, & sic vsumfructum legalem ex legis dispositione, & non poterit praedicta bona alienare inter filios secundi matrimonij, nec inter extraneos, etiam si filios ex secundo matrimonio non susceperit: *textus est capitalis & expressus in leg. foemina, & quasi per totum, Codice de secundis nuptiis, textus in leg. mater. Codice ad Tertull. text. in leg. 2. Cod. de indic. vidui. tollen. Vide Matiençum in leg. 3. titulo 1. lib. 5. Recopilationis gloss. 2. à numero 3. vbi per numeros sequentes enumerat 22. poenas, quibus mulier transiens ad secundas nuptias coercetur, & idem est si talis mulier habuit aliqua bona ab aliquo filio primi matrimonij, titulo successionis ex testamento, vel ab intestato, vel titulo particulari legati vel fideicommissi: quia etiam illa bona teneatur referuare filiis primi matrimonij, nec poterit ea alienare in aliqua ex filiis secundi matrimonij, nec in extraneos: sed tamen habet in eis vsumfructum in vita sua: nec fit aliqua distinctio nu-*

bat ante mortem filij, vel post: ita etiam probant prædicta iura. Vnum tamen est quod hoc casu non tenetur reseruare ea quæ habuit à filio in vita per contractum donationis, vel ex alia causa: quia nihil de hoc ibi disponitur: non extraneis verò filiis vel descendantibus prioris matrimonij, indistinctè poterit alienare vel disponere in quem velit, vt ibi expressè dicitur. Sed an acceptum in præmium virginitatis amissæ à sene vel ignobili, teneatur reseruare filiis primi matrimonij, & non teneri id reseruare asserit, *Couarruias in quarto 2. parte capite 3. §. 2. numero 3.* quia est donatio remuneratoria in præmium amissæ virginitatis, vel nobilitatis, *Ripa in leg. semine, Codice de secundis nuptiis, Palacios Rubeus in Rub. de donat. inter vir. §. 50. n. 35. Perez lib. 4. ordinament. col. 1378 ad fin.*

2. Aduertendum tamen est quod licet de iure antiquo tenebatur reseruare, etiam si habuisset prædicta bona ex testamento filij, tamen hodie non tenetur illo casu reseruare, sed tantum eo casu quo ab intestato succedit: quia ex testamento dicitur capere sicut extraneus: *text. est in Authent. ex testamento, Cod. de secund. nup. cuius verba sunt, ex testamento succedit mater liberis suis, quæ conuolauit ad secundas nuptias: sicut institutus quilibet: cuius ratio est, quia quando mater succedit ex testamento filij, dicitur habere ex voluntate eius expressa, & tunc capit sicut quilibet extraneus: sed quando succedit ab intestato, principaliter dicitur capere & habere ex legis dispositione, vnde merito potuit sibi istud onus & modum reseruationis proprietatis adiicere & imponere: ita Cinus in d. Authent. ex testamento, & ibi Salicet.* dubium tamen est an istud procedat tantum in bonis quæ ipse filius habuit à patre vel eius ascendentibus, vel etiam in bonis quæ habuit ab extraneo vel suo labore: & videtur quod tantum in bonis quæ habuit à patre: ita probat *text. in dict. Authent. ex testa. ibi, quæ ex paterna substantia ad filium peruenerunt: & ibi notant & tenent communiter doctores, probat etiam textus in l. mater, Cod. ad Tertullian. & ibi tenet gl. ord. Odofred. Cin. Bart. Albe. Bald. Sali. Corneus, & commun. doct. licet contrarium teneat ibi Paul. de Castr. in distinctione quam facit.* Aduertendum tamen, quod si maritus relinquit aliquid vxori in testamento vel è contra vxor marito, tenetur etiam hodie reseruare filiis primi matrimonij: vnde si maritus relinquat vxori quintum bonorum per viam institutionis vel legati, vel è contra vxor marito, tenentur illud reseruare filiis primi matrimonij secundum iura Codicis, quæ in hoc non reperiuntur correctæ, per *textus in dicta Authent. ex testamento, Cod. de secund. nupt. & vnde sumitur, quia ille text. loquitur & procedit quando mater vel pater aliquid recepit à filio ex testamento, quia tunc non tenetur reseruare, quia capit vt extraneus: Vide Matiençum in l. 3. titulo primo libro quinto Recopilationis glossa 2. Azueudum ibidem num. 4. in fine, secus verò in nostro casu, quando vnus coniux recepit ab altero, quia tenetur reseruare propter iniuriam quam sibi facit per transi-*

tum ad secunda vota: & in expresso ita probat, *in d. Authent. ex testamento, C. de secund. nupt. & vnde sumitur: cum tantum loquatur in bonis habitis ex testamento alicuius filij: & est de mente omnium doctorum ibi, & in terminis ita tenet, Oldrad. in consiliis suis consil. 33. & Cisnentes in l. sequenti. penult. colum.*

Item adde quod talis mulier tenetur reseruare etiam illud quod habuit à marito causa nuptiarum puta sponsalitiæ largitatem, donationem propter nuptias, donationem bonorum, vel aliam similem donationem: idem tenet, *Matiençus in leg. 3. titulo primo libro 5. Recopilat. glossa 2. numer. 4. Azueudum ibid. numer. 2. Couarruias in 4. 2. parte capit. 3. §. 9. n. 4. Tellus Fernandez in leg. 6. Tauri, nu. 16. text. est in dicta leg. femina, Codice de secund. nupt. ibi, quicquid ex facultatibus, priorum maritorum sponsalium iure, quicquid etiam nuptiarum solemnitate perceperit, textus in Authent. in donatione, eodem titulo & ibi commun. doct. & in expresso ita determinat lex prima titulo secundo lib. 3. foro legum. licet videretur dubium, cum talis donatio censeatur remuneratoria, & potius ex causa onerosa quàm lucratiua, ex quo deducitur & infertur quod hodie in nostro regno, talis mulier reseruauit filiis primi matrimonij omnia illa, quæ tempore sponsaliorum sibi fuerunt data & donata à sponso, secundum formam & dispositionem *text. in l. 53. infra his ll. Tauri, ex quibus videbatur inferendum, quod mater transiens ad secunda vota teneatur reseruare filiis primi matrimonij medietatem lucrorum quæ sibi peruenit, per leges huius regni, Vide Velazquez de Auendaño hic gloss. 2. per totum, vbi doctorum diuersas opiniones refert quorundam asserentium iure communi, teneri mulierem reseruare filiis primi matrimonij lucra constante matrimonio ex facultatibus viri quæ sita, hancque opinionem tenuit Salicetus, Paul. Roma. & Socinus cum aliis pluribus, quos tam ipse quàm Matiençus, in l. 6. tit. 9. lib. 5. Recopil. gloss. 1. num. 1. referunt. Sed Gomez Arias hic & Castillus, & Ioan. Lupus, & Greg. in l. 26. tit. 3. part. 5. & Montaluis in l. 13. in fi. tit. 1. l. 3. fori contrariâ tenuerunt asserentes, nec iure quidem communi mulierem teneri hæc lucra filiis reseruare primi matrimonij: quod etiam sentit Tellus hic, licet ipse Velazquez vbi supra, priorem opinionem sequatur, aliâque rationem ad nostrum textum assignet.**

Sed in hoc contrarium expressè disponit nostra lex: imò quod pleno iure sibi quærit mulier, licet transeat ad secundas nuptias: idem tenet Segura in tractatu de bonis lucratis constante matrimonio, num. 86. & 87. Castillus glossa 1. Fernand. Gomez Arias num. 2. Greg. in l. 26. tit. 3. part. 5. Palacios Rubeus, hic num. 5. & 6. Matiençus in l. 2. tit. 9. lib. 5. gl. 3. num. 1. & ista est vera & propria decisio huius legis. Et confirmatur quia mulier per transitum ad secunda vota non amittit lucrum, quod immediatè sibi prouenit ex legis dispositione: *text. est singularis in l. fin. Codice de bonis materuis, & ibi ad hoc not. & commendat Bai. & Philipp.*

V. Portug.
lib. 2. cap.
19 an. 26.

Philipp. Corneus, Pala. Ruui. repet. c. per vestras, §. 50. fol. 31. 1. col. versic. confirmatur hoc idem Pala. Ruui. §. 67. fol. 48. 1. col. versic. ex quo inferitur, Philip. Corneus, in Auth. ex testam. C. de colla. §. col. n. 9.

Item adde prosequendo materiam, quod in prædictis casibus talis mulier quæ transit ad secunda vota statim ipso iure amittit dominium prædictorum bonorum respectu proprietatis; & applicatur prædictis filiis: & ipsa mater per l. efficitur usufructuaria: text. est in dictal. femina, Cod. de secundis nupt. ibi possidendi tantum atque fruendi in diem vita, non etiam alienandi facultate concessa, textus in Authent. in donatione, eodem titulo, deserit eam proprietatem, text. in Authent. ex testamento, eo titul. ibi eorum solum usufructum percipiet, text. in leg. hac edictali. §. is illud eodem titul. ibi, usufructu duntaxat vite sue temporibus potitur, text. in leg. 2. Cod. de indicta viduit. tollend. versic. 1. text. in leg. mater. Cod. ad Trebel. text. in Authent. de nupt. §. si verò spectet, colla. 4. & tenet Bart. in d. l. femina, 1. colum. & q. & ibi Cin. & commun. doct. Item adde quod talis mulier non poterit in prædictis bonis plus relinquere vni filio quàm alteri, nec eis meliorationem facere, sed per l. æqualiter in eos diuiduntur: textus est in Authent. lucrum, Codice de secund. nupt. cuius verba sunt, lucrum hoc æqualiter inter liberos lege distribuitur, non arbitrio parentis permittitur. Idem tenet Suarez, in leg. quoniam limit. 10. legis Regia, num. 7. folio 170. Tellus Fernandez in leg. 4. Tauri, n. 17. & in l. 6. num. 68. Azeuedus in l. 3. tit. 1. libro 5. Recopil. num. 3. Et idem Azeuedus in l. 4. titul. 1. lib. 5. num. 5. Matiençus in l. 3. tit. 1. lib. 5. gl. 2. num. 42.

4 Item etiam prosequendo materiam dico, quod sicut mater transiens ad secunda vota tenetur reseruare filiis primi matrimonij bona, quæ habuit à matre, vel ex successione alicuius filij: ita patet transiens ad secunda vota tenetur reseruare filiis primi matrimonij bona quæ habuit ab vxore, vel ex successione alicuius filij: text. est in leg. generaliter, Cod. de secund. nupt. text. in leg. si quis prioris, §. fin. eod. tit. text. in Authent. de non eligendo secundo nubentes, §. quia verò contra binubos, colla. 1. cuius verba sunt, quia verò contra binubos pœna communes viri sunt & mulieris: & in expresso istam sententiam & conclus. tenet gl. ordin. in l. femina, illud, Cod. de secund. nupt. in gl. fin. & ibi Bar. Salic. & commun. doct. Azo in summa illius tit. fin. colum. Philip. Dec. in leg. 1. eiusdem tit. 2. colum. gloss. ordin. in Authen. de nupt. §. nos autem versic. fin. in ver. siue vir. collat. 4. & ibi comm. doct. Bar. in leg. de emancipatis, C. de legi. her. Paul. de Cast. in l. mater. Cod. ad Tert. num. 3. Angel. de Aret. in §. præferuntur, Institut. ad Tertul. penult. col. versic. 2. casu. Hostien. in summa, de secund. nupt. penult. col. Ancha in cap. super. de secund. nupt. 2. colum. num. 6. Prapo. in rubri. illius tituli fin. colum. Ioan. And. in addi. ad Specul. in tit. de secund. nupt. 1. quest. Oldrad. consil. 33. Aretin. consil. 72. Socin. consil. 34. & consil. 263. Nicol. de Vbal. in tract. de success. ab intest. in 2. part. 4. colum. Ioan. Gara. in tract. de secund. nupt. in parte de pœnis secundæ nubentium, & idem expressè Ant. Gomez ad Leg. Tauri.

disponit hodie sequens lex 15. his ll. Tauri, & si quæras in quo fuit ista lex necessaria, cum de iure communi hoc erat decisum, & in eo non esset dubium: potest dici quod iura expressè hoc non disponebant, licet esset communis opinio doctorum: vnde nostra l. 15. Tauri voluit expressè hoc decidere & determinare. Casus tamen quibus hæc bonorum reseruatio admittitur, vide per Gabrielem, titulo de secundis nuptiis, per rotam, maxime reg. 1. 2. 3. 6. 7. & 8. Mieres 1. part. questio. 54. per rotam in cap. si pater. 3. pa. verbo, censendum, num. 16.

Item adde quod talis mulier vel maritus 5 transiens ad secunda vota, non potest aliquo modo alienare prædicta bona immobilia quæ habuit à primo matrimonio: si verò sint mobilia debet fieri eorum æstimatio per arbitros electos à partibus, & præstari satisfactio, vt post mortem coniugis transeuntis ad 1. vota restituatur illud pretium & æstimatio, vel restituantur illa bona mobilia, si non sint deteriora: vel restituantur cum æstimatione damni vel deteriorationis: text. est not. in l. hac edictali, §. is illud, & §. mobilia, Cod. de secund. nupt. & ibi gl. ord. & com. doct. & pro securitate prædictorum bonorum quæ filiis primi matrimonij debent reseruari, omnia bona ipsius parentis transeuntis ad secunda vota sunt tacitè per l. eis obligata: text. est in l. si quis prioris, §. si. C. de secund. nupt. & ibi comm. opin. & idem disponit l. 26. tit. 13. 5. par. dubium tamen est si talis mater de facto alienauit prædicta bona quæ tenebatur reseruare statim amittat illa, & filij prioris matrimonij possint in vita eius auocare & petere à possessoribus: & videtur quod sic, quia est tantum usufructuaria, vnde alienando prædicta bona & ius vtendi quod habet, statim amittit usufructum, & consolidatur cum proprietate, arg. text. in l. sic usufruct. ff. de iure dot. & in §. finitur Inst. de usufruct. cum similib. & in expresso istam sentent. & concl. tenet Bald. in l. generaliter, §. in his, C. de secund. nupt. cum quo transeunt alij doct. Vide Couar. lib. 1. Variar. c. 8. n. 9. & Azeuedum alios allegantem, licet per transennam in l. 4. tit. 1. lib. 5. Recopil. n. 54. & Greg. in l. 24. tit. 13. part. 5. Sed ego teneo contrarium, imo quod alienatio valebit & reuocabitur post mortem matris, quia potest esse quod filij prioris matrimonij decedant ea viuente, & nihil ad eos pertineat, quod secus est in alio usufructuario: & in terminis pro mea opinione contra Bald. est text. formalis & expressus, in Authentica de non eligen. secundo nubentes, Paragrapho hoc autem, collat. 1. & ibi not. Bart. Ang. & commun. doct.

Item adde quod si talis mater ante transitum ad secunda vota alienauit aliqua bona prioris matrimonij: & post alienationem transeat ad secunda vota: quod filij primi matrimonij possunt prædicta bona petere & vindicare à possessoribus. licet videatur alienatio facta tempore congruo & permissio, text. est no. & expressus in d. Auth. de non eligendo secundo nubentes, Paragrapho hoc autem, collat. 1. & ibi Bart. Ang. & doct.

Liuita tamen & intellige superiorem ma- 6
K 3 teriam

teriam & conclusionem, quæ habet quod mater quæ transit ad secunda vota, teneatur reservare proprietatem filij primi matrimonij, vt procedat & habeat locum præterquam si maritus in testamento, vel aliàs concedat sibi licentiam & facultatem vt nubere possit: quia tunc non privabitur prædictis bonis habitis ab ipso marito, vel ex successione alicuius filij: idem tenet *Matiencus in l. 3. tit. 1. leg. 3. gl. 2. num. 5.* & idem est e contra, si maritus superstes contraxit secundum matrimonium de consensu & licentia vxoris decedentis, quia similiter non privabitur proprietate prædictorum bonorum, nec tenebitur reservare filiis primi matrimonij, & idem etiam est quando mater vel pater contraxit secundum matrimonium de consensu & voluntate filiorum primi matrimonij quibus tenebatur reservare. Primum probat *text. in Authent. de nupt. §. duo igitur in fine. vers. unum itaque & in §. disponat. collat. 4.* cuius verba sunt, unum itaque hoc permittatur legi, secundum verò illud vt omnia quacunque ex hodierna die testator disposuerit de talibus siue mulier consistat, hac valeant, & ibi *gloss. ord. & commun. docto.* Secundum probat *gl. singul. & ordinaria iuncto textu, in Authent. de non eligendo secundo nubentes, tertia column. collat. 1. in verbo copulantur, in quantum dicit inuita filia, & ad hoc illam gloss. reputat ibi singul. Ange. de Perusio. 3. column. numero 8.* qui dicit quod ex hoc debet esse cautus Aduocatus vt consulat mulieri vel marito secundo nubenti, vt faciat filios primi matrimonij consentire, quia tunc prædictas pœnas euitabit cum favore filiorum fuerunt inductæ. Et in expresse istam sententiam & conclusionem tenet *Baldus in leg. filium quem habentem, Cod. famil. hercisc. 2. column. num. 5. & ibi Paul. 2. column. in fin. num. 3. Ias. 6. column. num. 12. cum modificatione & declaratione, de qua ibi Ange. de Peru. in leg. mater. 2. column. Cod. ad Tertul. Nicol. de Vbald. in tractat. de success. ab intestat. 2. part. 4. column. vers. prædicta autem omnia. Socin. notabiliter in reg. 272. 1. fallentia, Rom. in consi. su. conclus. 219. 1. & 2. col. idem Romanus in singul. suis, singulari 268. Cifuentes hic 2. column. in fin. Didacus de Castello si. column. in fin.* Secundo limita præterquam si talis mater vel pater transeat ad secunda vota de licentia & consensu principis, quia tunc non incurrit prædictas pœnas: ita probat, *text. in leg. solet, ff. de his qui not. infra. & ibi gloss. ordin. & commun. docto. text. in leg. si qua mulier. Codice ad Tertul. & ibi gloss. & commun. docto. & in expresse ita tenet Angel. in leg. mulier. Cod. ad Tertull. 2. column. & tenet not. & melius quam alibi Phil. Decius in leg. 1. Cod. de secund. nupt. pen. & fin. col. vbi bene declarat.*

Item adde quod sicut mater vel pater transiens ad secunda vota, tenetur reservare filiis primi matrimonij quicquid habuit ab illo primo matrimonio: ita eodem modo tenetur reservare filiis secundi, tertij, vel vltioris matrimonij, quicquid habuit ab illo secundo, tertio, vel vltiori matrimonio, *text. est in leg. cum aliis, vers. 1. de secund. nupt. cu. vers. su. itaque si habens filios ad secundas nuptias fortasse transferit, sponsalitiâ largitatem quam vir secundus contulerit in vxorem tantum-*

modò filij qui ex secundo matrimonio suscepti sunt pro soliditate possideant. Circa prædicta tamen se offert pulchra & necessaria dubitatio, si mulier transiens ad secunda vota teneatur reservare filiis primi matrimonij bona quæ habuit à consanguineis mariti, contemplatione ipsius mariti, vel in casu dubio: & eodem modo pater teneatur reservare bona quæ habuit à consanguineis ipsius vxoris, contemplatione eius, vel in dubio: & certè videtur quod non. Primò quia legalis dispositio quæ privat matrem vel patrem transeuntem ad secunda vota proprietate bonorum, & obligat ea reservare filiis primi matrimonij est odiosa & merè pœnalis: ita probat, *textus iuncta commun. expositione doctorum in leg. fæmine, Cod. de secundis nupt. text. in Authent. de nupt. si verò expectet, ibi & hæc communis mulieris & viri multa sit posita, collat. 4.* Sed illa tantum loquitur in bonis habitis per vnum coniugem ab altero, vel eius filio, ergo nullo modo debet extendi ad alia bona habitata à consanguineis, argumento, *text. in leg. interpretatione, ff. de pœnis, text. in leg. factum, la 2. vers. fin. ff. de regul. iur. text. in leg. semper in obscuris, eodem tit. text. in regula odia. de regul. iur. lib. 6. text. in regula in obscuris, eodem tit. text. in regula in pœnis, eodem tit.* Confirmatur etiam, quia licet donatio facta vxori à consanguineis mariti videatur facta ab ipsomet marito, tamen illud est per fictionem & iuris præsumptionem, vt in *leg. aditio. in fin. ff. de acquirend. hered. & in leg. cum oportet, vers. 1. de bonis quæ lib. iuncta gloss. in verbo, ex eius substantia, & commun. opin.* ergo dispositio pœnalis simpliciter loquens non debet extendi ad casum fictum vel præsumptum, argumento, *textus in leg. 3. Paragrapho hæc verba, el. 2. Digest. de neg. gest. text. in leg. 1. §. hoc interdictum de cisterna, ff. de fonte.*

Et in expresse ex isto fundamento & ratione istam sentent. & conclus. tenet *Rom. in consil. suis, consil. 405. incip. præsumptis, vbi no. loquitur Didacus de Castello in nostra leg. 15. Tauri penult. column. vers. cul. veruntamen nota.* Sed his non obstantibus ego teneo contrariam sententiam, imò quod mater vel pater teneatur reservare talia bona. Primò quia omnia data vel donata vxori à consanguineis mariti, eius contemplatione, vel in dubio quando hoc percipi potest ex qualitate rerum, videntur donata ab ipso marito & ipsi marito quantur, vt probat *textus formalis, in leg. sed si plures, §. interrogato, ff. de vulg. & pupilla. text. in leg. cum oportet, & ibi glossa ordinaria & commun. doctores, Cod. de bon. quæ libe. & dicam latius in leg. 53. infra his legibus Tauri,* ergo illa bona teneatur reservare tanquam si immediatè ab ipso marito peruenirent, & idem e contra, vt maritus similiter teneatur reservare bona habitata à consanguineis vxoris.

Secundò & in terminis pro hac sententia & conclus. facit, *text. in Authent. in donatione Cod. de secundis nupt. vbi habetur quod si mulier recepit donationem propter nuptias ab aliquo tertio pro ipso marito, quod tenetur eam filiis illius matrimonij reservare, tanquam si ab ipso marito processisset: & ibi notant doctor.*

idem
Perusio.
lib. 43.
n. 20 vj.
ad.

doctor. text. in *Auth. de nuptiis, si verò expectet, in fin. ibi, & non decernimus, &c. collat. 4.* ergo indistinctè ea quæ fuerint data vxori à consanguineis viri, eius contemplatione, vel econtra debent reseruari.

Nec obstat si dicas quòd illa iura loquuntur tantum & specialiter in donatione propter nuptias, & non in aliis bonis datis vel donatis à consanguineis vel ab aliis personis contemplatione viri, vt dicebat & respondebat Romanus, in dicto consilio: quia certè text. in d. §. si verò expectet, in fine collatio. quarta, loquitur tam in donatione ante nuptias, quam propter nuptias, & apertè videtur comprehendere omnia quæ dentur occasione matrimonij: ergo similiter habeat locum in omnibus bonis traditis & donatis à prædictis consanguineis: quia occasione illius contracti matrimonij videntur data: & sic in omnibus militat eadem ratio.

Et in expresso istam sentent. & conclusionem tenet *Pala. Ruui. in present. lege, penultim. colum. versic. sed quamuis.* Nec obstat primum & secundum fundamentum pro contraria parte, quia respondeo quòd licet dispositio sit pœnalis, tamen extenditur ad alium casum sibi similem, ex dispositione alterius l. extendentis.

Et ex superioribus colligo & infero, quod per transitum ad secunda vota non amittit vxor in vita sua bona à marito relicta, licet teneatur ea reseruare filiis primi matrimonij: sed pro perfecta expeditione huius l. & materię aliqua videamus satis vtilia & necessaria.

8 Et primò quæro, si maritus expressè aliqua bona reliquit vxori sub conditione, si secundo non nupserit an statim ea amittit per transitum ad secunda vota, & applicentur hæredibus mariti tanquàm defecta conditione: breuiter & resolutiue, dico quod sic: quia licet conditio non nubendi tolleretur ipso iure de iure antiquo in qualibet persona, vt in leg. sed si hoc, §. si. cum l. se. ff. de condi. & demon. & in l. cum tale §. Menia, eod. tit. & in leg. quoties, eodem tit. & in l. Titia, eodem tit. tamen secus est de iure nouo authentic. quia talis conditio tollitur & reiicitur in virgine vel homine qui nunquam nupsit, quando est absoluta respectu omnis personæ, vt nunquam possit contrahere matrimonium: Vide per textum & Doctores in *Authent. cui relictum, Cod. de indieta viduit. Couarr. in quarto 2. par. cap. 3. §. fin. num. 11. & 12. Iason in l. si mater, distinct. 2. C. de institut. & substit. Villalobos in dict. arario commun. opin. litem l. num. 14. Azueo in d. l. 3. tit. 1. lib. 5. Recop. num. 1. secus verò si sit posita respectu certæ personæ vel certarum personarum, vt cum tali vel talibus non contrahat, quia benè valeret: tamen secus in vidua vel viduo: quia indistinctè benè valet conditio, ne nubat, etiam absoluta respectu omnis personæ, text. est in *Auth. cui relictum, Cod. de indieta vid. & ibi tenet gloss. ordin. Azo in summa illius tit. l. Odoffred Cinius, Iacob. Burr. Bartol. Albe. Bald. Ange. Paulus, Salicetus, & communiter doctor. text. in Authent. de nuptiis, §. que verò nunc sequitur, collatio. 4. & ibi doct.**

tenet etiam *Bart. & doctor. in dicta l. sed si hoc, §. fin. de conditio. & demonstra. idem Bart. in l. mulieri & Titio, in fin. eodem tit. & in tantum est verum, quòd in virgine & non nupta reiicitur prædicta conditio, non nupserit, vt procedat & habeat locum etiam in sponsa de presenti, non tamen cognita per copulam: quia etiam in ea tollitur prædicta conditio posita à sponso vel ab altero, quia eadem est ratio, ita singul. Bald. Angel. Paul. Iaso. final. colum. & Iacob. de Sanct. Georg. authentic. cui relictum, qui reputant esse vtile & quotidianum in practica.*

Item adde quòd idem etiam est in puellâ luxuriosè viuente quæ nunquam contraxit matrimonium: quia si ei aliquid relinquitur sub conditione si non nubat, talis conditio reiicitur & poterit liberè contrahere matrimonium & consequi relictum: ita etiam tenet *Angel. Salicetus, Paul. Iacobinus de Sancto Georg. & alij doctor. in dicta Authentica cui relictum, quod est benè notandum in practica.*

9 Secundò quæro si maritus vel alter reliquit vxori vel mulieri viduæ aliquod legatum vel fideicommissum sub conditione, vel donec castè & honestè vixerit, & transeat ad secunda vota, an perdat relictum & censeatur defecta conditio? & videtur quod non perdat, quia in matrimonio est castitas & maxima pudicitia. Vide allegatos supra, in num. 8. ibi, sub conditione, si secundo nubat, &c. qui etiam hanc quæstionem resoluunt, text. in l. mulier. §. cum proponeretur, ff. ad Trebell. ibi. quòd & mulieris pudicitia & patris voto congruebat: text. in l. castitati, Cod. ad l. Iul. de adul. text. in l. consensu, §. si qua igitur, Cod. de repu. ibi. quòd maxime etiam castas exasperat. text. in cap. Nicana 31. distinct. ibi, nuptias & castitatem esse cum propria coniuge. text. in cap. hac autem 30. distinct. textus in capitul. Deus, trigesima prima quæst. 1. cuius verba sunt, Deus masculinum & feminam propagandi generis humani causa, nuptiali castitati coniungit: textus in leg. res vxoris, Cod. de donationibus inter virum & vxorem, ibi. quia pudicitia premio text. in lege attentari, ff. de nuptiis, textus in *Authent. de non eligen. secundo nuben. §. cum igitur, ibi, vt metu castarum nuptiarum licet secunda sint ab his quidem abstineant, & descendant ad quasdam interditiâs permissiones, text. in §. fin. autem, eiusdem Authent. ibi, sed ad viri alterius veniat nuptias & honestè & omni luxuria abstineat: & in expresso isto fundamento & consideratione istam sentent. & conclus. tenet *Bartol. quos Oldrad. in dict. l. mulier. §. cum proponeretur, Digestis ad Trebellianum & ante eum tenet ibi Iacob. de Aret. & Ray. idem Bartol. in l. fin. Codice de indi. vidui. tollend.* quod tamen limita & intellige quando talis conditio profertur à patre vel coniuncto vel penitus extraneo, quia tunc per transitum ad secunda vota non amittit relictum, quia matrimonium in se licitum & honestum est.*

Item quia nulla videtur eis fieri iniuria, imò interest sibi & honor toti generi conseruatur: nè fortè per viam inhonestam & impudicam iniuria & infamia toti generi irrogetur: secus verò si talis conditio ponatur ab

ipso marito vel filio eiusdem mulieris : quia tunc per transitum ad secunda vota amittit relictum, quia eis fit maxima iniuria: *ut in authent. de non eligen. secundo nubent. §. prospeximus colla. 1. ibi, quoniam omnibus simul secundis nuptiis fecit iniuriam, text. in Authent. §. de nuptiis, §. soluto, collatio. 4. cuius verba sunt, soluto igitur matrimonio secundum prædictas omnes dis-iunctiones felix quidem & beatum est utriusque contrahentium perdurare in priori coniugio, & non procreatam sobolem sequentibus matrimonii forsitan contristare.*

Item quia respectu eorum per transitum ad secunda vota non servatur pudicitia, *textus in Auth. nec virum quod ex dote. ver. 1. coll. 8. ibi, siquidem aliquis coniunctorum servauerit pudicitiam: text. in l. final. Cod. quando mulier tutel. offic. fung. po. ibi, sed pudicitiam suam intactam conseruet. text. in Auth. de non eligend. secundo nubent §. optimum, collat. 1. cuius verba sunt, optimum itaque est atque laudabile & dignum oratione, ut mulieres se ita honestè tractent, quatenus qua semel ad virum venerunt, seruent inuolatum morientium thorum, & huiusmodi mulierem & miramur pariter & laudamus, ita singulariter tenet & declarat Ange. de Peru. in dict. l. mulier §. cum proponeretur, ff. ad Tertullian. secunda colum. numer. 3. & ante eum ibi Alb. dicens quod semper ita vidit seruari in practica. tenet etiam ibi Ioan. de Imola 1. col. Paul. de Cast. 3. colum. numer. 5. Alexand. 3. colum. numer. 5. Bald. in l. fin. Cod. de indict. viduit. tollen. 2. colum. num. 4. & ibi Ange. Salic. Iaso. & Philip. Corne. idem Bald. in leg. deo nobis, penultim. colum. numer. 9. Cod. de Episcop. & cleric. idem Bald. in leg. vna, Cod. de raptu virg. secunda colum. num. 1. §. Ioan. de Imol. in leg. cum filius, §. qui Mutianam, ff. de legatis 2. Angel. de Peru. in authent. de non eligen. 2. nubent. §. cum igitur colla. 1. Nicol. de Vbald. in tractat. de success. ab intestato secunda parte 5. colum. versicul. posset decidi etiam questio. Ioan. de Imol. in c. quod ad te 1. colum. num. 6. de cleric. coniug. & ibi alij doctores. Canonista, vnde pro fugiendis opinionibus consilium est, quod testator in conditione declaret si castè & honestè vixerit, & vitam vidualem servauerit: secundum prædictos doctores vbi suprà.*

Adde tamen quod si tale legatum vel fideicommissum sit relictum mulieri quæ iam habuit duos viros, sub prædicta conditione, si castè & honestè vixerit, & transeat ad tertias nuptias, illum indistinctè penderet modò talis conditio fuerit posita à marito vel filio, modò ab aliquo extraneo, quia tertium matrimonium videtur detestabile & arguit incontinentiam, & sic de illo non videtur testator sensisse: ita tenet Angel. de Peru. in d. l. mulier. Paragr. cum proponeretur, ff. ad Trebell. argumento text. in Authent. de nuptiis, Paragr. hoc ideo de amabili. collat. 4. sed certè ille text. ibi non inuenitur, vnde secundum Imolam videtur voluisse allegare text. in authent. de sancto Episcop. §. ideo autem colla. noua. sed nec ille text. aliquid facit neque probat, vnde dico quod voluit allegare, textus in Authent. quomodo oporteat Episcopo, §. hæc autem, de deo amabilius, collat. 1. ibi, sed non ad tertias veniat

nuptias: & ibi etiam expressè tenet & notat Ang. & istam eandem sentent. & conclus. tenet, Paul. de Cast. in §. cum proponeretur, Felin. in cap. si cautio. de fide instrument. 10. colum. numer. 4. sed salva eorum pace ista sent. & conclus. est falsa: quia tertium, quartum, vel aliud matrimonium ita est licitum & honestum sicut primum: *ut in c. aperiant queso aures 31. quest. 1. & isto fundamento & consideratione illam sentent. & conclus. reprobatur Ioan. de Imo. in d. §. cum proponeretur, 1. colum. Alexand. 5. col. num. 10.*

Item adde quod per transitum ad secunda 10
vota mater statim ipso iure amittit tutelam vel curam filiorum quam assumpserat: constat enim quod mater, potest esse legitima tutrix filiorum suorum, & præfertur dativis & legitimis, licet non testamentariis: *text. est formalis & expressus in authent. matri & auia, Codice quando mulier tu. offic. fung. po. cuius verba sunt, matri & auia secundum ordinem tutelam subire etiam ante agnatos permitimus, si inter gesta nuptiis aliis & auxilio senatuscon. Velleiani renuntiauerit solis testamentariis præcedentibus eas legitimis & dativis postpositis: & ibi notat gloss. ord. & communiter doctor. text. in authent. de heredi. ab intesta. veni. Paragr. ex his versicul. si mulieribus colla. 9. & ibi doctores, & idem expressè disponit, l. 4. & l. 9. tit. 16. 6. part.*

Et licet prædicta iura non exprimant, tamen idem est in cura, quia potest esse curatrix filiorum suorum, propterea quia militat eadem ratio, ita tenet gloss. or. in dict. authent. matri vel auia. in verbo, tutelam: & ibi Bar. secunda col. num. 7. Odoffred. Bald. Sal. & commun. doctor. Bar. in l. si quis sub conditione, ff. de testam. tut. 4. col. num. 11. Adde tamen quod prædictam tutelam & curam non tenetur mater recipere si non vellet, quia prædicta iura permittunt sibi habere, non verò imponunt necessitatem: & ita tenet gloss. in dict. authent. matri & auia, in verbo permittimus: & ibi Bar. secunda colum. num. 8. Bald. 1. col. u. 2. idem Bar. in dict. l. qua sub conditione, & idem probat prædicta l. 9. tit. 16. 6. part.

Item adde quod ista dispositio & materia habet etiam locum in matre & auia naturali tantum, *text. est in l. fin. C. quan. mili. tute. offic. fung. po. & ibi docto. tenet etiam gloss. ordina. in d. authent. matri & auia, in gloss. 1. & ibi Bart. secunda colum. 1. quest. & ibi commun. doct. & idem est etiam in filio spurio, ita gloss. in dicta l. fin. in gl. 1. eod. tit. & ibi commun. doctor. quod intellige nisi talis filius sit natus ex damnabili coitu secundum Salicet. ibi.*

Item fallit si mater sit illustris secundum doct. ibi, & secundum Bart. in dicta, l. si quis sub conditione tertia col. in fin. num. 7. item quod dictum est in matre, habet etiam locum in auia & aliis ascendentibus, ita dicunt prædicta iura & ibi comm. doct.

Aduertendum tamen quòd ad hoc ut valeat talis datio vel acceptatio tutelæ vel curæ, oportet quòd mater expressè renuntiet secundis nuptiis: etiam auxilio Velleiani: aliàs non valeret officium tutelæ vel curæ: quia licet non requiratur iuramentum eius de non nubendo,

bendo, tamen renuntiatio requiritur pro forma, unde sicut de iure antiquo non valebat sine iuramento, ita hodie non debet valere sine prædicta renuntiatione: & in expresso ita probat *textus in d. Authentica matri & auia, ibi, si inter gesta nuptiis aliis & auxilio senatusconsulti Velleiani renuntiauerit*. Confirmatur, quia *text.* ille hoc ponit pro forma, ergo omnino debet seruari, argumento *textus in lege cum hi Paragrapho si prator aditus Digestis de transact. cum similibus, & in expresso ita tenet & declarat Bartol. in d. Authentica matri & auia 3. col. 11. & ibi Bal. col. n. 3. Ang. 2. col. in medio idem Bart. in dict. l. si quis sub conditione, quarta & quinta colum. num. 15. & ita probat prædicta l. 4. tit. 16. 6. part. & ita commun. practicatur: alij autem auxilio non oportet de necessitate renuntiare secundum doctor. ibi. Vnum tamen est quod omnia gesta per ipsam matrem, si non sit sibi oppositum per partem, quæ cum ea gessit vel contraxit valeant, argumento *text. in lege 1. & per totum, Digest. quod falso tutor. auto. & in l. Barbarius de offic. prat. ita Alb. in d. Authent. matri & auia pen. colum.**

Item adde quod debet renuntiare omni alij auxilio sibi competenti, unde posset pro debito tutelæ incarcerationi, licet aliàs mulier non posset: ita *Bar. in d. l. si quis sub conditione, quinta colum. idem Bartol. in dicta Authent. matri & auia pen. colum. & ibi Salicet. & alij doct. tenet etiam Alex. in l. plerique fin. col. & ibi Iaso. penult. colum. Rom. in l. alia. §. eleganter 3. col. ff. solut. matrim.* Adde tamen quod hoc casu superesset sibi remedium, nè conueniatur à filio ultra quàm facere possit, & huic non posset renuntiare secundum eos.

Item adde quod talis mater per transitum ad secunda vota statim amittit tutelam vel curam legitimam filiorum: quia præsumitur quod causa vel amore secundi mariti non bene gubernabit bona filiorum: *text. est in dicta Authentica matri & auia. Cod. quando mu. tutel. off. fung. po. text. in Auth. sacramentum, co. titul. tex. in Auth. ut sine prohibitione matr. debitorum tutelam gerant, coll. 7. text. in d. l. 4. tit. 16. 6. par. pro qua ratione est bonus text. in l. lex qua tutores, in fine, C. de admin. tutor. tex. in l. 1. Cod. ubi pup. educa. debe.*

Item adde quod eodem modo per transitum ad secunda vota mater amittit tutelam testamentariam, quam sibi maritus relinquit in testamento: quia illa videtur relicta cum qualitatibus tutelæ legitimæ quæ defertur à iure: item etiam quia ratio quæ militat in legitima, scilicet ne fiat præiudicium filiis, militat in testamentaria: & in expresso istam sentent. & conclus. tenet gloss. ord. secundum opinionem Ioann. in l. omnem, Codice ad Tertullian. in qua videtur residere cum sit vltimo loco posita: & ibi Bart. Cinus Iacob. Butr. Alb. Salic. & Corneus post Old. & alios antiquos, Ang. de Aret. in §. actionum, Inst. de acti. 19. colum. num. 41. & ista est communis opinio, & tenenda in iudicando & consulendo: licet Bald. & alij teneant contrarium, in dict. l. omnem, C. ad Tertull. ex eo quod iure non reperitur cautum, imò fortius posset attentari quod

licet maritus dicat, quod non expiret tutela per transitum ad secunda vota debeat expirare: quia vertitur in maximum damnum tertij, hoc est filiorum quibus lex respicit & ipse non potest præiudicare. Vide omnino Matiençum idem tenentem, in l. 3. titul. 1. lib. 5. *Recopilat. gloss. 2. num. 9. cum aliis quos allegat, & Azuedum ibid. num. 5. & an hoc casu quando mater tutela filiorum priuatur, tutor datiuus debeat esse datiuus eis prouidendus vel legitimus, docet post Augustinum Beroium, & Cumanum, consilio 94. Socinus Senior conf. 20. num. 10. libro 5. Villalobos in arario comm. opin. lit. T. numero 233. cum sequent. Azuedo ubi sup. num. 6. cum aliis quos congerit.* Sciendum tamen mulierem secundo nubentem teneri hæredibus primi mariti vestes lugubres restituere post mortem eius sibi datas, vt rectè docuit Couar. in quarto 2. par. cap. 3. §. 9. n. 9. & 10. Auendañus in cap. 10 pratorum, num. 13. lib. 2. Castillus in l. 15. Tauri, num. 8. & 9. Azuedus ubi supra num. etiam 7. & 8. qui etiam tenet lectum quotidianum debere prædictam mulierem ad partitionem afferre cum hæredibus primi mariti, secundum doctrinam *tex. in l. 6. tit. 6. lib. 3. fori, quæ vsu obseruari testatur.* Sed si casu pater dedisset substitutum pupillarem filiis, eorum educationem patri permittenda est, quia tunc cessat omnis suspicio fraudis cum illis mortuis non ad matrem, sed ad substitutum hæreditas sit peruentura, vt egregie aduertit Gregorius Lopez, in l. 5. tit. 16. par. 6.

Dubium tamen est postquam mater est ex- 12
clusa à tutela per transitum ad secunda vota ad quem pertineat tutela, an ad legitimum, an verò ad datiuum? & videtur quod ad datiuum, quia isto casu mater remouetur tanquam suspecta, sed tutore remoto tanquam suspecto deuenitur ad datiuum: vt in l. si quis sub conditione, vers. item dicimus, ff. de testam. tutel. & isto fundamento & ratione istam sent. & conclus. tenet gloss. ordin. in d. Auth. sacramentum, Codice mu. tutel. offic. fung. po. & tenet Cinus, Albe. Fab. Ang. in Auth. matri & auia. eod. titul. in contrarium tamen, imò quod pertineat ad legitimum facit regula & conclusio generica quæ habet, quod donec reperitur legitimus non peruenitur ad datiuum, vt patet ex ordine ritulorum Digestorum, C. de Inst. in materia tutelarum: & probat *text. in l. si tutor reipublica, §. 1. ff. de tutel. & radif. & in l. non solum, §. si libertus, ff. de excus. tuto.* & certè est difficilis quæstio, & refert Bartol. in d. Authentica sacramentum, quod ista quæstio contingit in filia Comitissæ de Marsano & fuit commissa Bononiæ quatuor doctoribus, scilicet Ricar. de Malum. Iacob. de Bello. & Iacob. Bu. & Rayn. de For. & fuerunt discordes, nam duo tenuerunt vnum & alij duo aliud. Sed pro concordia videtur dicendum, quod si mater nunquam assumpsit tutelam, quia noluit, tunc perueniat ad legitimum, vt in l. 2. C. qui pe. tut. si verò accepit & postea transiit ad secunda vota, tunc statim ipso iure definit esse tutrix, & similiter tutela pertinet ad legitimum: si verò mater tutrix comparuit coram iudice, & dixit quod volebat nubere &

petit tutorem dari, tunc erit dativus, ita tenet resolutivè & magistraliter Bartol. *in d. l. lege, si quis sub conditione, ff. de testam. tutel. pen. colum. num. 27.* idem Bar. *in Authen. sacramentum, C. quando mul. tutel. offic. fung. po. 1. col. 2. q. & ibi Bald. 1. col. Salic. 2. & 3. colum.* Idem Berojus *qua. 66. n. 4. & 6. fol. 796.* & Greg. *in l. 5. tit. 16. pa. 6. verbo el mas cercano, quasi ad finem, Menochius de arbitrariis centu. 2. casu 151. Sylva nuptialis lib. 2. num. 51. cum sequenti, & quod hic dativus præferatur legitimo, docet Martiençus *in l. 2. tit. 1. gloss. 2. num. 11. lib. 5. pag. 30. colum. 3.* Et licet ei qui datus est tutor vel curator contrahat postea matrimonium cum matre pupillorum, ita ut eorum vitricus esse incipiat, non amittet tutelam, quia vitricus tutor esse potest, *l. fin. Codice de contrario iudicio tutela l. nonnunquam 23. de adoptionib. tradit latè Caldas Pereyra in l. si curatorem habens, verbo sine curatore, numer. 110. Cod. de integ. restit.**

13 Item adde notabiliter, quòd licet talis mater non transeat ad secunda vota, tamen si viuat luxuriosè, admittit etiam tutelam vel curam filiorum, quia militat eadem vel maior ratio, quia non debet esse melioris conditionis luxuria & inhonestas quam castitas quæ est in secundo matrimonio argumento text. *in Authent. de restitutionibus, & ea que parit in undecimo mense, §. fin. colla. 4.* Idem tenet Perez *in l. fin. tit. 1. libro 5. ordin. pag. 51. colum. 1. ad fin.* Avilez *in c. pratorum in proemio numer. 39. cum pluribus seqq.* Molina *de primogeniis lib. 1. c. 9. num. 49. cum seqq.* Azevedus *in l. 4. tit. 1. lib. 6. Recop. n. 14.* probat etiam text. *in l. final. C. quando mulie. tu. offic. fung. po. ibi, sed pudicitiam suam intactam conseruet, & in expresseo ex isto fundamento & ratione istam sententiã & conc. tenet gloss. ordin. in dicta auth. sacramentum, Cod. quando mu. tute. offic. fung. po. in gloss. & ibi notat & commendat Bartol. 1. colum. & quest. Sal. 1. colum. 2. quest. & commun. doctor. Bartol. *in d. leg. fin. quis sub conditione, penultim. column. numer. 26.* Ang. de Aret. *in §. actionum, Instit. de actio. 19. col. num. 41.* vbi dicit quod si multa secreta essent patefacta, multæ tutelæ essent expiratæ. Hippo. de Mar. *in l. vna Codice de raptu virg. 11. column. numero 54.* pro qua sentent. & con. ultra doctor. facit text. *in l. fin. Codice quando mul. tutel. offic. fung. po. ibi, sed pudicitiam suam intactam conseruet, quem ad hoc considerat Bartol. in dicta authentic. sacramentum, 1. column. & question. text. in l. his solis in fin. Cod. de reuoc. donat. & ibi notant doctores item facit text. & not. expressus in l. fin. §. penultim. Cod. de sent. pa. vbi habetur, quod licet pater sit legitimus administrator filij, tamen amittit illam administrationem si sit luxuriosus, & inhonestæ vitæ, vel habeat malos mores: de quibus ibi: ergo à fortiori mater debet perdere tutelam: item etiam facit text. nota. *in leg. cum quis Digestis de solu. text. in l. si cum Corueus, eodem titul. vbi habetur quod si procurator post mandatum susceptum habeat malos mores, tacitè videtur ei reuocatum mandatum, & ibi notat Bar. Albe. Pau. & comm. doct.***

Item pro hac sententia & con. facit expref-

sa l. parti. *in dicta l. 9. tit. 16. 6. part.* Imò quòd magis est si mulier viuat luxuriosè potest sibi fieri interdictio bonorum per iudicem tanquam prodigæ: quia sicut prodiga est suæ personæ, ita etiam præsumitur esse rerum: text. est *ing. in iure in l. & mulieri. ff. de curatoribus furioso, vel aliis extra minores dandis, cuius verba sunt, & mulieri que luxuriosè viuit bonis interdici potest, & ad hoc notat & commendat ibi gloss. ord. & commun. doctor. antiqui: notat etiam & commendat Roman. in l. is cui bonis, ff. de verb. oblig. pen. colum. num. 25.* Abba. Panor. *in c. pastoralis de iudi. pen. col. versic. ultimo, excipit casum, & ibi Feli. pen. col. in med.* vbi hoc extendit ut eo ipso mulier præsumatur prodiga, adeo quòd non possit probare contrarium nisi mutet mores, Bal. *in cap. cum decorem, de vita & honesta. col. 2. col. in me.* vbi dicit quod isto casu consanguinei talis mulieris possunt sibi facere interdici bonis, ut non possit contrahere nec testari. Ias. vbi hoc valde commendat *in l. 4. §. sed quod meretrici, de condit. ob tur. cau. verum tamen est quod ille tex. hoc præcisè non probat, quia potest intelligi in muliere prodiga respectu bonorum, quia illa est quædam luxuria & effusio patrimonij, vnde sicut masculo prodigo interdicitur bonis: ita & mulieri prodigæ quæ dicitur in hoc prodigæ bonorum: & ita intelligit ibi gloss. ord. illum tex. in secunda lectura per bonorum text. quem allegat, & ita etiam illum text. declarat & intelligit Aretinus *in d. l. is cui bonis, fin. col. n. 9.**

Adde tamen quod ista sentent. & con. non 14
habet locum in masculo, quia licet luxuriosè viuat, non tamen ex hoc fit sibi interdictio bonorum, quia sexus muliebris est debiliior & fragiliior, vnde cum illo vitio & improba vita præsumitur, quòd magis prodigaliter effundet bona sua: masculus verò constanter & fortior est & in eo non tantum exardet stimulus & concupiscentia carnis: ita tenet originaliter Specu. *in tit. de actore. §. colum. vers. sed utrum masculo num. 12.* & ibi Ioann. Andr. *in addi. tenet etiam & sequitur Roman. in d. l. is cui bonis pen. col. num. 25.* Abba. & commun. moderni *in d. cap. pastoralis, de iudi. Pala. Ru. in repe. cap. per vestras de dona. inter vir. & vxor. fol. 95. 1. column. num. 23.* & ista opinio est vera & tenenda, licet Bald. teneat expressè contrarium, *in l. ea leg. fi. col. num. 20. Codice de condi. ob causam, argumento text. in l. fi. Cod. de sentent. pas. & doct. Segura in repeti. l. Imperator. penult. col. ff. ad Trebellian. ponderando dictionem implicatiuam, & positam in d. l. mulieri, quia implicat idem esse in masculo, Ripa. *in d. l. is: cui bonis, de verb. oblig. 6. col. numer. 18.* Nec obstat text. *in d. l. fin. de sen. pas.* quia illa procedit quando pater est legitimus administrator filij, vnde propter luxuriosam & inhonestam vitam & mores aufertur sibi administratio bonorum filij, non verò priorum bonorum.*

Nec obstat etiam text. *in d. l. & mulieri. & eius implicatiua, quia illa non voluit implicare masculum, sed alium casum interdictio- nis bonorum. Nec obstat etiam text. qui pos- sit adduci pro hac parte contra communem*

in leg. si quis cum sciret, in fin. ff. pro emptore, ubi habetur quod si quis emat à luxurioso, vel scorto, vel ab eo quem sciat statim verisimiliter in malos vsus consumpturum non valet contractus neque obligatio: imò tenetur sibi restituere rem, & non potest repetere pecuniam quam pro ea tradidit: & idem est si mutuavit sibi pecuniam vel solutionem debiti fecit: quia non potest repetere, nec liberatur à debito: & ad hoc illum text. reputat ibi singularem & vnicum Ioan. de Imola, & commendant cæteri doctores: notant etiam & commendant doctores, *in lege, si quum dotem, §. primo, ff. solu. matr.* facit etiam text. *in l. si verò non remunerandi, §. adolescens, ff. mandati,* quia illa iura procedunt quando emptor vel contrahens scienter contraxit & tradidit pecuniam ei qui verisimiliter debeat conuertere in malos vsus, non tamen est luxuriosus, vel inhonestæ vitæ, interdicitur sibi administratio quo ad alias personas vel contractus: imò nec potest sibi fieri interdictio per iudicem, cum non reperitur iure cautum.

15 Adde tamen circa supradicta, quòd licet mater per transitum ad secunda vota amittat tutelam filiorum, tamen pater per transitum ad secunda vota non amittit legitimam administrationem quam habet à lege in bonis filiorum quia lege cauetur: item quia animus viri præsumitur constantior & firmior, & non subiicitur fœminæ sicut ipsa subiicitur viro: vnde pater non amittit, licet mater sic: Idem tenet Pinellus *in l. ultima, C. de bonis mat. n. 15.* Matiençus *in l. 3. tit. 1. lib. 5. Recop. gloss. 2. numero 10.* similiter etiam pater per transitum ad secundas nuptias, non amittit tutelam sibi delatam, vt tenet Menchaca *de success. creatione §. 12. num. 36.* contra Angelum *in Auth. de non eligendo secundo nubente, §. quia vero n. 16.* & in expresse ita probat text. *in l. genera. in fin. versic. negotia. C. de secund. nup. cuius verba sunt negotia verò liberorum patri utiliter administrare concedemus:* & illum text. ad hoc reputat sing. Ang. *in Auth. de non elig. 2. nubent. §. quia verò collat. 1. text. in l. fin. Cod. de bonis maternis,* ubi pater per transitum ad secunda vota non amittit vsufructum bonorum quem habet in bonis filiorum: ergo per consequens non amittit legitimam administrationem: text. *in Authent. de nuptiis, §. si verò spectet. versic. nam si & ille filios habens, colla. 4.* & per ista iura istam sentent. & con. tenet Ioan. de Imol. *in l. facto, ff. de vulga. & pupill. 6. col. in si. vers. item adde Corneus, in l. humanitatis, C. de impub. & aliis substi. secunda col. idem Corneus in l. iubemus. C. ad Trebel. secunda col.*

16 Item adde quod si talis mater post mortem viri viuat luxuriosè, & succedat alicui filio defuncto, an teneatur referuare illa bona aliis filiis, sicut quando transit ad secunda vota: & videtur quòd sic: ne plus habeat luxuria quàm castitas, argumento supradictorum, & in expresse istam sentent. & commun. tenet Paul. de Castr. *in l. omnem, C. ad Tertul. 1. colum. num. 2.* tenet etiam Tellus *in l. 6. Tauri, num. 21.* Pinellus *in l. 2. num. 17. Cod. de bonis maternis,* Villalobos *in arario commun. opin. littera B.*

num. 31. & littera M. num. 24. Azeuedus *in l. 4. tit. 1. lib. 5. Recop. num. 11.* Pala. Ru. tamen mouet quaestionem & relinquit cogitandum in sua repetitione, *rub. de dona. inter vir. & vxor. fol. 48. 3. col. vers. ita faciunt, §. 67.*

Sed his non obstantib. in hoc articulo ego teneo contrariam sententiam, imò quòd talis mulier non teneatur referuare prædicta bona aliis filiis, quia dispositio legalis quæ priuat matrem transeuntem ad 2. vota proprietate bonorum, & obligat ea referuare filiis primi matrimonij, est odiosa & merè pœnalis: & tantum loquitur in ea quæ secundas nuptias contraxit: vt *in dicta l. fœmina C. de secund. nup. & in Auth. de nuptiis, §. si verò spectet. coll. 4. cum similib.* ergo non debet extendi, argumento eorum quæ traduntur *in Auth. quas actiones, C. de sacrosanct. Eccl. & hoc intelligo, modò habeat filios naturales ex tali vita inhonestæ & luxuriosæ, modò non quia nullo casu tenetur referuare. Hodie tamen ista quaestio non potest verificari nec habere locum in nostro regno, cum tales filij naturales non succedant cum legitimis sed posset tantum verificari & procedere respectu quinti bonorum, quod potest relinquere filiis naturalibus sicut extraneis: vnde prædicta mater posset quintum relinquere filiis naturalibus, tam in bonis habitis ex successione alterius filij legitimi quàm in aliis bonis propriis habitis aliunde, sicut potest relinquere quibuscunque extraneis: & istud teneo pro firma veritate in hoc articulo.*

Item adde quòd si mulier post mortem viri viuat luxuriosè, amittit dotem & applicatur hæredibus mariti: de quo articulo vide in repetitione delictorum in materia adulterij. Vide etiam Couarr. *in quarto, 2. parte, cap. 7. §. 6. num. 10.* Clarum *lib. 5. pract. crim. §. stuprum, verbo, sed nunquid,* & latissimè Octavianum *in decisione Pedemontana 77.* & per Rolandum à Valle *consil. 86. volum. 2.* Menchacam *controuersiarum vsu frequentium cap. 8. n. 13.* Molinam *de primogen. l. 10. c. 9. n. 49.* Azeuedum *in l. 4. tit. 1. lib. 5. Recop. n. 13.* Matiençum *in l. 5. tit. 9. lib. 5. Recop. gl. 8. num. 18.* qui omnes magis commun. opin. esse aiunt non perdere dotem.

Item etiam adde quod si mulier post mortem viri viuat luxuriosè, amittit medietatem luctorum acquiritorum constante matrimonio & applicatur hæredibus mariti: ita expresse disponit, *lex fin. in fin. tit. 4. lib. 5. ord.* & per eam ita tenet Pala. Ru. *in sua repe. rub. & capitul. per vestras, de don. inter virum & vxorem. fo. 6. 4. col. versic. ad prædicta facit lex regni, & c. idem Pala. Ru. latius, & not. fol. 47. 4. colum. ver. vnum demum, §. 67. per 4. colum.* Vide quæ dicuntur *in l. 51. §. 2. & §. 3. infra in numero 8. ibi, item quero, si soluto matrimonio,* & vide *l. 5. titulo nono libro quinto Recopilat. Matiençum in glossa octaua numero primo, Couarr. de sponsalibus 2. p. cap. 7. §. num. 12.* Azeuedum *in l. 4. titulo 1. lib. 5. Recopil. n. 12.* Auiles *in proœmio cap. pratorum, n. 39. cum sequent.* Molinam *de Hispan. primog. lib. c. 9. n. 49.* Villalobos *in suo arario littera B. n. 31.*

Item etiam adde quod si mulier post mortem viri viuat luxuriosè, amittit donationem quam

quam habuit à marito in vita: ita disponit, *l. 9. tit. 1. 2. lib. 3. fori. ll. & l. 3. tit. 1. 2. 4. part.* licet in veritate illa lex tantum loquatur, quando infra annum luctus vivit luxuriosè, sed hoc non obstante cum *l. fori* indistinctè loquatur & ratio militet utroque casu, indistinctè procedit utroque tempore: & ita videtur tenere Pa. Ru. vbi supra.

Item etiam adde quòd si mulier post mortem viri vivat luxuriosè, amittit hereditatem vel legatum relictum à marito: ita Sali. in *l. fideicommissi*, *Cod. de fideicommissis*. & Pala. vbi supra.

Item etiam adde quòd si mulier post mortem viri vivit luxuriosè, amittit facultatem testandi à marito concessam: ita aperte inferitur ex superioribus: & in expresso ita tenet Palat. Ru. in *d. repe. fol. 48. 1. column. versic. & in istis infero ad unum quòd non reperio in specie tactum, &c.*

18 Item circa materiam nostram adde, quòd si mater assumpsit tutelam filiorum, & antequam transeat ad secunda vota non petierit à iudice tutorem eis dari, & rationem non reddiderit, & debitum occasione tutelæ gestæ non soluerit, amittit successionem eorum vel eius qui mortuus sit infra pupillarem ætatem: idem tenet Tellus in *l. 16. num. 28. fol. 67. column. 3.* & similiter amittit ius substitutionis pupillaris sibi compotens in eorum personis, propter culpam & negligentiam quam habuit circa administrationem & gubernationem personarum & bonorum: textus est in *l. omnem*, *Cod. ad Tertullianum*, cuius verba sunt, *omnem matri, siue ab intestato, siue iure substitutionis, si filius impubes moritur, denegandam volumus successionem, si ea legitima liberorum tutela ad secundas contra sacramentum præstitum aspiraverit nuptias, antequam tutorem alium ei fecerit ordinari, eique quòd debitor ex ratione tutela gestæ soluerit.* Et idem est quando mater noluit esse tutrix filiorum & non petierit à iudice infra annum post mortem viri, eis tutorem dari: quia privatur successionem eorum vel eius qui infra pupillarem ætatem mortuus sit: & non extante matre eandem pœnam incurrunt alij consanguinei qui non petierunt tutorem dari: textus est in *lege sciant qui C. de legibus heredi.* cuius verba sunt, *sciãt qui ad successionem vocantur pupilli mortui, si defuncto eius patre tutorem ei secundum leges non petierint intra annum omnè eis siue ab intestato siue in iure substitutionis successionem eius, si impubes moritur, denegandam: textus in lege secunda, §. si mater non petierit. ff. ad Tertullian.* textus in §. *confestim autem eodem titul.* textus in §. *sed quemadmodum*, *Institut. de senatusconsulto Tertullian.* & idem disponit lex 12. titul. sexta partita. Limita tamen & intellige prædicta iura quando mater vel consanguinei essent maiores, secus verò si essent minores 25. annorum, quia tunc etiam si non petierint tutorem prædictis impuberibus, non admittunt eorum successionem, nec est opus petere restitutionem: quia ipso iure servantur illæsi, textus est in *l. 2. Codice si aduersus delictum.*

Item etiam limita & intellige, quando ta-

les filij vel consanguinei moriantur impuberes, ut supra dictum est, secus verò si moriantur puberes, quia tunc etiam si prædicta mater vel consanguinei non petierunt tutorem eis dari, non amittunt eorum successionem: textus est in *l. matres*, *Codice ad Tertull.* Item etiam limita & intellige prædicta iura ut procedant, & habeant locum in successionem ab intestato, vel in substitutione directa pupillari, per quam succeditur pupillo: secus verò in substitutione fideicommissaria: quia eam non amittunt talis materialis consanguinei, licet tutorem non petierint, quia per eam non succeditur pupillo grauato, sed ipsi testatori à quo emanavit substitutio: textus est notab. & expressus in *l. finali*, §. *si verò maritus*, ff. *qui petant tutores*, & ad hoc ibi notat & commendat Bartol. post antiquos, idem Bart. in dicta leg. *sciãt qui in fin.* *Cod. de legi. hered.* & ibi Ang. de Peru. Paul. Salic. & Philippus Corneus, & commun. doctor. in dict. *l. omnem*, *Cod. ad Tertullian.* Angel. de Aret. in §. *sed quemadmodum*, *Institut. de senatusconsulto Tertullian.* 2. column. num. 3. Aret. in leg. *Centurio*, ff. *de vulga. & pupill.* 10. column.

Item etiam limita & intellige quòd mater vel ea non extante proximior consanguineus in gradu amittat successionem propter culpam & negligentiam in non petendo tutorem infra annum, non tamen amittit sequens in gradu, licet ipse non petierit infra alium annum, nec alio tempore, quia ius succedendi sibi non competebar. Quòd tamen intellige, quando proximior in gradu vivebat: secus verò si mortuus sit vivente impubere, quia tunc sequens in gradu tenetur ei petere tutorem infra annum à tempore mortis primi: quia cum ius successionis ex tunc incipit sibi competere, similiter etiam incumbit sibi onus & tempus petendi tutorem: & in expresso istam sententiam & con. tenet glossa ordin. in *l. 2. ff. qui petant tutores*, in gloss. *fin. in fin.* & ibi Bartol. *fin. col. & commun. doct. antiqui gloss. ordin. in l. penultim.* & *C. eod. tit. qui petant tutores*, & ibi notat & commendat Bald. Salicetus, & commun. alij doctores: tenet etiam Bald. Ang. Paul. & Salicetus, Corneus & commun. doctor. in *l. sciãt qui Cod. de legi. heredi.* & ista opinio est tenenda tanquam vera & communis, licet Bartol. expressè voluit contrarium in dicta *l. penultim. Cod. qui. pe. tu.* imò quòd indistinctè necessitas petendi incumbat secundo post lapsum anni dati primo: & sic in vltioribus argum. dictæ legis *sciãt qui C. de legi. heredi.* & in *l. fin. versic. eo adito. C. qui admitti.*

Item etiam limita & intellige præterquam si mater vel consanguineus anno iam transacto velit moram purgare in continenti, quia videtur quòd possit, quia quando dies & pœna à lege est imposita, potest debitor in continenti moram purgare: ut in *c. potuit*, in *fin. de locato*, & facit text. in *l. si ita quis*, §. *Seia. de verb. oblig.*

Sed his non obstantibus contrarium videtur de iure verius, imò quòd non possit moram purgare etiam in continenti. Primo quia iura simpliciter & indistinctè imponunt hanc pœnam